

Büyük Oktobr ve zamanımız

Herbert Mies

Alman Komünist Partisi Başkanı

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi yıldönümlerini kutlamanın her zaman derin bir anlamı vardır, çünkü tarihte yeni bir çağ, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını açan bu devrim dünya tarihsel gelişmesi üzerinde etki yapmaya devam ediyor. Bütün insanlığın yazgısı, bugünü ve yarını, zamanımızın genel yasallıklarını dile getiren bu büyük tarihsel olayla sınıksız bağlıdır. Bugün bu gerçek her zamankinden daha büyük bir açıklıkla göze çarpıyor.

V. İ. Lenin, Bolşevikler ve onların yanısıra bütün dünyanın gerçek devrimcileri, Oktobr Devrimi'ne, daha ilk gününden itibaren, bir tek memleket çerçevesinde yalıtık bir olay olarak değil, evrensel-tarihsel bir olgu, dünya devrim sürecinde bir dönüm noktası olarak bakıyorlardı. 1917 yılının Aralık ayında, V. İ. Lenin şöyle yazdı: «Rusya'da oluşan sosyalist devrim, dünya sosyalist devriminin başlangıcıdır.» (!) O zaman, burjuvazinin ve uluslararası oportünizmin ideologları, öncelikle Alman emperyalizminin ve Alman sosyal-demokrasisi sağcı güçlerinin temsilcileri, Lenin'in Oktobr Devrimi'nin uluslararası anlam ve önemini böylece değerlendirmesine karşı çıktılar. Gericiler, her boydan ve soydan oportünistler, bugün de, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ni, başka memleketlerde devrimci gelişme yasallıklarıyla hiç bir ilişkisi olmayan bir çeşit tarihsel anomali ve yanlışlık olarak göstermeye çalışıyorlar. Bu ideologlar, Oktobr'un, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi bakımından verdiği ibret derslerinin önemini inkârâ yelteniyorlar.

Ne var ki, hayat, Oktobr Devrimi'nin uluslararası önemini en inan-

(!) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 170.

dırıcı biçimde çoktan kanıtlamış bulunuyor. Tarih tekerleğinin evvelkinden daha hızla döndüğü zamanımızdaysa, Ekim Devrimi'nin önemi yeni bir güçle doğrulanıyor. Dünyada 1917'de başlayan devrimci temeller üzerinde yeniden kuruluş süreci hiç sapmaksızın gelişmeye devam ediyor. Tarihsel süreç karşısında emperyalizmin gösterdiği dış-tırnak direniş, şu veya bu ülkede devrimci güçlerin boşuştukları ve boğuşmakta oldukları büyük güçlükler ve geçici başarısızlıklar, dünya tarihinin Ekim Devrimi tarafından açılan ana doğrultusunu değiştiremez.

Biz komünistler, politik ve toplumsal süreçleri değerlendirirken, politikamızı işleyip belirlerken, çeşitli ülke ve bölgelerin özelliklerini titizlikle gözönünde bulunduruyoruz. Fakat bir yandan da, ulusal veya uluslararası çapta önemli bir tek olgunun bile, çağımızın ana eğilimi, yani Ekim'la başlayan eğilim dışında düşünölemeyeceğini kabul ediyoruz.

Tarihsel gelişmenin insanlığı yasal olarak sosyalizme geçiş yoluna götürmekte olduğu kanımızı, her şeyden önce, uluslararası güçler oranının durmadan emperyalizm zararına değişmekte olması doğruluyor. Gerçi, emperyalizm hâlâ daha küçümsenmesi tehlikeli olabilecek kaynaklara ve gizli güçlere sahiptir; saldırgan cıbilliyeti de değişmiş değildir. Fakat artık tarihsel girişimi elinden kaçırmıştır ve bir daha ele geçiremeyeceği de besbellidir.

Bugün emperyalizme gayet güçlü üç devrim kolu korşı koyuyor: Dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi. Ve artık tarihsel gelişmenin ana doğrultusunu belirleyen emperyalizm değil, bu üç devrim koludur.

Sosyalist ölkeler toplumsal hayatın bütün alanlarında hızla ilerliyorlar. İki sistem arasındaki yarışmanın sonuç belirleyici alanı olan ekonomiyi ele alalım: İç savaşın ve emperyalist müdahalenin en çetin sınavlarından yüz akıyla çıkmış olan genç Sovyet iktidarı, barışçı kuruluşa geçebildiği zaman, dayandığı ekonomik temel, şimdi tasavvur edemeyeceğimiz kadar zayıftı. Çarlık Rusyasının zaten yüksek olmıyan ekonomik potansiyelinin büyük bir bölümü yokedilmişti. 1920'de büyük sanayi üretimi harbe kadar ki düzeyin yedide birine düşmüştü. ⁽²⁾ Halk açlık çekiyordu. Doğru dü-rüst giyeceği ve yakacağı da yoktu. İlk sosyalist devletin ekonomik geri kalmışlığı o kadar büyüktü ki, harpten önceki düzeyin henüz pek az aşılabil-diği 1929 yılında, Sovyet sanayi üretimi Amerikanın sanayi üretiminin ancak % 5'ini buluyordu. Bugün bu oran % 93 dolayındadır. ⁽³⁾

Bu rakamları isabetle değerlendirebilmek için, SSCB'nde barışçı kuru-luşun faşist saldırıyla kesildiğini, harbin Sovyetler Birliğini çok büyük can

⁽²⁾ Bak: Die Union der Sozialistischen Sowjetrepubliken. Handbuch. Berlin, 1971, s. 315.

⁽³⁾ Bak: «Horizont», Nr 19/1975, s. 14.

ve mal kaybına uğrattığını gözönünde bulundurmamız gerekir. Öyle ki, SSCB'nin ulusal geliri beşte bire inmiş, buna karşılık harbin koşulladığı yüksek konjonktür dolayısıyla Birleşik Amerikanın ulusal geliri iki misli ve daha da fazla artmıştı. ⁽⁴⁾

Ne var ki, dünya gericiliğinin, ekonomik üstünlüğüne dayanarak sosyalizmi «künededen atabileceği» ümitleri, 1917'den sonra nasıl gerçekleşmediyse, 1945 yılından sonra da gerçekleşmedi. Emperyalizm yeniden stratejik yenilgiye uğradı: Dünya sosyalist sisteminin meydana gelmesi, uluslararası güçler dengesinde yeni ve köklü bir değişimin başlangıcı oldu. Son yirmi yıl içinde sosyalist ülkelerin sanayi üretimi gelişmiş kapitalist memleketlerdekinden hemen hemen iki misli daha çabuk bir gelişme gösterdi. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyesi ülkeler sanayiinin bugün Birleşik Amerika ve AET ülkeleri toplam sanayiinden sadece % 10 daha az mal üretmekte olduğu gözönünde bulundurulmadan, son zamanlarda uluslararası alanda oluşan olumlu değişimler kolayca anlaşılamaz. Oysa yirmi beş yıl öncesine kadar bu kapitalist devletlerin sanayi üretimi EYK ülkeleri sanayi üretiminin üç misliydi. ⁽⁵⁾

Ekonomik gelişmede hissedilir derecedeki geri kalmışlığın kısa bir tarihsel süre içinde giderilmesi, sosyalizm ile emperyalizm arasında bugün varolan güçler dengesinin meydana gelmesi için önemli bir basamak oldu.

Dünyanın politik haritası da büsbütün değişti. Hele Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da bu bakımdan büyük değişiklikler oldu. 1945 yılında emperyalist devletlerin elinde yüzölçümü 37 milyon kilometre-kareyi ve nüfusu 660 milyonu bulan sömürgeler vardı. Bugünse, sömürgelerin yüzölçümü 2 milyon km kareye ve nüfusu 12 milyon kişiye inmiş bulunuyor. ⁽⁶⁾ Demek ki, emperyalizm çok büyük insan gücü ve hammedde kaynaklarından yoksun edilmiştir. Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinin ulusal kurtuluş güçleri ilerliyor, kendi yurtlarında uluslararası tekeli burjuvazinin kurmuş olduğu yeni-sömürgeci sömürü sistemine arka arkaya darbeler indiriyorlar. Hele az gelişmiş ülkeler, sahip oldukları doğal servetlerden kendi halklarının selâmeti için günden güne daha çok yararlandıkları bir döneme giriyorlar.

Yakın geçmişte, Viyetnam, Kamboçya ve Laos halklarının, ABD emperyalizmi ve yardımcıları üzerinde tarihsel bir utku sağladığına tanık olduk. Viyetnam halkının utkusu, otuz yıldan fazla süren kahramanlıklarla dolu savaşının sonucudur. Bu utku, dünyanın askersel bakımdan en güçlü emperyalist devleti üzerinde, yani Viyetnam devrimini boğmak için muaz-

⁽⁴⁾ Bak: Fünfzig Jahre UdSSR. Berlin, 1972, s. 47; The U.S. Book of Fact, Statistics Information. New York, 1967, p. 319.

⁽⁵⁾ Bak: «Horizont», Nr 19/1975, s. 14.

⁽⁶⁾ «Horizont» Nr 19/1975, s. 22.

zam askersel potansiyelinin tümünü terazinin kefesine koyan Birleşik Amerika üzerinde elde edilmiştir. Ve bu savaşta, Birleşik Amerika yalnız politik ve moral prestijini yitirmekle kalmamış, Viyetnam'da birkaç yüz milyar dolar tutarında maddi harcamalara girmiş, belirlediği politik hedeflerin hiç birine de ulaşamamıştır. (?) Bu olayın, Birleşik Amerika emperyalizminin ekonomik, askersel ve politik dayanak ve mevzileri üzerinde çok büyük bir etkisi vardır.

Gelişmiş kapitalizm kesiminde ve öncelikle Avrupada da politik görünüş değişti. «Soğuk harp» yandaşları günden güne daha çok yalıtık duruma düşüyor, yalnız kalıyorlar. Portekiz ve Yunanistan'da faşist rejimler alaşağı edilmiş bulunuyor. İspanya'da Frankist rejim derin bir bunalım geçiriyor. Kapitalist dünyada işçi sınıfının eylemlerinde ölçüler bir hayli genişledi. Hemen hemen bütün kapitalist memleketlerde grevlerin sayısı büyüyor. Sendika hareketi güçleniyor. Yalnız Avrupa kapitalist memleketlerinde komünistlerin sayısının 1939 yılında 500 bin kadarken şimdi 2,5 milyona çıkmış olması, artık bunların rolünün giderek arttığını gösteriyor. (8)

Zamanımızın devrimci güçlerinden her biri kendi anti-emperyalist cephe kesiminde eylem gösteriyor ve her biri çoğunca spesifik sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. Ama, özellikle günümüzde, bu çok çeşitli spesifik sorunların, ancak, genel savaşımın bir bölümü gözüyle bakılarak çözüme kavuşturulabileceği apaçık ortadadır. İşin özü odur ki, bütün devrimci güçlerin başdüşmanı birdir ve bu başdüşman emperyalizmdir. Bundan ötürü de bunların ana hedefleri ve çıkarları arasında uygunluk vardır ve eylembirliğinin objektif koşulları da bu temel üzerinde yaratılmaktadır.

Biz, emperyalizme karşı dünya çapındaki savaşımın birliğini ve devrimci kollarından her birinin bu ortak dâvaya katkısının önemini belirtirken, anti-emperyalist harekette sosyalist ülkelerin kesin bir rol oynadığına ayrıca işaret ediyoruz. F. Engels'in 1847'de gerçekten peygamberce bir öngörüyle yazdıkları, yani dünyanın bir kesiminde başarılı sosyalist devrimin «öteki ülkeler üzerinde belirli bir etki yapacağı, onların o güne kadarki gelişmesini değiştireceği ve son derece çabuklaştıracağı» (9) yolundaki sözleri, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden sonra ve dünya sosyalist sisteminin ortaya çıkmasıyla gerçekleştirilmektedir.

Çekirdeğini ve başlıca gücünü Sovyetler Birliğinin oluşturduğu dünya sosyalist sistemi, ilerici insanlığın çok büyük bir ulaşımdır. V. İ. Lenin'in «sosyalizmin örnek olma gücü» (10) hakkında 1920'de söyledikleri, bugün de dünya gelişmesinin ana devrim zembereğini karakterize ediyor. Sosyalist ülkeler, yeni toplumu başarıyla kurarak ve sömürü düzeni koşulla-

(7) ABD'nin Viyetnam saldırısı harcamaları tutarı 350-1.000 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Bak: «Der spiegel», Nr 19/1975, s. 94.

(8) Bak: «Horizont», Nr 19/1975, s. 21.

(9) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 4, s. 334.

rında çözümünü olanaksız problemleri pratik çözüme kavuşturarak, yıkılıp gitmesinin kaçınılmazlığı bilimsel komünizmin kurucuları tarafından teorik olarak ispatlanmış bulunan kapitalizmin öz varlığının tarihsel yasallığını şüpheye düşürüyorlar. Bu durum, anti-emperyalist savaşımı esinliyor, güçlendiriyor ve halk yığınlarının kapitalist sisteme karşı gitgide daha eleştirel bir tutum takınmalarına yol açıyor.

Anti-emperyalist savaşımın bütün cephelerindeki büyük başarılar ve bu arada son zamanlarda ulaşılan başarılar, sosyalist ülkelerin örnek olma gücünün, giderek büyüyen politik, ekonomik ve askersel kudretinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Dünya sosyalist sistemi, güçler dengesini kendi yararına değiştirerek, uluslararası alanda emperyalizmin etkisini ve manevra olanaklarını sınırılıyor, onun bütün saldırgan plânlarını önlüyor ve karşı-devrim ihracına engel oluyor. Reel sosyalizmin gitgide daha dolgun biçimde beliren üstünlükleri her yerde sosyalist güçlerin ve eğilimlerin sağlamlaşmasına yardım ediyor. Sosyalist ülkelerin giderek artan kudreti ve uyumlu dış politikası, «soğuk harp»ten yumuşama politikasına yönelişi sağladı. Bu dönüm, hem gelişmiş kapitalist memleketlerde işçi hareketi ve demokratik hareket için, hem de ulusal kurtuluş güçleri için savaşım koşullarını bir hayli iyileştiriyor.

Şu var ki, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin, Asya, Afrika ve Latin Amerika ulusal kurtuluş hareketine ve genç devletlerine yaptıkları büyük dolaysız yardımın önemini belirtmeden, çağdaş uluslararası sınıf savaşımında reel sosyalizmin oynadığı kesin rolü yeterince göstermiş olamayız. Küba devriminin üstün gelmesine Sovyetler Birliği yardım etti. Yine onun sayesinde ki, Yakın-Doğuda 1956, 1967 ve 1973 yıllarındaki emperyalist-siyonist saldırı durdurulabildi. Sovyetler Birliği, kahraman Viyetnam halkına, Amerikan saldırganları üzerinde kesin ve tam utkunun elde edilmesi için bol silâh yardımında, politik yardımda bulundu. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist topluluğun ekonomik ve politik desteği, genç devletlerin emperyalist memleketlere bağımlılığını azaltmakta ve bağımsızlıklarını güçlendirmektedir.

İşte biz bunları gözönünde bulundurarak, bu nedenlerle, dünya sosyalist sistemini anti-emperyalist savaşımın ana gücü sayıyoruz. Sosyalist ülkeler bu rolü kendileri benimseyip üstlendikleri için oynamıyorlar. Hayat bunu böyle gerektiriyor. Dünyada sosyalizme ilk olarak yol açan, proletarya enternasyonalizmi prensiplerine daima sadık olan en güçlü sosyalist devlet sıfatıyla Sovyetler Birliğinin anti-emperyalist savaşıma yaptığı kesin katkı da yine hayatın doğruladığı bir gerçekliktir.

Biz FAC komünistleri, sosyalist ülkelerin başarılarına, sosyalist toplulu-

(19) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 42, s. 75.

ğün gücünün elden geldiğince arttırılmasına ve dayanışmalarının gitgide güçlenmesine birincil bir önem veriyoruz. Partimizin Düsseldorf Kongresi tezlerinde şöyle deniliyor: «Sovyetler Birliğinin, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin ve diğer sosyalist ülkelerin gücünün ve uluslararası itibarının artması, sağladıkları ekonomik, politik ve sosyal kazanımlar, güttükleri barış politikası Federal Cumhuriyet üzerinde gitgide daha büyük bir etki yapıyor, saldırı ve gericilik güçlerine karşı savaşımında, demokratik, barışsever ve gerçekçi düşünen güçlerin durumlarının sağlamlaşmasına yardım ediyor.»⁽¹¹⁾

Bizim bu tutumumuzun, emperyalist ideologların ve Maoçu yarıdakçıların anti-komünist hücumlarına hedef olması rastgele değildir. Bu tutum ilkesel bir önem taşıyor. Daha 1917 yılında, Oktobr Devrimi konusunda takınılan tutuma bakılarak, kimin gerçek devrimci olduğu, kimin Marksist yargıları dil persengi yapan bir palavracılıkla burjuvaziye hizmetini gizlemeye çalıştığı kolayca anlaşılabilir. Kanımızca, Sovyetler Birliği konusundaki tutum ve davranış, gerçek devrimcilik ve enternasyonalizmin en önemli ölçütü olarak kalmaktadır. Netekim, SSCB'nin kişiliğinde «dünya proletaryasının sınıf savaşımında en güçlü dayanağı»nı, «barışın çelik dayanağı»nı ve «dünya sosyalizminin temeli»ni gören Ernst Telman'ın tutum ve davranışı böyleydi.⁽¹²⁾ Bugün Alman Komünist Partisi'nin görüşü de budur. Bu tutum ve görüş hayatla doğrulanmış ve partimizin program belgelerine geçmiş bulunuyor.

Bu kriterium hiç de eskimiş değildir. Çünkü Sovyetler Birliği artık biricik sosyalist ülke olmaktan çıkmıştır. Sovyetler Birliği, tüm sosyalist topluluğun gücünün temelini teşkil eden çok güçlü bir devlettir. SBKP de komünist hareketinin en deneyimli birliğidir. Burjuvazi bunu çok iyi anlıyor. Burjuvazi Sovyetler Birliğinin kişiliğinde en büyük düşmanını görüyor ve propaganda ateşini hep ona doğru yöneltiyor. Şu var ki, anti-sovyetizm yalnız Sovyetler Birliğine karşı değil, aynı zamanda diğer ülkeler devrimcilerine karşı yöneltmiş bulunuyor. Bundan ötürü, biz, anti-sovyetizme karşı savaşıma ideolojik çalışmanın olağanüstü önemli bir parçası gözüyle bakıyoruz. Ve bundan ötürü, Sovyetler Birliği, ADC ve diğer sosyalist ülkeler hakkındaki gerçeği, onların ulaşımalarını ve başarılarını halk arasında yaymayı ödev sayıyoruz.

Büyük Oktobr utkusuyla, dünya sahnesinde, ilk defa olarak, barışı ve halkların bağımsızlığını amaçlayan politikasıyla emperyalist ve sömürgeci talan politikasının karşısına çıkan bir devlet belirdi. Sovyet hükümetinin ilk dış politika işlem ve eylemi, o zamanlar savaşmakta olan ülke-

(11) Protokoll des Düsseldorfer Parteitages der Deutschen Kommunistischen Partei, 25.–28. November 1971, S. 300/301.

(12) Ernst Thälmann, Geschichte und Politik. Artikel und Reden 1925 bis 1933. Frankfurt/Main, 1974, S. 13.

lerin hem hükümetlerine, hem de halklarına yöneltilen Barış Buyruktusu oldu. V. İ. Lenin bu buyruktunun temellerini belirterek şöyle diyordu: «Her yerde hükümetler ile halklar arasında fikir ayrılığı vardır ve bundan ötürü harp ve barış sorunlarında sözlerini söyleyebilmeleri için halklara biz yardım etmeliyiz.»⁽¹³⁾ İşte utkusal Oktobr Devrimi sayesinde ki, harp ve barış problemi bir yığınsal savaşım konusu olmuştur. Ve bugün barış hareketine yeryüzünün bütün kıtalarından milyonlarca insan katılmaktadır.

Reel sosyalizm, böylece, daha doğuşundan itibaren, uluslararası ilişkiler sistemini demokratik temel üzerinde ve insanlığın ezici çoğunluğu yararına değiştirme yolunu tuttu. Ama bu ilişkileri barış içinde yanyana yaşama prensiplerine dayanılarak oluşturma gerçek olanakları, ancak zamanımızda, uluslararası güçler dengesinin emperyalizm zararına değişmesi sürecinde ve yine her şeyden önce Sovyetler Birliğinin ve tüm sosyalist topluluğun gücünün her bakımdan artması sayesinde, uyumlu dış politika eylemleri sayesinde ortaya çıktı. Enternasyonal bir güce dönüşen sosyalizm, bütün dünya politikası üzerinde kesin bir etki yapmaya başladı.

Reel sosyalizmin ve kapitalist memleketlerdeki işçi hareketinin, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketinin ve dünya barış hareketinin birleşik çabalarıyla, özellikle son yıllarda büyük başarılarla ulaşıldı. Barışın korunmasını, uluslararası yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama politikasını yerleştirip pekiştirme sürecinin daha öte geliştirilmesini amaçlayan bu birleşme ve dayanışmada, SBKP XXIV. Kongresince kabul edilen Barış Programı kesin bir rol oynadı. Bu program, değişen dünya durumu ve barışsever güçler için daha elverişli olan yeni savaşım koşulları gözönünde tutularak hazırlanmıştı. Ama bu program, gerçekte, yine sosyalizmin, vaktiyle Barış Buyruktusu'nda belirtilen dış politika prensiplerini dile getirdi. SBKP XXIV. Kongresi, bu prensiplere dayanarak, güçlü bir barış taarruzunun başlangıcını ilân etti. Barış Programı her yerde geniş yankılar uyandırdı. Kabulü üzerinden sadece birkaç yıl geçmiş olmasına karşın, en önemli hükümleri artık hayata geçirildi. Bu da, uluslararası alanda, ilerilik güçlerinin, birlik oldukları takdirde, ne büyük bir güç meydana getirdiklerini gösteren yeni bir kanıt oldu.

Ve biz, son yıllarda uluslararası gelişmede görülen tarihsel dönümün, Sovyetler Birliğinin giderek artan itibarı ve SBKP tarafından kabul edilen Barış Programı'yla ayrılmaz biçimde bağlı olduğunu söylersek, hiç kimse-nin rolünü küçümsemiş olmayız.

Uluslararası alandaki değişimleri sınıf savaşımı açısından ele alacak olursak, bunları, tekeli sermayenin en gerici ve en saldırgan çevrelerinin, yani İkinci Dünya Savaşının sonuçlarının dönüşsüzlüğünü kabul etmek

(13) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 16.

istemiyen ve kuvvete başvurmaya uluslararası anlaşmazlıkları çözmenin en uygun biçimi sayan çevrelerin yenilgisi olarak değerlendirmek gerekir. Sosyalizmin barış taarruzunun başlıca sonucu, yeni bir dünya savaşı tehlikesinin bir hayli azaltılmış ve barış içinde yanyana yaşama normlarının uluslararası olayların gidişini günden güne daha büyük ölçüde belirlemekte olmasıdır. Bu normlar, artık birçok belgede, bu arada 33 Avrupa ülkesiyle ABD ve Kanada devlet adamlarının tarihsel buluşması olan Helsinki Toplantısı'nın kabul ettiği belgede de yer almış bulunuyor.

Şimdi dünya çapındaki barış savaşımında yeni aşamaya giriyoruz. İlerici güçler, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin tam ve eksiksiz uygulanmasını sağlama, uluslararası yumuşamaya kalımlı bir nitelik kazandırma ödeviyle karşı karşıyadırlar. Bunun için, silâhlı güçlerin artırılmaması, bunların giderek azaltılması, askersel bütçelerin artırılmaması, giderek kısıtlanması, kapitalist ve sosyalist ülkeler arasında ekonomik ve kültürel ilişkilerin bundan böyle de geliştirilmesi gerekiyor. Bu hedeflere ulaşma savaşımı hiç de kolay olmayacaktır. «Soğuk harp» yandaşları bir dizi yenilgiye uğramış olsalar da, silâhlarını bırakmış değildirler ve olayların gidişini tersine çevirme çabasından da vazgeçmemişlerdir. Yumuşamaya karşı açılan kampanyalara önyak olma, silâhlanma yarışını sürdürme girişimine öncelikle Maocuların özendikleri görülüyor. Bu yüzden, yer yüzünde bütün barışa değer verenlerin, uyumlu ve amaca yönelik eylemlerine bundan böyle de devam etmeleri gerekiyor. Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı, aynı zamanda barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin üstün gelmesi çağı olmalıdır.

Oktobr Devrimi'ne yol açan objektif neden, iç nitelik olarak kapitalist sisteme özgü sosyal çelişkilerdi. Oktobr, yalnız o zamanki Rusyada değil, aynı zamanda uluslararası çapta, devrim yoluyla kapitalist düzenin yerine sosyalist düzeni getirme sorununun gündem konusu olduğunu gösterdi. Oktobr Devrimi'ne yol açan objektif nedenler, yani kapitalist sistemin çelişkileri ve objektif gelişme gereksinimleri, çağdaş koşullarda ortadan kalkmak şöyle dursun, daha da keskinleşmiş ve kat kat artmış bulunuyor. Bu olay ve gerçek, kapitalizmin sözde «transformasyon»una ilişkin lâflarla da, sosyalist dönüşümler gerekliliğini demagogik bir tutumla reddetmekle de gizlenemez.

Sosyalist devrimin dünya çapında etkisinin kaçınılmazlığını V. İ. Lenin'in nasıl temellendirdiği hatırlardadır. O diyordu ki: «Gelişerek emperyalizm halini alan kapitalizm, harbin etkisi altında devlet-tekel kapitalizmine dönüşmüş bulunuyor. Biz şimdi dünya ekonomisinin bu gelişme kertesine ulaşmış bulunuyoruz, ve bu artık doğrudan doğruya sosyalizmin eşiğidir.»⁽¹⁴⁾ O zamanlar, Lenin'in belirttiği üzere, burjuvazi, olağanüstü harp koşullarının baskısıyla devlet-tekel metotlarına başvurmak zorun-

(14) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 169–170.

daydı. Bugün burjuvazi, onun hükümetleri ve partileri, bu metotları «olağan» koşullarda gitgide daha büyük ölçüde uyguluyorlar.

Emperyalist burjuvazi devlet-tekel sistemini modernize ederek mevzilerini güçlendireceğini ümit ediyordu. Bu suretle kapitalizmin «transformasyon»unu başarabileceğini, bu sistemin çelişkilerinin gelişmesine engel olabileceğini, ekonomik ve parasal bunalımlarla daha kolay başa çıkabileceğini ümit ediyordu. Parça buçuk ödünler vererek, sosyal-demokrat liderlerin benimsedikleri «sosyal partnörlük» politikasını uygulayarak, işçi sınıfını kapitalist sistemde «sürgit» harman edip eritebileceğini ümit ediyordu. Ekonomik ve askersel birlikler meydana getirerek, emperyalistler arası iç çelişkileri gidermeye çalışıyordu. Esnek bir yeni-sömürgecilik sistemi yaratarak ve genç devletlere «gelişme yardımı»nda bulunarak, eski sömürgeler üzerindeki egemenliğini koruyacağını umuyordu. Ve en önemlisi, böylelikle, sosyalizmle rekabette üstünlük kazanacağını umuyordu.

Emperyalizmin kendini yeni duruma uydurma denemelerinin kesinlikle hiç bir sonuç vermediğini düşünmek yanlış olur. Toplumsal üretimde nispeten yüksek bir gelişmeye ulaşıldı. Birçok kapitalist memlekette ve bu arada FAC'de, burjuvazi, sosyal-demokrasi sağcı liderlerinin yardımıyla ve komünistlerin etkisinin yetersizliği dolayısıyla, işçilerin sınıfsal bilincinin gelişmesini ve sınıf savaşımının yükselişini geciktirmeye muvaffak olabildi.

Bu cümleden olarak, dünya devrimci hareketinin bazı kollarına emperyalizmin belirli darbeler indirdiğini ve zararlar verdiğini gözden uzak tutamayız. Şili'de birçok yoldaşımızın da kanına giren faşist karşı-devrimi bir an bile unutmuyoruz. Karşı-devrimci baltalama eylemi ve faşist kargaşa yeltenişlerini Portekizde de görüyoruz. Ve Şili'li, Portekiz'li yoldaşlarımıza şöyle sesleniyoruz: Bütün gerçek devrimciler, sizinle, emperyalizme karşı aktif olarak savaşanlarla dayanışma halindedir. Bu dayanışma sarsılmaz!

Ne var ki, uluslararası gelişmeyi, bir bütün olarak, örneğin Şili'deki gibi trajik olaylar belirlemez. Bu gelişmeyi giderek büyüyen devrimci güçler belirliyor. Faşist süngüleri, emperyalist gizli servisler, olayların gelişmesini hâlâ zaman zaman geciktirebilir, amma durduramaz. Şili, İspanya, Brezilya, Endonezya yurtseverleri son çözümde elbette üstün geleceklerdir. Hitler ve Musolini'nin, Kaetano ve Papadopolus'un, Tiyö ve Lon Nol'un son saatleri nasıl gelip çatıysa, Pinoçet ve Franko'nun, Gayzel ve Suharto'nun son egemenlik saatleri de kaçınılmazlıkla gelip çatacaktır.

Genel bilânço besbelli ki emperyalizmin yararına değildir. Burjuvazinin sömürücü düzeni payandalama ümitleri boşa çıktı. Tersine, kapitalizmin genel bunalımının keskinleşmesi emperyalist sistemin istikrarsızlığını daha da artırdı.

1974–1975 yıllarında, bütün gelişmiş kapitalist memleketlerin ekonomisi, ya kesinlikle üretim düşüşü, ya da gelişme hızında hissedilir bir

azalma bunalımı geçiriyor. Bu düşüş, enflasyonla, derin bir döviz sistemi ve devlet finansmanı bunalımıyla atbaşı gidiyor. İşsizlik harpten sonraki dönemde eşi görülmedik ölçüler alıyor. Emekçilerin durumu giderek kötüleşiyor, sosyal gereksinmelere dönük devlet harcamaları kısıtlanıyor.

İç politika alanında, bunalım sınıf savaşımının sertleşmesinde kendini gösteriyor. İşçiler ve diğer emekçiler, bunalımın olanca yükünün kendi sırtlarına aktarılmasına katlanmak istemiyor ve tekellerin politikasına karşı direnişi artırırlar. Birçok kapitalist memlekette politik istikrarsızlık artıyor. Sağcı, gerici güçlerin anti-demokratik saldırılarına karşı, demokratik hak ve özgürlükleri savunma ve genişletme savaşımı gitgide çetinleşiyor.

Emperyalizm uluslararası politika alanında da ciddi yenilgilere uğradı. Vietnamlı, Kamboçya ve Laos halklarının tarihsel utkusu, ADC etrafındaki diplomatik ablukanın kaldırılması, sosyalist Küba'nın uluslararası durumunun sağlamlaşması, tümüyle, «komünizmi silkip atma» doktrininin tam iflâsının inandırıcı kanıtlarıdır. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın sonuçları da bunu gösteriyor. Gelişme halindeki ülkeler üzerinde uygulanmak istenen yeni-sömürgecilik politikasının tutarsızlığı apaçık ortaya çıkmış bulunuyor. Bu ülkeler tekellerin diktasına boyun eğmek istemiyor ve örneğin BMT Genel Kurulu VII. özel toplantı döneminde olduğu gibi kendi haklarını ve çıkarlarını daha büyük bir dirençle savunmaya geçiyorlar. Emperyalizm kendi sistemi içindeki çelişkileri de gideremiyor.

Bütün bu olguların yasal bir sonucu olarak, burjuva ideolojisinin ve sosyal-demokratizmin bunalımı derinleşiyor. Bir yandan işsizlik, enflasyon, geniş halk yığınlarının yaşama düzeyinin düşüşü, öte yandan tekellerin kazançlarının alabildiğine artışı, «eşit olanaklar toplumu» ve «genel gönenç» teorilerinin sahteliğini bütün açıklığıyla ortaya koyuyor. Egemenliğin bir avuç mültimilyonerin elinde yoğunlaşması, bu eşi görülmedik hal, öte yandan emekçilerin üretim yönetimine katılma hakkından yoksunluğu, kapitalist dünyaya özgü olduğu söylenen özgürlük ve demokrasi teraneleriyle hiç de bağdaşmıyor. «Sosyal partnörlük» ve «sınıfsal uyum» görüşlerinin geçerliği gitgide azalıyor.

Sertleşen bunalım, kapitalizmin bertaraf edilmesi gerektiğini, yeni bir toplum düzenine geçilmesi, kapitalist memleketlerde toplumsal gelişme ana doğrultusunun değiştirilmesi zorunluğunu ortaya koyuyor. Bunun objektif koşulları artık tamamiyle olgunlaşmış bulunuyor.

Ne var ki, köklü sosyal dönüşümler için sadece objektif koşullar yeterli değildir. Sübjektif etkenin olgunlaşmış olması da gereklidir. Emekçiler artık eski biçimde yaşamının olanaksızlığına, sosyal değişimlerin gerektiğine inanmış olmalıdırlar. Ekim Devrimi deneyimi bize bunu öğretiyor. Bu devrim, Leninizmin düşmanlarının savladıkları gibi «tepede» bir darbe, bir dönüm değildi. Bolşeviklerin arkasından yalnız işçiler değil, o zamanki

Rusyanın en kalabalık sınıfı olan köylülerin ezici çoğunluğu da y" " lardı. Büyük yığınyla ordu da Bolşeviklerin ardındaydı. Bolşevikler halka dayandıkları için muvaffak oldular.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin birçoğunda, emekçi yığınların olgunluk düzeyi (bu bakımdan aralarında önemlice ayrımlar olsa bile), şimdilik toplumsal gelişmenin gereksemelerinden geri kalıyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, FAC de bu yargının dışında değildir.

Ne var ki, FAC halkının çoğunluğu, parlâmentoda temsil edilen partilerin ardından öteden beri yürümekte olsa da, bizim memleketimizde de işçiler ve gençlik arasında kapitalist sisteme karşı eleştirel davranış yaygınlaşıp güçleniyor, toplumu değiştirme çabasına koşulan sol güçlerin etkisi gitgide daha çok hissediliyor. Bu da özellikle Alman Komünist Partisinin itibarının artmasında kendini gösteriyor. Kuruluşu üzerinden geçen zaman boyunca, bu parti ciddi bir politik güç haline geldi. Ama, AKP'nin karşı karşıya bulunduğu büyük sorunların, partinin daha öte büyümesini, yığınlar arasındaki etkisinin artırılmasını gerektirdiği bir gerçektir. Biz bu hedefe varmayı gözönünde bulundurarak, gelecek yılın Martında Bon'da yapılması kararlaştırılmış olan parti kongresine hazırlık çalışmalarımızı ayarlamaya çalışıyoruz. Uzun vadeli olarak işlenip saptanmış olan politikamız da bu hedefe yöneliktir.

AKP olanca dikkatini, büyük sermayeye karşı, onun bunalımın yükünü emekçilerin sırtına sarma yeltenişlerine karşı savaşımı üzerinde, demokratik hak ve özgürlükleri savunma ve genişletme savaşımı üzerinde yoğunlaştırıyor. Özcesi, halkın geniş tabakalarını doğrudan doğruya ilgilendiren problemlerin, yani işyerini kaybetmeme, işsizliği ve enflasyonun en ağır sonuçlarını giderme, emekçilere üretimin yönetim ve denetimine katılma hakkı verme problemlerinin çözümü sözkonusudur. Biz, Lenin'in deyişiyle, «işçilerin ve köylülerin hayatında, henüz burjuvazinin egemenliğini yıkmamızdan önce derhal sağlanabilecek ve . . . burjuvaziyle savaşımı kolaylaştırabilecek iyileştirmeler»den ⁽¹⁵⁾ yanayız ve bunları gerçekleştirmeye yolumuz.

Biz emekçi halkın sosyal kazanımlarını savunma tedbirlerini gerçekleştirmeye çalışırken, sosyalist hedefleri gözden kaçırmıyoruz. AKP'nin politikası, işçi sınıfını ve diğer anti-monopolist güçleri dolaysız sosyal ve politik çıkarlar için savaşımdan köklü anti-monopolist dönüşümler uğrunda savaşıma götürme, sosyalizmin gerekliliğini kavratma amacına yöneliktir.

Biz, anti-monopolist demokrasi için savaş boyunca, geniş bir demokratik bağlaşma yaratmaya çalışıyoruz. Ve meramı kapitalizmi sadece «ıslah etmek» olan sosyal-reformizmle hiç bir ilişğimiz olmadığını duyuruyoruz. Bizim amacımız sosyalizmdir.

(15) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 7, s. 116.

Yaptıklarımızın tümü, uluslararası komünist hareketinin, Oktobr'la doğan ve zamanımızın en etkili gücü haline gelen hareketin yürüttüğü savaşımın bir parçasıdır. AKP'nin, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'yle, Alman Sosyalist Birlik Partisi'yle, sosyalist ve kapitalist memleketlerdeki diğer kardeş partilerle sağlam ilişkileri vardır.

SBKP'nin Yirmi Beşinci Kongresini ve diğer sosyalist ülkeler kardeş partilerinin kongrelerini büyük bir ilgiyle bekliyoruz. SBKP'nin kongreleri daima Sovyet devletinin hayatının ötesine taşan olağanüstü önemli olaylardır. Bu kongreler tüm uluslararası komünist ve işçi hareketine yeni bir güç kazandırır. SBKP kongreleri, sosyalizm dâvasının yenilmezliğine tanıklık eder ve tüm işçi hareketi için, bütün anti-emperyalist güçler için paha biçilmez bir önemi olan deneyimi genelleştirir.

AKP komünist ve işçi partilerinin her zaman hareketimize yeni bir atılım gücü kazandıran uluslararası danışma toplantılarına aktif olarak katılmıştır. Zaman, bu biçim işbirliğinin önemini ve gerekli olduğunu onaylamış bulunuyor. Hayat hep bir yerde durmuyor, ilerliyor ve önümüze yeni yeni problemler çıkarıyor. Bundan ötürü, biz, Avrupa komünist ve işçi partileri arasında bir genel konferansın kararlaştırılmış olmasını sevinçle karşılıyoruz. Bu konferans sözü geçen yeni problemlere cevap verecek ve ortak savaşımın daha öte perspektiflerini belirliyecektir. Şüphesiz ki, konferans, bu sorunların çözümünü başaracak ve komünistlerin daha önceki uluslararası buluşmaları gibi, hareketimizin birliğinin güçlenmesine katkıda bulunacaktır. AKP bu konferansın başarısı için elinden geleni yapmaya hazırdır.



Bundan yedi yıl önce, AKP'nin kurulduğu sıralarda, hasımlarımız, Marksizmin eskidiğini ve partimizin perspektifi olamayacağını savlıyorlardı. Ne var ki, Marksizmin eskidiği yolundaki bu savlar, vaktiyle Bolşevikler kendi partilerini kurarken de ileri sürülmüştü. Ama Oktobr Devrimi Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerinin en büyük utkusu oldu. Aradan geçen 58 yıl boyunca da bu fikirler yeni yeni utkular kazandı. Bu fikirler bütün yer yüzünde gitgide daha geniş emekçi yığınlarının bilincinde yer ediyor. Ve biz, gelecek onyıllarda, Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerinin, Oktobr fikirlerinin, sosyalizm ve komünizm fikirlerinin kesinlikle üstün gelmesine bütün insanlığın tanık olacağına inanıyoruz.

Sosyalist diplomasi-halkçı diplomasi

Petr Mladenov

BKP MK Politbüro aday üyesi

BHC Dışişleri Bakanı

Sosyalizm ile kapitalizm arasında yarışma ve sınıfsal savaşımın en önemli alanlarından biri uluslararası ilişkilerdir. Zamanımızda bu ulus-onaylamasından ileri gelir. Bundan ötürü, biz, haklı olarak, sosyalist diplomasiye halkçı diplomasi adını veririz.

Sosyalist diplomasi, sınıfsal iç niteliği gereği olarak, emekçi yığınlarının temel çıkarlarını savunur ve onların desteğine dayanır. Bu destek, sosyalist diplomasiinin hedef ve yöntemlerini emekçi yığınlarının anlayıp onaylamasından ileri gelir. Bundan ötürü, biz, haklı olarak, sosyalist diplomasiye halkçı diplomasi adını veririz.

Sosyalist diplomasiinin demokratizmi, emperyalist diplomasiyle kıyasladığımız zaman olanca açıklığıyla kendini gösterir. Emperyalist diplomasi bir yayılma ve sosyal ezgi aracıdır, anlaşmazlık ve çatışma tohumları saçar, gerici rejimleri tutar ve en ön plânda tekellerin ve finans oligarşinin çıkarlarını savunur. V. İ. Lenin şöyle diyordu: «Kapitalist toplumu, yurttaşları özellikle ilgilendiren her şeyi, onların ekonomik koşullarını, barış ve harp sorununu, kendi başına, toplumun kendisinden gizli olarak çözer; harp gibi, barış gibi en önemli sorunlar, diplomasi sorunları, yalnız yığınları aldatmakla kalmayıp, çoğun parlamentoyu bile aldatan bir avuç kapitalist tarafından çözülür.» ⁽¹⁾

Sosyalist diplomasi, daha ilk adımlarından itibaren, devletler-arası ilişkilere yepyeni bir yaklaşımın örneklerini verdi. Sovyet hükümeti, carlığın ve geçici hükümetin gizli antlaşma ve anlaşmalarını yayımlıyarak, bütün görüşmeleri açıkça, bütün halkın önünde yürütmeye azimli olduğunu duyurdu. Genç Sovyet Cumhuriyeti'nin Dışişleri Komiserliği, 22 Kasım 1917 tarihli belgede şunu belirtiyordu: «Gizli diplomasiye son verilmesi, halkçı ve gerçekten demokratik diplomasiinin en birinci dürüstlük koşuludur. Sovyet iktidarı eylemde böyle bir politika yürütmeyi ödev ediniyor.» ⁽²⁾

Rusyanın ilk işçi-köylü hükümeti, Barış Buyrultusu'nu kabul ederek, bütün savaş halindeki memleketler hükümetlerine ve halklarına, özellikle Büyük Britanya, Fransa ve Almanya'nın bilinçli işçilerine barışı sağlama

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 40, s. 285.

⁽²⁾ SSCB dış politika belgeleri. Moskova, Politizdat, 1957, c. 1., s. 21.

önerisinde bulunuyordu. Artık yalnız bu olay, «barış ve harp sorunlarında sözlerini söyleyebilmeleri için halklara yardım» ⁽³⁾ amacıyla hem hükümetlere, hem de halklara sesleniş, yeni sosyalist düzenin dış politikasının derin demokratizmini ortaya koyuyordu. Sosyalist ülkeler diplomasinin güçlü bir silâh edindiği demokratizm prensipi, bu diplomasiye, zamanımızın karmaşık koşullarında, yalnız kendi halklarının yaşamsal çıkarlarını değil, aynı zamanda bütün yeryüzü halklarının çıkarlarını ardıcıl olarak savunma olanağı veriyor.

Uluslararası sorunların çözümü üzerinde sosyalist diplomasinin olumlu bir etki yapabilme olanakları, bu büyük olanaklar, reel sosyalizmin giderek büyüyen ekonomik potansiyeline, kardeş ülkelerin politik ve ideolojik birlik ve beraberliğine, toplumsal gelişme temel yasallıklarının iyi kavranmasına, dünyada ortaya çıkan ve devletler arasındaki ilişkilerin evrimini belirleyen gerçeklik ve eğilimlerin hiç bir hayale kapılmadan dikkate alınmasına dayanıyor. Tarih, sosyalist dış politika ve diplomasinin tüm uluslararası ilişkiler sistemi üzerinde derin bir etki yaptığını inandırıcı biçimde ortaya koyuyor.

Sosyal düzenleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları önerisi ilk defa genç Sovyet Cumhuriyeti tarafından ileri sürüldü. V. İ. Lenin şöyle diyordu: «Biz antlaşmaların ağına düşmiyeceğiz. Antlaşmalardan bütün zorbalık ve talan maddelerini çıkarıp atıyoruz; fakat iyi komşuluk koşullarını ve ekonomik anlaşmaları öngören maddeleri sevinçle karşılayacağız; böyle maddeleri çıkarıp atamayız.» ⁽⁴⁾

Bilindiği üzere, Sovyet Rusya'nın katılımıyla daha 1922 ilkbaharında Cenevre'de yapılan ilk uluslararası konferansta, Sovyet heyeti silâhlanmada topyekûn azaltmaya gidilmesi önerisini ileri sürdü. Heyet, diğer memleketlerin, militarizm yükünü azaltmaya, orduları kısıtlamaya, hava bombardımanları, sivil halkı yığınla kırma araçları ve zehirli gaz kullanma gibi barbarca savaş biçimlerini büsbütün yasaklamaya yönelik önerilerini destekleyeceğini bildirdi.

Sovyet diplomasisi, yeni toplumun kurulmasına en elverişli dış koşulların yaratılması için mücadele ediyordu. 1931 yılında Sovyetlerin Dördüncü Kongre'sinde SSCB Hükümeti adına okunan raporda, sosyalist kuruluşun menfaatlerinin barışı ve diğer devletlerle barışçı ilişkileri güçlendirmekle, SSCB ile bu devletler arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirmekle sınıksız bağlı olduğu belirtiliyordu.

Harpten önceki yıllarda, Sovyet hükümeti, silâhlı güçlerin dağıtılması, silâhların ve askersel üslerin yok edilmesi, harp propagandasının yasak

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 16.

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 35, s. 20.

edilmesi sorununu ısrarla ileri sürüyordu. Sovyetler Birliği o zaman İkinci Dünya Savaşı'nın önlenmesi ve Avrupa'da bir kolektif güvenlik sistemi yaratılması için büyük çabalar harcadı. Faşizm o kanlı savaşı açmaya muvaffak olduktan sonra, Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Fransa, SSCB'yle anti-hitler koalisyonuna girmek zorunda kaldılar. Uğrunda Sovyet diplomasisinin vargücüyle savaştığı barış için saldırgana karşı topluca direnme fikri, 1941–1945 yıllarında toplumsal-ekonomik düzenleri ayrı memleketler arasındaki işbirliğinde gerçek ifadesini buldu.

Alman faşizmi üzerinde tarihsel utkunun elde edilmesinden sonra, sosyalizm bir dünya sistemi haline geldi. Sınıfsal güçler oranı esaslı olarak değişti; Sovyetler Birliğinin ve tüm sosyalist topluluğun ekonomik ve askersel gücü alabildiğine arttı. Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, sermayenin kalelerindeki sınıf savaşları ve ulusal kurtuluş hareketlerinin başarıları, emperyalizmin politik, ekonomik, askersel-stratejik ve diplomatik durumunun zayıflamasına yol açtı. BKP Programı'nda şu hüküm vardır: «Bugün insanlığın tarihsel gelişmesinin ana içeriğini, ana doğrultusunu ve başlıca özelliklerini, dünya sosyalist sistemi ve toplumu sosyalist temeller üzerinde yeniden kurmak için savaşan güçler belirlemektedir.»⁽³⁾

İki sistem arasında rekabet koşullarında Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinin ardıcıl barışçı politik hattı, kapitalist dünyanın yönetici çevrelerini izliyegeldikleri «kuvvet pozisyonu» politikasını değiştirmeye zorladı. En uzak görüşlü burjuva politikacıları, sosyalizmi «silkip atma» tutumunun çıkar yol olmadığına gitgide daha çok inandılar. Geniş kamuoyu tabakalarının baskısıyla, Birleşik Amerika ve Batı Avrupa ülkeleri hükümetleri, 1970'lerin başlarında, sosyalist ve kapitalist devletler arasındaki ilişkilerin düzeltilmesinden yana bir tutum almaya başladılar.

SBKP XXIV. Kongresi'nde kabul edilen Barış Programı'nın sosyalist ülkelerin ve ilerici toplumsal güçlerin yürütmekte oldukları barış ve güvenlik savaşımı bakımından tarihsel bir önemi vardır. Bu program, zamanımızın olgunlaşmış sorunlarını çözmenin ve harbi artık toplumun hayatından çıkarmanın somut yollarını belirliyor. Barış Programı'nı gerçekleştirmek üzere SBKP MK'nin ve şahsen SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaşın yönetmenliği altında yürütülen savaşım, dünyamızda çeşitli karmaşık problemlerin ve nice anlaşmazlıkların başarılı bir çözüme kavuşturulmasına yol açtı.

SSCB ve FAC arasında imzalanan antlaşma, «SSCB ve Fransa arasında işbirliğinin prensipleri» belgesi, sistemli danışmaları öngören Sovyet

(3) Bulgaristan Komünist Partisinin Onuncu Kongresi. Partizdat, 1971, s. 706.

İngiliz protokolü, en yüksek düzeyde Sovyet-Amerikan görüşmeleri ve iki ülke arasında imzalanan belgeler, uluslararası durum ve koşulların bütünüyle istikrara kavuşturulmasında büyük bir rol oynadı. ADC'nin uluslararası diplomatik kurallara göre tanınması, Avrupa sosyalist ülkeleri ile ABD, FAC ve diğer kapitalist devletler arasındaki ilişkilerde ilerleme kaydedilmesi de, toplumsal düzenleri ayrı devletler arasında bir güvenç havası yaratılmasına yardım etti. Son yıllarda imzalanan antlaşma ve anlaşmalar, kabul edilen deklârasyonlar, barış içinde yanyana yaşama prensiplerini uluslararası hukuk normları olarak yerleştirdi ve pekiştirdi. SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaş, Moskovanın Bauman bölgesi seçmenleri önünde 13 Temmuz 1975'te yaptığı konuşmada şunu belirtti: «Şimdi dünya, barış içinde yanyana yaşama ve karşılıklı yarara dayalı işbirliği prensiplerini günlük pratik işlerde simgeleştirme sorununun birinci plâna çıktığı bir döneme giriyor.»⁽⁶⁾ Üzerinde sosyalist topluluk ülkelerinin diğer devletlerle ilişkilerini kurdukları sarsılmaz demokratik temel, büyük ve küçük bütün ulusların hak eşitliğini, bütün ırkların ve halk gruplarının hak eşitliğini tanıyıp pekiştiriyor. Bütün bunlar uluslararası ilişkilerde nitel bakımdan yeni bir çağ açıyor.

Sosyalist diplomasinin yapıcı çabaları Avrupada barışçı gelişmeye elverişli koşullar yarattı. Hatırlardadır ki, harpten sonraki dönemde, bir Avrupa kolektif güvenliği sistemi kurulması fikri Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler tarafından defalarca ileri sürüldü.

Avrupa sosyalist ülkelerinin yanısıra, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti de, bir Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı yapılmasına önyak oldu. Bu konferansın kapanış safhası, 33 Avrupa devleti, Birleşik Amerika ve Kanada yöneticilerinin katılımıyla tarihte eşi görülmedik bir toplantı oldu. Toplantı sonucunda varılan antlaşma hükümleri, Sonuç Belgesi'nin saptadığı devletler-arası ilişkiler prensipleri, barışın ve halkların güvenliğinin sağlamaştırılması yolunda yeni olanaklar açıyor, gerginliğin azaltılması sürecinde yeni aşamanın başlangıcını oluşturuyor.

BKP MK Birinci Sekreteri ve BHC Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov yoldaş, Helsinki toplantısındaki konuşmasında şunları söyledi: «Avrupa kıtasında ilk defa, sosyal sistemleri ayrı bu kadar devlet, uluslararası ilişkiler teori ve pratiğinin hazır bir model sunmadığı problemlere beraberce çözüm arıyor ve beraberce buluyorlar. Bu ileride de başvurulacak eşsiz bir deneyimdir ... Burada anlaştığımız her şey, her birinin hayata geçirilmesi için de daha öte ardıcıl çabalar harcamamızı gerektiriyor. Demek oluyor ki, bu tarihsel belgeleri imzalamakla omuzlarımızdan sorumluluğu atmış olmuyor; tersine, bunların yazgısı için özen gösterme yükümünü omuzlamış oluyoruz ... Önümüzdeki yıllarda, bu toplantının

⁽⁶⁾ «Pravda» gazetesi, 14 Haziran 1975.

sonuçları, artık başlamış bulunan ve ortak çabalarla kalımlı hale getirmemiz gereken derin süreci çabuklaştırıcı güçlü bir araç olacaktır.» (7)

Toplantıya katılanların hepsinin kanıları ve menfaatleri gözetilerek kararlaştırılan devletler-orası ilişkiler prensiplerinden, Avrupada uluslararası ilişkileri saldırılardan ve her türlü zorkullanımdan azot kılacak, kıta halkları arasında karşılıklı güven ve anlayışı artıracak sağlam bir temel yaratması bekleniyor. Bu prensipler, halklarımızın, şimdiki ve gelecek kuşakları harp karabasanlarından kurtarma ortak özlem ve çabasını simgeliyor.

Kardeş sosyalist ülkeler, bu hedeflere ulaşabilmek için, bütün politik adımların silahsızlanma alanında alınacak tedbirlerle bütünlenmesi gerektiğini iyi anlıyorlar. Dünya biliyor ki, «soğuk harp»in en karanlık döneminde bile, sosyalist diplomasi askersel potansiyellerin kısıtlanması için karşılıklı olarak kabul edilebilir tedbirler alınmasında ısrar etmiştir. 1950'lerin ikinci yarısında ve 1960'ların başında, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, bu alanda toplu olarak ve ayrı ayrı birçok girişimde bulundular. 1960 yılına kadar, bu devletler, tekyanlı olarak, silahlı güçlerini 2,5 milyon kişi ve giderek daha fazla azalttılar. 1957'de Polonya hükümeti, Orta Avrupada Polonya'yı, Çekoslovakya'yı, ADC ve FAC'yi kapsıyacak bir atomsuz bölge yaratılmasını önerdi. 1959'da da Sovyetler Birliği Balkanlarda ve Adriyatik'te bir atomsuz ve roketsiz bölge yaratılmasını önerdi. Sosyalist diplomasi, Akdeniz, Baltık ve Kuzey Avrupa kesimleri için de bu gibi bölgeler tasarıları önerdi.

Sosyalist ülkelerin dış politikası, 1 Aralık 1959'da imzalanan ve altıncı kıtanın yeryüzünün askersiz, tarafsız ve atomsuz bölgesi haline getirilmesini öngören Antroktik Anlaşması gibi, atmosferde, uzay boşluğunda ve su altında nükleer silah denemelerinin yasaklanması antlaşması gibi (1963), devletlerin uzay boşluğunda, bu orada Ay'da ve diğer gök cisimlerinde araştırmalar yapma ve bunlardan yararlanma eylemlerinin dayanacağı prensipler antlaşması gibi (1967), nükleer silahların yayılmasını yasaklama antlaşması gibi (1968), denizlerin ve okyanusların dibinde ve bağrında nükleer silah ve diğer yığınsal yoketme silahları depo edilmesini yasaklama antlaşması gibi (1971), bakteriyolojik silah ve zehirler yapımını, üretimini ve depolanmasını yasaklama, eldekilerin yokedilmesi antlaşması gibi (1972) uluslararası boşanlara ulaşılmasında kesin bir rol oynadı. Sovyetler Birliği, BMT Genel Kurulu'nun şimdiki 30. dönem toplantısına, nükleer silah denemelerinin tom ve topyekûn yasaklanması için bir antlaşma tasarısı sundu: önemli ve ertelenmeye gelmez bir sorun olarak da «yeni yığınsal yoketme silahı türleri geliştirme ve üretmenin, bu silahın yeni sistemlerini yaratmanın yasak edilmesi» sorununun görüşülmesini önerdi.

(7) «Rabotničesko Delo» gazetesi, 31 Temmuz 1975.

Sovyetler Birliğinin uluslararası ilişkilerde yumuşama sağlanmasına yönelik ardıcıl politikası sonucu olarak, Sovyet ve Amerikan heyetleri arasında stratejik silâhlanmanın sınırlandırılması konusunda bir dizi önemli görüşme yapılabildi. SSCB ile ABD arasında harp sonrası döneminde eş görülmedik bazı antlaşma ve anlaşmalar (roket-savar savunma sistemlerinin sınırlandırılması antlaşması; stratejik taarruz silâhlarını sınırlandırma alanında bazı tedbirlere ilişkin geçici antlaşma; yeraltı nükleer denemelerini sınırlandırma antlaşması) imzalandı. SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'le ABD Cumhurbaşkanı G. Ford'un Vladivostok buluşmasında da, stratejik taarruz silâhlarının sınırlandırılması konusunda çokyanlı ve uzun vadeli bir anlaşmanın gerekliliği hususunda fikir birliğine varıldı.

Sosyalist ülkeler, silâhsızlanma sorununun kökten çözümünden yana çıkarak, askersel potansiyellerin aşama aşama ve bölüm bölüm sınırlandırılması için yolları aramaya büyük bir önem veriyorlar. Bu cümleden olarak, Orta Avrupada silâhlı güçlerin ve silâhların azaltılması girişiminde bulundular. Viyanya'da 19 sosyalist ve kapitalist memleket temsilcilerinin katılımıyla 1973'ten beri yapılmakta olan görüşmeleri Avrupa kamuoyu büyük bir dikkatle izliyor. Halklar, bu görüşmelerin sonucunun, Orta Avrupada öteden beri beklenen çokyanlı silâhsızlanmaya başlangıç olacağını ümit etmekte haklıdır. Eğer tekyanlı askersel üstünlük savlarından vazgeçme, her ülkenin güvenlik ve selâmetini gözetme prensipleri korunursa, NATO militarist çevreleri uluslararası yumuşamayı somutlaştırma yolunda güçlükler çıkarmaktan vazgeçerlerse, sözkonusu ümitlerin boşa gitmiyeceğini güvenle söyleyebiliriz.

Sosyalizmin diplomasisi, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halkları tarafından büyük bir takdirle karşılanıyor. Bu halklar, memleketlerinin güttüğü ilerici anti-empyralist siyaset hattına gösterilen enternasyonalist desteği gereği gibi değerlendiriyorlar. SSCB'nin ve diğer kardeş sosyalist ülkelerin uyumlu dış politikası, Çin-Hindi halklarının üstün gelmesine, Arap halklarının İsrail saldırısına son verilmesi, 1967'de işgal edilen bütün Arap topraklarından İsrail silâhlı güçlerinin çekilmesi, Filistin Arap halkının ayrı bir devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere bütün haklarının tanınması gibi yasal isteklerinde direnilmesine alanak veren durum ve koşulların yaratılmasında önemli bir rol oynadı. Sosyalist ülkeler, NATO saldırgan çevrelerince teşvik edilerek körüklenen Kıbrıs bunalımının âdil bir politik çözüme kavuşturulmasına çalışıyorlar. Bu sorun, ancak, Kıbrıs Cumhuriyetinin egemenlik, toprak bütünlüğü ve bağımsızlığına saygı gösterilerek, BMT çerçevesinde otoriteli bir uluslararası temel üzerinde çözülebilir.

«Soğuk harp»ten uluslararası yumuşamaya yöneliş koşullarında, uluslararası alanda ilişkileri ayarlama aracı sıfatıyla diplomasinin rolü ve önemi alabildiğine artıyor. BKP MK'nin Temmuz Plenumu (1973) karar-

larında denildiği gibi, dış politika eyleminin yönetimini yetkinleştirme işi artık her zamankinden daha ertelenmez bir sorundur. Bu iş, üzerinde sosyalizm ile kapitalizm arasındaki savaşımın verildiği alan ve köprübaşlarının konum ve oranındaki değişmeye bağlıdır. «Şimdi ekonomik, ideolojik, politik, diplomatik savaşım alanı ön plâna çıkmaktadır.»⁽⁸⁾ Bu da sosyalist diplomasiye yöneltilen yeni ve daha yüksek istemleri belirlemektedir. Sosyalist diplomasiinin stratejisi, toptan yokedici bir atom-roket harbini olanaksız kılmaya, silâhlı çatışmalar tehlikesini gidermeye ve askersel harcamalar yükünü azaltmaya yöneltilmiştir. Sosyal düzenleri ayrı devletlerin bu ana problemlerde varmaları gereken fikir birliği sağduyunun ve uygarlığın büyük etkisi olacaktır. Gerginliğin azaltılmasında daha ileri gidilmesi, buna kalımlı bir nitelik kazandırılması, sosyal düzenleri ayrı devletlerin çıkarlarına, hem tüm insanlığın, hem de her halkın çıkarlarına cevap veren, iki tarafın menfaatlerine uygun bir süreçtir.

Barışçı ve demokratik temel üzerinde uluslararası ilişkileri yeniden kurmanın büyük bir sosyal-sınıfsal önemi vardır. Gerginliğin azalması, yumuşama, dünya sosyalizminin mevzilerinin güçlenmesine, Marksist-Leninist fikirlerin çekim gücünün artmasına yardım ediyor. Yumuşama, aynı zamanda, komünist ve işçi hareketinin, uluslararası sınıf savaşımının daha öte güçlenmesine elverişli koşullar yaratıyor. Halkları harp karabasanından kurtarmak için özveriyle savaşmış ve savaşmakta olan komünistler, benimsedikleri öğretinin, Marksizm-Leninizm öğretisinin doğruluğunun ancak barışçı yarışma koşulları içinde en dolgun ve en iyi biçimde belirlediği kanısında olduklarını hiç bir zaman gizlememişlerdir ve gizlemiyorlar.

Dünya sosyalist sisteminin tarihsel ödevini yerine getirmesinin ana koşulu, sosyalist ülkeler arasında çok yönlü işbirliğinin ve sıkı birliğin durmadan güçlendirilmesidir. Sosyalist diplomasi başlıca çabalarını buna yöneltiyor. Sosyalizmi kurmakta olan halkların tek tipten toplumsal-politik düzeni, ortak hedef ve çıkarları bu sorunun çözümüne yardım ediyor. Bu halkların politik, ekonomik, ideolojik ve askersel ilişki ve problemler kompleksini kapsayan eylembirliği sınıfsal bir karakter taşıyor. Bu her sosyalist devletin bütün iç ve uluslararası problemlerde sınıfsal bir tutum almasını, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerini ardıcıl biçimde hayata geçirmesini gerektiriyor.

Varşova Antlaşması Örgütü Politik Danışma Komitesi'nin dönem toplantılarında uluslararası durumun Marksist-Leninist açıdan enine boyuna tahlili temeli üzerinde kabul edilen kararlar, sosyalist diplomasiinin sağlam bir pusulasıdır. Barış ve sosyalizmin kazanımlarını savunmak üzere 1955 yılında kurulan Varşova Antlaşması Örgütü, kardeş sosyalist ülke-

(8) T. Jivkov, Yüksek toplumsal emek verimliliğine dair, Sofya, Partizdat, 1974, s. 70.

lerin dış politika eylemini uyumlaştırma merkezi oldu. Politik savunma bağlaşmamızın bu yıl kutlanan yirminci yılı, kardeş sosyalist ülkelerin eylembirliğinin daha öte güçlendiğini, uluslararası alandaki rol ve etkilerinin arttığını belirledi.

Çağdaş diplomasinin fonksiyonlarından biri de, devletler arasında ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğini arttırmak ve geliştirmektir. Bu alanda, sosyalist diplomasi, her şeyden önce, sosyalist ekonomik entegrasyonun, halk ekonomisi plânlarını yeğinlikle uyumlaştırmanın, EYK üyesi ülkelerin ekonomik yapılaşlarını karşılıklı olarak uyumlaştırma ve en yüksek verime ulaştırmanın, bu ülkelerin her birinde sosyalist kuruluşu kolaylaştırmasına, ekonomik etkinliğin artmasına, emek verimliliğinin ve tüm sosyalist topluluk halklarının refah düzeyinin yükseltilmesine yol açmasını sağlamayı kendisi için ödev sayıyor. Sosyalist diplomasi, EYK örgütüne aktif katılıma ekonomik bakımdan olağan bir maksada uygunluk gözüyle değil, topyekûn ortak politik hedef gözüyle bakıyor.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin diplomasisi, sosyalist toplum gelişmesinin izleyip geçtiği aşamalara göre gelişip yetkinleşiyor. BKP MK'nin 1956'da yapılan tarihsel Nisan Plenumu olağanüstü önemli bir rol oynadı. Bu plenum, memleketimizde sosyalizm kuruluşuna güçlü bir atılım kazandırdı, partimizin ve devlerimizin uluslararası eyleminde dönümü hızlandırdı ve bu da Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin uluslararası alandaki itibarının daha fazla yükselmesine olanak veren sağlam koşulları yarattı. Ve diplomasinin önünde aktif eylem için yeni ufuklar açıldı.

1971 Nisanında Onuncu Kongre'nin kabul ettiği BKP Programı'nda sosyalist Bulgaristan'ın dış politikası konusunda şöyle deniliyor: Bu dış politika, «sosyalist devrimin kazanımlarının savunulmasına, memleketimizde gelişmiş sosyalist toplumun kurulmasına, dünya sosyalist sisteminin birliğinin ve bütün ülkeler komünistleri arasında savaşım kardeşliğinin güçlenmesine, halkların ve emekçilerin kurtuluş savaşımının hızlanmasına, dünya devrim sürecinin gelişme ve derinleşmesine, emperyalizme karşı ve ulusal bağımsızlık uğrunda savaşımında bütün devrimci güçlerin aynı bayrak altında toplanmalarına, barışın ve halklar arasında işbirliğinin sağlanmasına, dünyada sosyalizmin üstün gelmesine azami ölçüde yardımcı olmalıdır.»⁽⁹⁾ Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, sosyalist topluluğun organik bir bölümü olarak, üzerinde bu topluluğun olanca dikkatinin yoğunlaştığı bir dizi uluslararası problemin çözümüne azami ölçüde katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti sosyalist diplomasinin birinci değişmez ödevi, Sovyetler Birliği'yle ve sosyalist topluluğun diğer ülkeleriyle kardeşçe dostluk ve eylembirliğini güçlendirmek, ikili ilişkileri geliştirmektir.

⁽⁹⁾ Bulgaristan Komünist Partisinin Onuncu Kongresi, s. 760.

Cumhuriyetimizin kardeş sosyalist ülkelerle ikili ve çokyanlı ilişkileri, dostluk, işbirliği ve yardımlaşma antlaşmaları gereğince gitgide genişleyip derinleşiyor. Bu ülkelerle politik, ekonomik ve kültürel hayatın çeşitli alanlarında ilişkilerimizi düzenleyen anlaşmalar da başarıyla uygulanıyor.

Bulgaristan, ulusal kurtuluş hareketlerini aktif olarak destekliyor, gelişme halindeki genç devletlere çokyanlı politik, ekonomik ve bilimsel-teknik yardımlarda bulunuyor, sömürgeciliğin, ırkçılığın ve aparteid'in kesinlikle ortadan kaldırılması için öteki sosyalist ülkelerle birlikte mücadele ediyor.

Sosyalist diplomasi, uluslararası hukuk prensiplerinin titizlikle gözetilmesi uğrundaki dirençli savaşımla bütün halkların çıkarlarını savunuyor. Bu diplomasi, halkları ezgi, saldırı ve çöküntüden korumayı simgeliyen ve insanlığın mânevi ve sosyal ilerlemesine yardımcı olan uluslararası ilişkiler normlarını kesinlikle savunuyor. BHC diplomasisi BMT'nin eylemine büyük bir önem veriyor, dünya çapında ve bölgesel problemlerin çözümüne yapıcı bir katkıda bulunuyor.

Kendi bulunduğu coğrafi bölgede her devletin iyi komşuluk ilişkileri kurmaya ve sağlam bir uluslararası iklim yaratmaya özen göstermesi doğaldır. Bulgaristan, Balkan Yarımadasının ortasında bulunuyor. Bu bölge cumhuriyetimizin diplomatik çaba ve girişimlerinin özellikle önemli bir alanıdır. Balkanlarda barış ve güvenlik, Avrupa genel güvenlik ve işbirliği problemleriyle elbette yakından ilişkilidir. Bu anlamda, Balkanları yalıtık veya diğer ülkelerin çıkarlarıyla çelişik birtakım özel çıkarlara sahip bir bölge olarak düşünmekten kaçınmak gerekir.

Sosyalist Bulgaristan'ın Balkan Yarımadasıyla ilgili politikasının partimizin tarihinde derin kökleri vardır. Partimiz, Balkan Yarımadası proletaryasının, harbe, kapitalizme ve şovenizme karşı, emperyalist güçlerin Balkanlara müdahalesine karşı yürüttüğü ortak savaşıma daima enternasyonalist bir dayanışma göstermiştir. Balkan Yarımadasında yaşayan halklar arasındaki ilişkilere bu yanaşma tarzını daha Bulgaristan İşçi Sosyal-Demokrat Partisi (dar sosyalistler) belirleyip benimsemişlerdir. BKP bu parlak gelenekleri sürdürmüş, Balkanların ilerici ve demokratik güçlerinin başkaldırmakta olan faşizme karşı savaşımına aktif olarak katılmıştır. BKP Bulgar halkını Hitlerci işgalcilere karşı direnişe örgütlemiştir. Sosyalist devrim ateşlerinden geçen Bulgar Halk Ordusu, Sovyet Ordusuyla ve Yugoslavya halk kurtuluş birlikleriyle omuz omuza, Hitlerci işgalcilerin Balkan Yarımadasından koğulması hareketine katılmıştır.

Genç BHC sosyalist diplomasisinin eylemleri, bütün Balkan Yarımadası ülkeleriyle ilişkileri iyileştirmeye ve emperyalistlerin bölgemizde yürüttükleri «soğuk harp»i önlemeye yöneltildi. Bugün Bulgaristan'ın yapıcı ba-

rışçı politikası, Balkan Yarımadasının geçmişte sık sık görülen anlaşmazlık ve çatışmalar bölgesi olmaktan çıkarak, barışçı bir beraberlik bölgesi haline getirilmesine yardım ediyor. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, yüce Sovyetler Birliğiyle ve diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle kardeşçe dostluk ve sağlam bir bağlaşmaya dayanarak durumunu güçlendirdi ve Balkan Yarımadası halklarının güvenini kazandı. Todor Jivkov yoldaşın defalarca belirttiği üzere, Bulgaristanın Balkan Yarımadası politikası, sosyalist topluluğun barışsever dış politika hattına BHC'nin somut katkısıdır.

Devletimiz, son otuz yıl boyunca, bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı, başkalarının içişlerine karışmazlık ve İkinci Dünya Savaşı sonunda meydana gelen sınırların dokunulmazlığını tanıma prensiplerini şaşmadan uyguladı. Balkanlardaki diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerinde BHC, yüce ortak hedeften, sosyalizmi ve komünizmi kurma hedefinden doğan proletarya enternasyonalizmi ve dayanışma prensiplerini kılavuz ediniyor. Hertürlü milliyetçiliğe yabancı olan BKP ve Bulgaristan hükümeti, komünist partileri ve sosyalist devletler arasındaki ilişkileri dar ulusal düşüncelerin değil, sınıfsal menfaatlerin belirlemesi gerektiğine inanıyor ve buna göre hareket ediyorlar. Bu tutum, halkların defalarca milliyetçiliğin kanlı ceremesini çektikleri Balkan Yarımadası için gayet önemlidir.

BHC, güttüğü politikada, aynı zamanda halkımızı diğer Balkan Yarımadası halklarıyla yakınlaştıran, geçmişteki emperyalist müdahalenin ve Balkan burjuva ve faşist rejimlerinin izledikleri halk düşmanı politikanın zararlı sonuçlarının giderilmesine yardım eden etkenleri çıkış noktası yapıyor. Tek tek Balkan Yarımadası lkelerinin birbirinden ayrı düşüncelere sahip oldukları sorunlar, iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesine, görüş ayrılıklarını iyiniyetle, birbirinin görüşlerine ve hak eşitliğine saygıyla gidermek için taraflarca kabul edilebilecek çözümler aranmasına engel olmamalıdır.

Balkanlarda dış politika ilişkilerinin gelişmesinde genel eğilim olumludur. Todor Jivkov yoldaş, Yunanistan'da çıkan «Kathimerini» gazetesine verdiği demeçte, Balkan Yarımadası halkları için hayırlı olan bu süreci şöyle niteledi: «Her seyden önce şunu belirtmeliyim ki, İkinci Dünya Savaşında faşizmin yenilmesi üzerinden geçen 30 yıl boyunca, Balkan lkeleri arasındaki ilişkilerin barış koşulları içinde gelişmekte olmasının büyük bir önemi vardır» ⁽¹⁰⁾

Ne var ki, bu olumlu gelişmelere kalımlı bir karakter kazandırabilmek için daha pek çok çalışılması gerekiyor. Hele emperyalist çevrelerin Balkan devletleri arasındaki ilişkileri bozma, gerginlik yaratma denemelerini suya düşürmenin önemi büyüktür. Bu sorunun güncelliğini artıran bir

(10) «Uluslararası ilişkiler», sayı 2, 1975, s. 8.

neden de, son yıllarda Pekin yönetici çevrelerinin Balkan Yarımadasında ve komşu bölgeler olan Yakın-Doğu ve Akdeniz çevresinde toplumsal düzenleri ayrı ülkeler arasında barış içinde beraberlik ve işbirliği prensiplerinin yerleşmesini engellemeye çalışmakta olmalıdır.

Bulgar sosyalist diplomasinin başarıları BHC'nin uluslararası itibarının önemli derecede artmasını sağladı. Bulgaristanın bugün 100'den fazla ülkeyle diplomatik ilişkileri ve 110 ülkeyle de ticaret ilişkileri vardır. Memleketimiz geçmişte hiç bir zaman bu kadar geniş uluslararası ilişkilere, böyle bir politik etkiye, yeryüzünün her bucağında bu kadar bağlaşıklık ve dostla sahip olmuş değildir.

Biz, dünyada, uluslararası ilişkilerde memleketimizin elde ettiği başarıların, SBKP ve SSCB'yle kardeşlik ve sarsılmaz dostluğumuzla, Bulgaristanın sosyalist topluluğa mensubiyetiyle organik biçimde bağlı olduğunu hiç bir zaman unutmuyoruz. Bu başarılar, toplumumuzda Bulgaristan Komünist Partisinin yönetmenlik rolünün, BKP Merkez Komitesi'nin Leninci siyaset hattının ve dış politika problemlerine gösterdiği büyük dikkatin yasal sonucudur. Bu konuda, BKP MK Birinci Sekreteri ve Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov yoldaşın olağanüstü hizmeti vardır.

Leninci fikirlerin bilimsel temele dayanmakta oluşu ve yaşamsal doğruluğu, sosyalist diplomasiye büyük bir inandırma ve değiştirme gücü veriyor. Bu diplomasi, devletlerin karşılıklı ilişkilerinde demokratik ve ilerici prensipleri ardıcıl bir tutumla benimsiyerek, geçmişten gerekli ibret dersleri çıkartıyor, günümüzde isabetle yön alıyor, uzak görüşlü bir çalışmayla da geleceğe doğru ilerliyor. Sosyalist diplomasi, kapitalizmle tarihsel yarışmada sosyalist düzenin her bakımdan güçlenmesine, giriştikleri adil savaşımında devrimci güçlerin üstün gelmesine elverişli koşulların yaratılmasına yardım ediyor. Sosyalist diplomasinin sınıfsal tutum ve yaklaşımı, bütün kıtalardan emekçi yığınlarının, halkların en içten istek ve emellerine, menfaatlerine ve ideallerine uygun düşüyor.

Zamanımızda, halklar, barışsever sosyalist diplomasiye, uluslararası yu muşamanın kalımlı hale getirilmesinden yana olan devlet adamlarına büyük bir güven besliyorlar. Bu güven durmadan artacaktır. Sosyal düzenleri ayrı ülkelerin barış içinde beraberliğini öngören Leninci prensipin yaşamsallığı da bunda gizlenmektedir.

Parlamenteer savaşım ile yığınların hareketi arasındaki bağıntı

Erki Tuominen

Finlândiya Komünist Partisi MK Politbüro üyesi

Kapitalizmin bunalımının sertleşmesi ile işçi sınıfının ve bütün emekçilerin giderek yükselen yığın hareketi atbaşı gidiyor. Bu hareket, ilerici güçlerin, emperyalizme karşı ve dünya ölçüsünde güçler dengesinin sosyalizm yararına daha da değişmesi için yürüttükleri savaşımın gelişmesi bakımından kesin bir önem taşıyor.

Çağdaş koşullarda, komünistler için, yalnız emekçilerin menfaatlerini savunmada, politik, ekonomik ve sosyal hayatı demokratikleştirmede parlâmentodan etkinlikle yararlanma olanağı değil, aynı zamanda belirli koşullarda burjuva-demokratik hükümetlere katılma olanağı açılıyor. Bununla ilgili olarak, komünistlerin çeşitli savaş biçimlerinin, bunların karşılıklı ilişkisinin önemini, özellikle parlâmento eyleminin ve komünistlerin hükümetlere katılmasının önemini, aynı zamanda bu savaş araçlarıyla diğer araçların, hele emekçilerin yığın hareketinin bağıntısını açıklamanın önemi ve yararı vardır. Bunun, dünya devrim hareketi deneyimi bakımından, uluslararası durum ve komünistlerin hükümete katılmaları sorununun «gündeme girdiği» ülkelerde meydana gelen koşullar bakımından değerlendirilmesi gerekir.

Her şeyden önce komünistlerin parlâmento eylemi üzerinde duralım. İşçi sınıfının menfaati için savaşımda parlâmento araçlarının belirlenmesi ve kullanılması, uluslararası işçi hareketinde devrimci, Marksist doğrultunun buluşu ve hizmetidir. Vaktiyle, F. Engels, proletaryanın Almanyada devrimci sosyal-demokrasi tarafından geniş ölçüde kullanılan bu «yeni silâh»ını yüksek bir takdirle karşılamıştı.

V. İ. Lenin, bütün ülkelerden devrimci sosyal-demokratların parlâmenteer savaşım deneyimini ve Devlet Duması'nda Bolşeviklerin eylem deneyini genelleştirerek, şunları yazdı: Burjuva parlâmentosu varoldukça ve geniş emekçi tabakaları ona inandıkça, «parlâmento seçimlerine ve parlâmento kürsüsünden savaşımına katılma, devrimci proletarya partisi için, her şeyden önce kendi sınıfının geri kalmış tabakalarını eğitmek maksadıyla, hele gelişmemiş, gereken ilgi gösterilmemiş, cahil bırakılmış köylü yığını uyandırmak ve aydınlatmak maksadıyla, zorunludur.» (1) V. İ. Lenin, daha halkça ayaklanmanın sözünün bile edilmediği belirli anlarda,

(1) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 42.

parlâmentonun, tüm ajitasyonun başlıca merkezi olabileceğine işaret ediyordu. Devrimin hazırlanması için, özellikle devrimci propaganda için parlâmentodan yararlanmayı, V. İ. Lenin, komünistlerin parlâmenter eyleminin ana ödevi sayıyor ve bu eylemin, işi proletaryanın temel çıkarlarını satarak burjuvaziyle uzlaşmalara indirgeyen oportünistlerin parlâmentarizminden ayrımını da bunda görüyordu.

Sosyalizm güçlerinin serpilip gelişmesi, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, işçi hareketinin güçlenmesi ve komünist ve işçi partilerinin sağlamlaşması, kapitalist memleketlerde devrimci parlâmentarizm olanaklarının genişlemesine yol açtı. Bu durum, 1930'ların ikinci yarısında Fransa Ulusal Meclisi'nde, İspanya Kortesi'sinde (yasama organı), daha sonra, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da İtalya, Fransa parlâmentolarında ve Finlândiya da dahil olmak üzere diğer bazı memleketler parlâmentolarında komünistlerin önemli bir rol oynamalarına olanak verdi. Son zamanlarda, işçi hareketinin ve demokratik hareketin büyümesi ve birçok memlekette komünist partilerinin ciddi bir ulusal güç haline gelmeleri sayesinde, kapitalist memleketler parlâmentolarında komünistlerin çalışma olanakları daha fazla genişledi.

Komünist ve işçi partilerinin 1957 ve 1960 yılları Uluslararası Danışma Toplantıları'nda, bütün bunlar gözönünde bulundurularak, şu nokta önemle belirtildi: Kapitalist memleketlerde işçi sınıfı belirli koşullarda «parlâmentoda sağlam bir çoğunluk elde edebilir, parlâmentoyu burjuvazinin sınıfsal çıkarlarına hizmet eden bir araç olmaktan çıkararak, emekçi halka hizmet aracı haline getirebilir.» ⁽²⁾ Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nın belgesinde belirtildiği gibi, komünistler «eldeki bütün parlâmento eylemi olanaklarından» yararlanmaktadırlar. ⁽³⁾

Bu olanaklardan emekçilerin yaranna bütününüyle yararlanmak komünistlerin ödevidir. Ne var ki, bunun böyle olması, Finlândiya'da veya diğer her hangi bir kapitalist memlekette parlâmenter eylemin komünistler için başlıca savaş biçimi olduğunun veya olabileceğinin savlanmasına dayanak olamaz.

Parlâmento eyleminin işçi partisi için başta geldiği kanısı hiç de yeni değildir. Ondokuzuncu yüzyılın sonunda, devletin ve özellikle burjuva cumhuriyetinin sınıfsal karakteri Marksist değerlemesini kabul etmeyen birçok sosyal-demokrasi lideri bu kanıyı benimsiyorlardı. Bu liderler parlâmentonun gerçek iktidar sınırlarını görmüyorlardı. Oysa bu iktidar, parlâmenter cumhuriyette bile, parlâmento ile diğer devlet cihazı organları,

⁽²⁾ Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin 1957, 1960 toplantıları belgeleri. Moskova, 1961, s. 18.

⁽³⁾ Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı. Moskova, 1969, s. 28.

yani cumhurbaşkanı, hükümet, sivil idare, ordu, ceza kurumları vb, arasında bölüşülüyordu. Sözkonusu liderler, burjuvazinin, devlet cihazından başka, ekonomi üzerinde, yığınsal enformasyon araçları üzerinde kontrol mekanizmasına ve diğer köprübaşlarına sahip olduğunu da gözönünde tutmuyorlardı. Bu liderler işçi partilerinin gelişmesini parlâmento eylemine bağlı kılmaya çalışıyor ve bu konuda yalnızca kendi kanılarını sınıf savaşımının ölmekte ve kapitalizmin sosyalizme «dönüşmekte» olduğu düşünceleriyle pekiştirme çabasına düşen ve emekçilerin yığınsal aksiyonlarının gitgide artan önemini tanımak istemiyen oportünistlerden destek görüyorlardı. Çağdaş sosyal-reformistler de bu tutum ve düşünceyle hareket etmektedirler.

V. İ. Lenin'e göre, devrimler deneyi, «... devrimler sırasında, gerici parlâmentonun dışındaki yığınsal eylemi, bu parlâmentonun içinde devrime sempati besleyen (daha da iyisi, devrimi açıkça destekleyen) muhalefetle birleştirmenin çok faydalı olduğu»nu kanıtlıyordu. ⁽¹⁾ Lenin, parlâmentonun gerici olmadığı koşullarda bile, yığınsal aksiyonların birincil bir önem taşıdığını daima belirtiyordu. Ve parlâmenter savaşıma, yığınlar üzerinde etki yapmanın önemli, ama yardımcı araçlarından biri gözüyle bakıyordu.

Bunun böyle olduğunu en yeni deney de onaylıyor. 1948 Şubatında Çekoslovakya'da, komünistler, demokratik ve ilerici güçler ile memlekette sosyalist yönlenmeye muhalefet eden ve karşı-devrimci komplo yolunu tutanlar arasındaki çatışmaların sonucunu işçi sınıfının ve diğer emekçi tabakalarının yığın aksiyonları belirlemişti. Sosyalist demokrasinin utkusu, 1920 Anayasası ve 1945 Mayısından sonra bu anayasaya dayanılarak çıkarılan kanunlar gereğince sağlanabildi. Ortada bu kanunlara aykırı bir hareket yoktu, ancak bunların demokratik içeriği emekçilerin kesin savaşımıyla güven altına alınmış ve bu savaşım memlekette sınıfsal ve politik güçler dengesini değiştirmişti. ⁽²⁾ Pârlamentoda güçlü bir grup ve parlâmenter savaşımında zengin deneyi olan İtalyan Komünist Partisinin XIII. Kongresi kesinlikle şunu belirtti: «İşçi sınıfının ve halkın savaşımı olmadan, her hangi bir demokratik gelişme, her hangi bir ekonomik gelişme hiç bir zaman olmamıştır ve olamaz». ⁽³⁾ Fransız Komünist Parti-

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 45.

⁽²⁾ Bilindiği üzere, Ulusal Cephe Programı'ndan ödünler veren gerici bakanlar, bir karşı-devrimci darbeye bel bağlayarak, Klement Gotvald hükümetinden çıktılar. Hükümetin kadrosu sendikalar temsilcileriyle ve Ulusal Cephe Programı'na bağlı kalan ve 1946 seçimlerine katılmış bütün politik partileri temsil eden politikacılarla tamamlandı. Bu hükümetin programı, 10 Mart 1948'de, Çekoslovakya Kurucu Ulusal Meclisi'nde, hazır bulunan bütün milletvekillerinin (toplam 300 milletvekilinden 241'inin) oybirliğiyle onaylandı. Not. red.)

⁽³⁾ İtalyan Komünist Partisinin XIII. Kongresi. Moskova, Politizdat, 1973, s. 114.

sinin belgelerinde belirtildiği üzere, FKP'nin 1968 yılında kabul edilen «İleri demokrasi ve sosyalist Fransa için» başlıklı manifestosunu ve aynı zamanda sol güçlerin ortak hükümet programını gerçekleştirmenin ana koşulu, halk yığınlarının ve öncelikle işçi sınıfının savaşıdır.

Uluslararası komünist hareketinin program belgelerinde, sosyalist devrimi barışçı yoldan gerçekleştirmeyi parlâmenter yol olarak göstermeye, ya da bir parlâmenter yolu barışçı yoldan sosyalist devrimin varyantlarından biri olarak önermeye çalışanların tersine, parlâmentodan yararlanarak barışçı yoldan sosyalist devrimi başarmanın, ancak işçilerin, köylü yığınlarının ve şehir orta tabakalarının tekelleri sermayeye karşı, gericiliğe karşı, köklü sosyal reformlar, barış ve sosyalizm uğrunda sınıfsal savaşımını geniş ölçüde ve kesintisiz olarak geliştirme yoluyla olanağı bulunabileceği kaydediliyor. Ve komünist ve işçi partilerinin 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nın belgesinde şöyle deniliyor: «Komünistler, demokrasi ve sosyalizm için savaşmada kesin ve sonuç belirleyici koşulun, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin yığinsal hareketini geliştirmek olduğunu önemle belirtmektedirler.» (7)

Burada, emekçilerin yığinsal hareketinin, yalnızca iktidarın bir sınıfın elinden diğerinin eline geçmesi bakımından değil, demokrasi savaşımı, emekçilerin kısmi, ara istekleri, dolaysız çıkarları ve reformlar için savaşım bakımından da kesin önemi söz konusudur. Bilindiği gibi, işçiler için olumlu sayılabilecek reformlar, hiç de sömürücü sınıfların iyiniyet eseri olarak ve parlâmento veya hükümet kombinezonları sayesinde yapılmaz; bunlar ancak yığinsal aksiyonlar boyunca güçler dengesinde değişme sonucu olarak gerçekleştirilebilir. Reformlar devrimci hareketin yan ürünüdür.

İşçi hareketi deneyimi bunu inandırıcı biçimde doğruluyor. Fransa, İtalya, Finlandiya ve diğer birçok memlekette, son yıllarda, halkın isteklerinin bir bölümü de dikkate alınarak ileri sürülen ücret artırımını, eğitim reformu, kuruluşlarda işçi haklarının genişletilmesi, vergi sisteminin gözden geçirilmesi vb. gibi değişimler hep öncelikle emekçilerin yığın hareketleri sonucu olarak gerçekleştirildi.

İşçi partileri temsilcilerinin burjuva hükümetlerine katılması sorunu, uluslararası işçi hareketinde, tarihsel olarak, parlâmentodan yararlanma probleminden daha sonra ortaya çıktı. 1900 yılında yapılan ve Millerand olayını görüşen Uluslararası Sosyalist Kongresi, bir sosyalistin her burjuva hükümetine katılmasına kesinlikle karşı çıkan Guesde'ye uyup da bunu suçlamayı göze alamadı ve Kautski'nin, partinin onama ve kontrolü hariç olmak üzere, gereken sınırlama ve koşulları hesaba katmaksızın bir

(7) Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı, Moskova, 1969, s. 28.

sosyalist burjuva hükümetine katılmasını öngören belirsiz karar tasarısını kabul etti. Bu elbette yeterli değildi; üstelik katılım yandaşlarının, Millerand denemesi tam bir fiyaskoyla sonuçlanmış olsa da, artık «iktidarı ele geçirme»de «yeni çağ»ın başlangıcından söz edecek kadar ileri gitmelerine yol açmıştı.

Uluslararası sosyal-demokrasiyi adamakıllı uğraştıran bu probleme ilk Marksist çözümü 1905'te V. İ. Lenin'in yönetimindeki Bolşevikler buldular. Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi III. Kongresi'nin «geçici devrimci hükümete dair» başlıklı kararından, devrimci sosyal-demokratın burjuva eylem adamlarıyla birlikte her hükümete değil, ancak geçici devrimci hükümete katılması olanağının tanındığı anlaşılıyordu. Ve bu katılım için ayrıca şu koşullar ileri sürülüyordu: Karşı-devrimin bütün sinsi plânlarına karşı amansız bir savaşım; işçi sınıfının menfaatlerini savunma; hükümetteki temsilcileri üzerinde partinin sıkı bir denetim uygulaması; devrimci sosyal-demokrasinin bağımsızlığının korunması ve aynı zamanda örgütlü ve giderek silâhlı proletarya tarafından geçici hükümet üzerinde sürekli bir baskı yapılması . . .

O zamanki durum ve koşullara tamamen uygun olan bu hükümler, daha sonra (Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden, kapitalist ülkelerde komünist ve işçi partilerinin güçlenmesinden sonra) özel bir savaşım biçimi ve komünistlerin diğer partilerle ve özellikle burjuva partileriyle işbirliği genel probleminin bir bölümü olarak, komünistlerin burjuva hükümetlerine katılımı sorununun ele alınmasında dayanak rolü oynadı. Bu problem, Lenin'in uzlaşmalar öğretisinde, onun uzlaşmalar, «proletaryanın bilinçlilik, devrimcilik, savaşım ve üstün gelme yeteneği genel düzeyinin düşürülmesine değil, yükseltilmesine yaramalı» (*) diye tanımladığı isteginde çözüme kavuşturuldu.

1930–1940 yıllarının tarihsel deneyi, bu hedeflere, komünistlerin, belirli ilerici sorunları çözmekte olan burjuva hükümetlerine burjuva-demokratik partileriyle birlikte, aynı zamanda işçi ve işçi-köylü hükümetlerine sosyal-demokratlar ve diğer işçi partileriyle birlikte girmeleri suretiyle pekâlâ ulaşılabileceğini kanıtladı ve Millerand deneyiminin, yani komünistlerin gerici burjuva hükümetlerine katılımının tekrarlanması yolunu tamamiyle kesti. Bununla birlikte, böyle bir hareket için V. İ. Lenin'in formüle ettiği koşullar (işçi sınıfının temel menfaatlerinin savunulması, komünist partilerinin bağımsızlığının korunması, hükümetteki temsilcileri üzerinde partinin denetim uygulaması, işçi sınıfının ve diğer halk tabakalarının yığınsal aksiyonlarının örgütlenmesi koşulları) onaylandı ve geliştirildi.

Hükümet, devlet cihazının önemli bir organıdır. Bu gerçek, komünistlerin bu eylem biçiminin özelliğini belirlemektedir. Komünistlerin hükü-

(*) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 59.

mete katılımı, hükümetin politikası ve memleketin gelişmesi üzerinde işçi sınıfının etki yapma olanağını genişletiyor ve aynı zamanda komünist partisinin rolünü ve sorumluluğunu artırıyor.

Ne var ki, burjuva devletin koalision hükümetine katılım, sadece bu olay, komünistlere, mücadele edilmeden işçi sınıfının menfaatleri konusunda olumlu davranışa yönltilmeyecek olan hükümet üzerinde, burjuva devletin parlamento, ordu, ceza organları gibi diğer halkaları üzerinde etki yapma olanağı garantilemiyor; bu katılım burjuvazinin ekonomik ve politik görüş ve tutumu üzerinde ise daha az kontrol olanağı sağlıyor. Böyle hükümetler kadrosu içinde komünist bakanların emekçilerin çıkarlarını savunmalarının etkinliği, bütünüyle, memleketteki güçler dengesine ve son çözümde de yığınsal aksiyonlara bağlıdır.

Orta ve Güney-Doğu Avrupada hükümetlere katılan komünistler, demokratik halk devrimlerinin utkusu uğrındaki savaşında, her şeyden önce emekçilerin yığınsal eylemlerine dayanıyor, hem de pasif bir davranışla oyalanmadan, sargın bir çalışmayla bu aksiyonları kendileri hazırlayıp örgütüyor ve bu sayede politik güçler oranını yavaş yavaş değiştiriyorlardı.

Örneğin, Macaristan'da hükümeti ellerinde tutan Küçük Çiftçiler Partisi liderlerini 1946 Martında her şeyden önce emekçilerin yığınsal çıkışları, Sol Blok'un birçok isteğini yerine getirmek, parlâmentodan gericileri atmak zorunda bıraktı; yine bu sayede 1946 sonbaharında en büyük kuruluşların devletin eline geçmesi, 1947 ilkbaharında da cumhuriyete karşı girişilen bir komplonun ezilmesi sağlandı. 1946-1947 yıllarında Romanyada burjuva partilerinin ve kralcı grupun direnişinin kırılmasında rol oynayan asıl güç yine halk aksiyonlarıydı. Çekoslovakya'da komünistler 1946 seçimlerinde oyların % 38'ini kazanmış ve hükümette yönetici duruma geçmiş olsalar bile, yığınların kesin desteğine dayanmadan, sosyalizme karşı olan güçlerin 1948 Şubatındaki komplosunu yenmeleri olanaksızdı.

1947-1948 yıllarında birçok kapitalist memleketin hükümetlerinden ve bu arada Finlândiya hükümetinden komünistler çıkarılmışlardı. Nedeni belliydi: Komünistler zamanında ve yeterince güçlü emekçi aksiyonları örgütlemeyi başaramamışlardı. Gerçi, komünist partilerinin temsilcileri hükümetler ve parlâmentolar içinde emekçilerin çıkarlarını cesaretle savunuyorlardı, fakat o zamanlar eylemlerinin başarısına, anlaşmazlık sorunlarının parlâmenter yolla çözülebileceğine haddinden fazla güveniyor, yığınları yeni savaşım eylemleri için seferber etmekte gecikiyorlardı.

Finlândiya Komünist Partisinin VIII. Kongresinde (1948) Parti Genel Sekreteri Ville Pessi, memlekette hızdan yoksun demokratik gelişmenin ve bu alandaki küçük başarıların nedenlerini çözümleyen, söz arasında,

izlediğimiz hükümet politikasında zayıflıklar olduğunu ve bunların büyük başarılarla ulaşılmasını engellediğini de belirtti. Partinin hükümete katılması ve orada elde edeceği yeni mevzilerden yararlanarak işçi sınıfının, küçük çiftçilerin ve bütün emekçilerin çıkarlarını savunmayı düşünmesi doğrudur. Fakat Pessi yoldaşın belirttiği gibi, hükümetteki komünistlerin eylemi her zaman yeterince destek görmüyordu; öte yandan yığın hareketi belirlediği zaman da bu çıkışlar bizim bakanlarımız tarafından yeterince desteklenmemiştir. Şüphesiz ki, bu bizim en büyük zayıflıklarımızdan biriydi.

Uluslararası komünist hareketinin program belgeleri, yığınların eylemlerini vurgulayıp parlamenter eylemin belirli önemini kabul ederken, kapitalist memleketler hükümetlerinde komünistlerin de yer alması konusunda hiç bir şey söylemiyor. Çünkü komünistlerin bu gibi bir eylemi her yerde olanaklı ve zorunlu değildir. Kapitalist memleketlerde, olanağı buldukça ve kesinlikle belirli koşullar altında hükümetlere katılım, komünist partilerinin politik savaşımının en yeni biçimlerinden biridir. Komünist partileri, ilerici güçlerin oluşturacağı ve komünistlerin de katılabilecekleri koalisyon hükümetlerin kurulması için mücadele ederken, komünistlerin her derde deva Lokman Hekim ilacı gibi katılacakları bir hükümetin yaratılmasını düşünmüyor, yığın hareketini güçlendirmenin birincil önemini belirtiyorlar.

Gelişmiş kapitalist memleketlerde komünistlerin de katılımıyla ilerici burjuva-demokratik hükümetleri ancak yığın hareketi sonucu ortaya çıkabilir ve yığınların aktifliğine dayanabilirler. Enriko Berlinguer şöyle diyor: «Biz kulis arkasında iktidar bölüşme ve genç bir partnör olarak işbirliği temeline dayalı bir katılımdan yana değiliz. Memleketi yeniliklere götürme yeteneğinden yoksun bir hükümet ve parlamento çoğunluğu işbaşında oldukça, bize düşen ödev, İtalyanın tüm ekonomik ve sosyal yapısının yenilenmesi için daha ardıcıl bir mücadele ve dolayısıyla onun politik-ekonomik siyaset hattında köklü bir değişim için mücadeledir.»⁽⁹⁾

Böyle bir hükümetin, sadece emekçilerin dolaysız çıkarlarına cevap veren bir demokratik dönüşümler programına sahip olması değil, aynı zamanda bu dönüşümleri gerçekleştirmek için eylemsel çabalar göstermesi gerekir.

W. Rochet şunları yazıyor: «Sol partiler, hükümete, orada büyük sermayenin politikasını yürütmek için değil, emekçilerin ümitlerine cevap veren ve sosyalizme doğru ilerlemeye elverişli koşullar yaratılmasına olanak veren ilerici sosyal içerikli bir programı gerçekleştirmek için girmelidirler.»⁽¹⁰⁾

⁽⁹⁾ «Paese Sera», 21 gennaio 1971.

⁽¹⁰⁾ W. Rochet. L'avenir du Parti communiste français. Paris, 1969, p. 71-72.

Koalisyon hükümeti içinde komünistlerin başarılı savaşımı bakımından yığinsal hareketin kesin önemini Finlândiya Komünist Partisinin deneyi de doğruluyor. İşçi partisiyle merkezci partilerin 1966–1970 yıllarındaki koalisyon hükümetine FKP temsilcilerinin katılmasından emekçilerin çıkarlarının savunulması için yararlanıldı, fakat Partinin Olaganüstü ve XVI. Kongresinde itiraf edildiği üzere, komünistlerin parlâmenter eylemi ve hükümet içindeki çalışmaları yeterince kesinlik ve girişim gücünden yoksundu ve bu eylemler çoğunca hükümetteki partnörlerin tutumuna uyup gidiyor, partinin örgütlenmesi gereken işçi sınıfından ve diğer emekçi tabakalarından yeterli bir destek görmüyordu.

Komünistler, hükümete katılımdan, yığın hareketini geliştirme yolunda yarar sağlayamadılar ve böyle bir hareketin yardımıyla memlekette politik güçler dengesinde değişiklik yaratmaya, mevzilerini güçlendirme ve genişletmeye muvaffak olamadılar. 1970 yılında yapılan parlâmento seçimleri sonucunda Komünist Partisi bütün tarihi boyunca eşini görmediği bir yenilgiye uğradı. Finlândiya Demokratik Halk Birliği'ne oy veren seçmenlerin oranı % 21,2'den % 16,6'ya, kazanılan sandalya sayısı da 41'den 36'ya (hepsi 200) düştü.

Finlândiya Komünist Partisi hükümete katıldığı zaman, bunda' egemen olan düşünce, emekçilerin çıkarları için «yukarıdan», yani hükümet katından eylemi «aşağıdan» gelen yığın hareketiyle bağdaştırma niyeti idi. Ama «aşağı» ile «yukarı»nın böyle bir savaşım sentezine varılamadı. Olumlu denilebilecek sınırlı sonuçların yanısıra, bizim de katıldığımız hükümetlerin tekellerin çıkarlarına uygun bir politika yürüttükleri, sözüm ona bir gelirler politikası, sınıfsal işbirliği politikası uyguladıkları açık görüldü. 1971'de fiyat sorunları etrafında yürütülen savaşımın sertleşmesi, komünistlerin de katıldığı hükümetin düşürülmesiyle sonuçlandı.

Partimizin deneyi, partnörlere tabi olmayacak ve ortak hükümet programıyla kenara itilemeyecek bir bağımsız siyaset hattını koruma ve uygulamanın, komünistlerin demokratik hükümete katılmasının zorunlu koşulu olduğunu gösteriyor.

Partinin kendi içinde birliği güçlendirme ve etkisini genişletme, hükümetteki eylemini parti yönetiminin kolektif denetimi altında gerçekleştirme gereği de büyük bir açıklıkla ortaya çıktı. Bunun için, bizler, Finlândiya Komünist Partisinin gelecekte de hükümete katılımına açık perspektiflerle ilgili olarak, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi prensipleri temeli üzerinde partiyi ideolojik-politik ve örgütsel bakımlardan etraflı olarak güçlendirmenin önemini özellikle belirtiyoruz. Esasen, 1973 Mayısında FKP XVII. Kongresi tarafından «partide birliğin temellerini sağlamlaştırma» konusunda alınan karar da bu amaca yöneliktir.

Şu var ki, Komünist Partisi burjuva parlâmentosunda ve burjuva hükü-

metinde kaç sandalyelik yer alırsa alsın, yığınları seferber etmeden, hiç bir esaslı başarıya ulaşamaz. Kaldı ki, komünistler, V. İ. Lenin'in dediği gibi, «bütün sınıfın, geniş yığınların, gerek politik öncüyü doğrudan doğruya destekleme, gerekse hayırhah bir tarafsızlık tutumu almasına kadar» ⁽¹¹⁾ bekleyemezler. Komünistler, uluslararası komünist hareketi deneyinin de doğruladığı gibi, parlamento eylemi ve olanağı varsa hükümete katılmak da içinde olmak üzere, yığınları ve öncelikle işçi sınıfını uyardırmak, aydınlatmak, sınıf savaşımına çekmek, örgütlemek için, yığınsal aksiyonlarla politik güçler dengesini değiştirmeye yönelmek için her araçtan durmaksızın yararlanmalıdırlar. V. İ. Lenin, komünistlerin yalnız kendi partilerini değil, aynı zamanda yeni mevzilere açılan yollarda bulundukları veya böyle mevzilere geçtikleri zamanlar bu yığınları da yönetmeyi becermeleri gerektiğini öğretiyordu.

Komünistler, işçi yığınının, emekçilerin çoğunluğunu, bütün halkı kendilerinden yana kazanabilir veya geniş yığınları candan ilgilendiren güncel, yaşamsal problemleri ileri sürme ve işçi sınıfı ile diğer emekçi tabakalarının yararına çözüme savaşımında girişimi daima elde tutarak, bu güçleri ortak eylemler yönünde birleştirebilirler.

FKP XVII. Kongresi «Komünist Partisinin demokratik güçlerin işbirliği programına ilişkin önerileri» belgesini de onayladı. Bu, toplumsal hayatın çeşitli alanlarında kanıtlara dayanan değerlendirme ve öngörülerini içeren etraflı bir belgedir. Ve bunda, kapitalist ülkelerde ekonomik savaşımın öneminin artmasını, bu objektif olayı yansıtan ekonomik ve sosyal istekler en büyük yeri almaktadır. Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, bilimsel-teknik devrim, ekonominin ve ticaretin süratle enternasyonalleşmesi, uluslararası tekellerin etkisi vb., ekonomik savaşım sorunlarına yeni ve daha geniş bir içerik kazandırdı.

Ne var ki, anti-monopolist savaşımın yaygınlaştırılması için yalnız ekonomik istekler yeterli değildir. Bundan ötürü, işbirliği programı önerileri arasında, sosyal yardım, konut yapımı, köylülerin, aydınların ve diğer halk tabaka ve zümrelerinin durumu, yurttaşların demokratik haklarının savunulması ve genişletilmesi gibi sorunlar yer alıyor. Bu isteklerin bazıları, emekçilerin günlük hayatıyla yakından bağımlıdır, diğer bazıları emekçi halkın yararına devletin eylemine önemli ölçüde müdahaleyi veya tekellerin egemenliğini kesinlikle sınırlama tedbirlerini öngörmektedir.

Komünistlerin önerdiği demokratik güçlerin işbirliği programının, yığınsal demokratik hareketin yaygınlaştırılmasına ve canlandırılmasına hizmet etmesi gerekiyor. Esasen anti-monopolist cepheye, parlâmenter veya hükümet düzeyinde işbirliği değil, parti yönetim organları düzeyinde işbirliği de değil, ancak bu program temel olabilecektir.

(11) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 78.

Böyle bir hareketin yaratılması büyük ve karmaşık bir sorundur. Komünistler, yığınların hazırlık derecesini, bilinç düzeyini, komünistlerin sloganlarını onaylamaya ve bunları gerçekleştirmek üzere aktif savaşıma ne derecede hazır olduklarını dikkatle gözönünde bulundurmalıdırlar. Parti somut gerçekliğe uygun şiarlar ileri sürmeli ve yine buna uygun yöntemlerle çalışmalıdır. Komünistler, kapitalist memleketlerde işçi sınıfının ve diğer emekçi tabakalarının gidermek için mücadele yürüttükleri güçlüklerle biricik ve kesin çözümü ancak sosyalizmin getirebileceğini biliyor ve bunu açıkça dile getiriyorlar.

TÜSTAV

İşçi sınıfı ve bağlaşıkları

Köylülerin durumu ve devrimci olanakları

Indradip Sinha

Hindistan Komünist Partisi

Merkez Yürütme Komitesi Üyesi ve

Ulusal Konseyi Sekreteri

Gelişme halindeki ülkelerde köylüler sayıca büyük bir sınıftırlar. Az gelişmiş ülkelerin çoğunda köylüler nüfusun ana bölümünü oluşturur. Örneğin Hindistan'da halkın hemen hemen % 70'i köy ekonomisinde çalışır. Bunların iç pazarda sanayi malları tüketimi payı, sanayi ürünleri genel hacminin üçte ikisi kadardır. Köy ekonomisi ulusal gelirin yaklaşık olarak % 50'sini verir, sanayi kollarının yarısına hammadde sağlar. Memlekette devrimci sürecin hızı ve perspektifleri birçok bakımdan köylülerin tutumuna bağlıdır.

Bizce, işçi sınıfının bağlaşıkları konulu tartışmada çıkış noktaları, her sınıf veya tabakanın objektif olarak koşullu çıkarlarının ve gereksinmelerinin çözümlenmesi ve bu temel üzerinde onların sınıf savaşımındaki yerinin, devrimci sürecin şu veya bu aşamasında işçi sınıfının ileri sürdüğü hedeflerin gerçekleştirilmesine katılma olanaklarının belirlenmesidir. Bundan ötürü, sosyal ilerleme ve demokrasi savaşımında köylülerin rolünü açıklamada karşı karşıya geldiğimiz soru şudur: Bugün Hindistan köyü ne durumdadır ve köylülerin en önemli ve ertelenmez gereksinimleri nelerdir?

Hindistan Komünist Partisinin programında şu nokta belirtiliyor: Hindistan köyünde sosyal-ekonomik hayatın karakteristik çizgisi, kuvvetli feodalizm kalıntıları ile giderek büyüyen kapitalist üretim ilişkilerinin örülmesidir. (!) Feodal mülkiyetin bazı çok eski biçimleri bir hayli sınırlı ve diğer bazıları artık ortadan kalkmış olsa da, Hindistan köy ekonomisi henüz tamamiyle kapitalist karakterli değildir. Feodal ve yarı-feodal yapılış, öncelikle yarıcılık ve çeşitli kiralama biçimleri işlenir arazinin yaklaşık olarak dörtte birini kapsıyor. Bu arazinin yarısı veya yarısına yakını mal üretimine yönelik, ama henüz kapitalist olmayan küçük çiftçilerin

(!) Programme of the Communist Party of India. New Delhi, 1973, p. 27.

elindedir. İşlenir arazinin % 25–35'i kapitalist tarzda işletiliyor. Sürümde, kredi işlerinde, gerekli teknik donatımların sağlanmasında ve köy hizmetlerinde artık kapitalist biçimler hakim durumdadır.

Kapitalizm öncesi sömürü biçimlerinin ezgisi

Toprak reformları, sömürgeciliğin yarattığı durgunluğu ve düşüşü giderme yolunda Hindistan ekonomisinin önemli adımlar atmasına yardım etti. ⁽²⁾ Ne var ki, üretim hacmi kararsızdı, yıldan yıla kayda değer tereddütler göze çarpyordu. ⁽³⁾ Bağımsızlığın elde edilmesinden sonra ki bütün dönem boyunca hububat ve köy ekonomisi hammaddeleri yetersizliği hissediliyordu. Bu durum ulusal onurun ve ekonomik bağımsızlığın zararına, zaten kıt yabancı döviz yedeklerini epeyce eriten bir ithâlata gidilmesine yol açıyordu. ⁽⁴⁾

Feodalizm kalıntılarını ortadan kaldırma yeteneğinden burjuvazinin yoksun oluşu, yerli ve yabancı büyük sermayeye verilen ödümler, bir avuç büyük çiftlikçi ve zengin köylüye dayanılması, Hindistan köy ekonomisinde gelişme tempolarının zayıflamasının ve belirli zamanlarda tekrarlanan bunalımların temel nedenlerini oluşturuyordu.

Kökü kazınamamış kapitalizm öncesi sömürü biçimleri, köylülerin ve köy ekonomisi işçilerinin büyük üretimsel potansiyelini, üretimin artışını niçin ve nasıl engelliyor ve köstekliyor?

Birincisi, zamanını yaşamış olan yarıcılık sistemi ve «dolaysız» ve dolaylı diğer kiralama biçimleri ortadan kaldırılabilmiş değildir. Her zaman çiftliklerinde oturmayan büyük toprak sahipleri, on milyonlarca köylünün emek ürünlerini çeşitli ayniyat ve parasal kira ödemeleri biçiminde, köylülerin ürettiği malın yarısını ve bazen üçte ikisini oluşturan altından kalmakmaz kanunsuz vergiler biçiminde benimsemeye devam ediyorlar. Bu sistem köylülerin girişimlerini felce uğrattıyor, tarım tekniğinin yetkinleştirilmesi, sulama kuruluş ve donatımlarının etkinlikle kullanılmasını vb. engelliyor.

⁽²⁾ 1950'den 1970'e kadar tarım üretimi hacmi 1,8 defadan fazla arttı. Bunun içinde hububat 50,83 milyon tondan 108,4 tona, yağ çıkarılan tohumlar 5,16 milyon tondan 9,19 milyon tona, pamuk 2,8 milyon balyadan 4,56 milyon balyaya çıktı.

⁽³⁾ 1970–1971 yıllarında 131,4 puvan olan köy ekonomisi üretimi endeksi (1961–1962 = 100), 1972–1973 yıllarında 120,6'ya düştü. Hububat üretimi 1970–1971 yıllarında 108,4 milyon tondan 1972–1973 yıllarında 97,03 milyon tona düştü. 1973–1974 yıllarında biraz artarak 103,6 milyon tona çıkabildi. («Economic Survey, 1974–1975», pp. 62–63.)

⁽⁴⁾ Örneğin 1951–1960 yılları döneminde 29 milyon ton, 1961–1970 yıllarında 58,5 milyon ton hububat ithal edildi. 1974 yılındaki üretim azalışı Hindistan'ı yine 5,5 milyon ton hububat ithal etmek zorunda bıraktı.

İkincisi, belirli büyük toprak sahiplerine «bağımlı» olan ve bu toprak sahipleri için emek pazarında işgücünü «serbestçe» satan işçilerin aldığından daha düşük bir ücret karşılığında çalışmak zorunda bırakılan tarım işçilerinin köleleştirilmesi ve borçlandırmayla esirleştirilmesi sistemi yürürlükte bulunuyor.

Üçüncüsü, devletçe finanse edilen kredi kurumları ve kredi kooperatif birlikleri sayısının bir yere kadar arttırılmasına karşın, hemen hemen her yerde tefecilik ağır basıyor. Köye açılan kredinin üçte ikisi kadarı bu tefecilere düşüyor. Tefecilerin açtıkları krediler, tarım işçilerini borçlandırmayla köleleştirmenin ve anlaşmalı hisse karşılığında toprağı işliyen yarıcılarının kölece bağımlılığının temellerinden birini oluşturuyor. Bu tefeci kredileri, köylülerin, özellikle cemaat üyelerinin birbiri ardınca topraklarını yitirmelerinin nedenlerinden biridir.

Toprak dağılımındaki büyük eşitsizlik ve toprağın küçük bir grup çiftlikçi ve zengin köylünün elinde birikmesi, köy emekçilerinin yarıfeodal yollarla sömürülmesinin ekonomik temelidir. Yoksul ve orta halli köylülere (çiftçi ocaklarının % 86,6'sı) işlenir toprağın % 48,2'si düşüyor; büyük toprak sahiplerinin ve zengin köylülerin elindeyse (toplam çiftçi ocaklarının % 13,4'ü) işlenir toprağın % 51,8'i bulunuyor. Toprağın böylece birikimi, piyasalık hububatın ve kredi sermayesinin de aynı büyük çiftlikçilerin elinde birikmesine yardım ediyor. Kararsız üretim artışı ve tekrarlanan durgunluk, hububat ve sanayiın gereksindiğı hammadde yetersizliği dönemleri koşullarında toprak üzerinde kurulan bu tekel, çeşitli yarıfeodal sömürü biçimlerine başvuran büyük toprak sahiplerini ve aynı zamanda kapitalist çiftlik sahiplerini gerçekte yeni köy asalakları sınıfı haline getirdi. Bunlar, aşırı yüksek kiralar, tefecilik, borçlandırmayla yıkıma uğratma, kanunsuz hububat istifçiliğı ve spekülasyon sayesinde alabildiğine zenginleşiyorlar. Büyük toprak sahibi, tefeci, spekülâtör, çoğu kez aynı kişi oluyor; böylece, bugün Hindistan'da pek isabetli olmasa da her yerde «toprak sahibi lobiler», yani banka ve tekel ajanları dedikleri yeni bir «köy eliti» tabakası oluşuyor.

Doğaldır ki, toprağın belirli büyük çiftlikçilerin elinde birikmesine son vermek, Hindistan'da demokratik ve tarımsal hareketin ana politik sorunudur. Herkesten önce komünistler, toprak mülkiyetinde bir tavan belirlenmesi ve bunun üstündeki «toprak fazlasının» topraksız tarım işçilerine ve az, topraklı köylülere dağıtılması önerisini ileri sürdüler. Hemen hemen on yıl boyunca, komünistler, toprak mülkiyetinde bir «tavan» belirlenmesi fikrinin Hindistan Ulusal Kongresi'nce kabul edilmesinden önce, memleketin çeşitli kesimlerinde çetin bir savaşım yürüttüler. Fakat bu fikrin biçimsel olarak kabulünden sonra bile, çeşitli eyaletlerde toprak mülkiyetini sınırlama yolundaki kanun uygulamalarının gerçekte bir komedyadan farkı yoktu; hemen hemen hiçbir yerde «tavan» üstü bir toprak fazlası bulunamamıştı. Batı Bengalya'daki köylülerin 1968'deki yığınsal çıkış-

ları, Bihar yarıcılarının, Kerala, Andhra-Pradeş, Tamilnad ve Pencap eyaletlerinde tarım işçilerinin giriştikleri hareket ve 1970 yılında tüm Hindistan çapında girilen toprak savaşımı, burjuvaziye, bütün memleket için geçerli olmak üzere sahip olunabilecek en çok toprak miktarını azaltmak zorunda bıraktı. Fakat Birleşik Cephe hükümetinin başında partimizin ünlü eylemcilerinden A. Menon'un bulunduğu Kerala eyaleti bir yana, yakın geçmişe kadar, tekrar gözden geçirilen kanunlar hiçbir yerde ciddiyetle uygulanmadı.

Hindistan Komünist Partisi, toprak reformuna ilişkin olarak kabul edilen kanunların ertelenmeden ve etkinlikle uygulanması için sistemli bir savaşım yürütüyordu. Bu savaşım, boş toprakların yoksul köylüler ve topraksız tarım işçileri tarafından işgal edilmesi gibi biçimler altında, tarım işçilerinin kişisel olarak işledikleri toprak parçaları üzerinde mülkiyet haklarını savunma çıkışlarıyla, yarıcıların işledikleri topraklardan çıkarılmaları karşısında direnmeleriyle, tefecilerin eline geçen cemaat topraklarının köylülere verilmesini amaçlayan savaşım, enson büyük toprak sahiplerinin elindeki «tavan» üstü arazi «fazlası» na tarım işçileri ve yoksul köylüler tarafından el konulmasıyla gerçekleştiriliyordu.

Hindistan Komünist Partisi (HKP), iktidarı ele geçirmeye çalışan sağcı gerici kuvvetlerin komplosu sonucu olarak ortaya çıkan yeni durumdan, Başbakan İndira Gandhi'nin getirdiği olağanüstü durumdan ve ilân ettiği 20 maddelik ertelenmez ekonomik reformlar programından yararlandı. HKP, bununla, emekçi köylüleri tarım işçileriyle birleştirmek üzere ulusal çapta bir hareket yaratmayı ve bu yığınları hükümetçe ilân edilen ekonomik programın halk yararına gerçekleştirilmesi için savaşıma seferber etmeyi amaçlıyordu. Söz konusu program, sahip olunabilecek en çok toprak ölçülerine ilişkin kanunların uygulanması gibi, toprak «fazlası»nın dağıtılması gibi, tarım işçilerine konut yapılabilmesi için arsa verilmesi gibi, tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin tefecilere olan borçlarının ertelenmesi veya yok sayılması gibi, angaryanın, yarıcılık ve kesimcilikle toprak işlemenin yasak edilmesi, köyde kanunla belirlenmiş asgari emek ücretinin yükseltilmesi gibi demokratik tedbirleri içeriyordu. Bütün bu tedbirler, emekçi köylüler de içinde, tüm yurtsever, demokratik ve sol güçlerin birliğinin güçlendirilmesi için iyi bir temel yaratıyordu.

Kapitalist sömürünün kurbanları

Burjuvazi varlıklı toprak sahiplerine dayanarak, köy ekonomisi üretimini canlandırma ve artırmayı amaçlayan devletsel-kapitalist karakterli bazı tedbirleri gerçekleştirdi, (3) Ne var ki, kapitalist elemanların palazlan-

(3) 1951'den 1973'e kadar köy ekonomisinde 50 milyar rupiden fazla yatırım yapıldı, sulama sistemini geliştirmeye de 30 milyar rupi harcadı.

masını teşvik politikası, yarı-feodal büyük toprak sahiplerinin kapitalistler haline gelmeleri, köylülerin yaşamı bakımından yıkımlı sonuçlar doğurdu. Köylüler arasında ayrımlaşma arttı, aşağı tabakaların yıkıma uğrama ve proleterleşmesi hızlandı. Yirmi yıl içinde (1951–1971) toplam işgücünde «çiftçi»nin payı % 50'den % 43,3'e düştü; buna karşılık tarım işçilerinin payı % 18,7'den yaklaşık olarak % 26,3'e çıktı. Andhra-Pradeş ve Kerala gibi eyaletlerde tarım işçilerinin sayısı «çiftçi» sayısını aştı, diğer eyaletlerdeyse (Tamilnad, Bihar ve Maharaştra) bunların payı % 35–40'a ulaştı. Bu olaylar, kapitalizm için hızla ortam açmanın kanıtlarıdır.

Kapitalist pazarın burgacına çekilen köy ekonomisi, onun bütün değişkenlik ve bozukluklarını hissediyor. Köylü üreticiler, büyük sayıda olmalarına karşın, hâlâ daha dağınık durumdadırlar; daha az sayıda ama çok daha zengin ve kıyaslanamayacak kadar daha iyi örgütlü olan kapitalistlere, yani sanayiye ve tüccarlara kıyasla hiç denecek kadar araçla iş çevirmektedirler. Bu yüzden, çoğu kez, köylü üreticiler kapitalist talanın kurbanı olmaktadır. Bunlar, ürünlerini ucuza, çoğu kez toptancı tüccarlar ve spekülâtörler tarafından kurnazca dolaplarla dayatılan yapay olarak düşürülmüş fiyatlarla satmak zorunda bırakılıyorlar. Öte yandan, gereksindikleri malları kaçınılmaz olarak yüksek fiyatlarla alıyorlar. Kanunsuz yiyecek maddeleri istifçiliği ve spekülasyon hiçbir yerde köydeki kadar alıp yürümüş değildir. Köy emekçilerinin giderek daha gaddarca sömürülmesi, köy ekonomisinde ve ulusal ekonomide kapitalist ilişkilerin artmasının kaçınılmaz sonucudur.

Büyük tüccar ve faizci sermayenin tarım ürünlerinin sürümü alanına sokulması yeni çelişkiler doğurdu. Tarım ürünleri fiyatları, emekçi köylüler ve tarım işçileri ile toprak sahipleri ve tekeli burjuvazi arasında başlıca savaşım konusu oldu. Yoksul ve orta halli köylüler âdil fiyatlar konulmasını hararetle istiyorlar, çünkü çıkardıkları ürünlerin önemli bir bölümü pazarda satılıyor. ⁽⁶⁾

Çeşitli devlet örgütleri («Cemaatleri geliştirme servisi», «Köy ekonomisini geliştirmeye yardım servisi» vb.) kuruldu. Devlet, «Hindistan besin maddeleri korporasyonu», «Hindistan pamuk üretim birliği» vb. gibi ajanslar meydana getirdi ve bunların yardımıyla mal sürümüne katılmaya başladı. Devlet, yapay gübre fabrikaları ve tohum temizleme firmaları kurdu; köy ekonomisi kredileri açmaya başladı; öğretim merkezleri açtı ve köy ekonomisi bilimlerinde araştırma temelini genişletti. Bunlar köy ekonomisinin teknik düzeyini yükseltti. Örneğin, traktör sayısı 1951'de 9.000 iken 1971'de 100 bine; pompa sayısı 10 binden 3 milyon 200 bin, gübre kullanımı 21 bin 540 tondan 1 milyon 300 bin tona çıktı.

⁽⁶⁾ Hükümetçe kurulan Tarım Ürünleri Fiyat Komisyonu Başkanı D. Narayan'ın incelemesine göre, 2 hektardan daha az toprak işleyen köylüler bile çıkardıkları ürünün ortalama % 33,6'sını, 2–4 hektar işleyenler de % 27,4'ünü pazarda satıyorlar.

Tekelci burjuvazi, fiyatları yükseltebilmek için, köy ekonomisinin çok gereksindiği bazı endüstri mallarının üretiminde artış tempolarını kasten kısıtlıyor. Bir yandan da, nice önemli hammaddelerin (Hint keneviri, pamuk, şeker kamışı vb.) fiyatlarını yapay olarak düşürmeye çalışıyor. Ve bu yolda çoğun yabancı tekellerin diktasına boyun eğerek, satın alma örgütleriyle birlikte hareket ediyor. Bu uygulama, gerek hammadde üreticileri olarak, gerekse endüstri malları alıcıları olarak, emekçi köylüleri ciddi zararlara uğratıyor.

Hindistan Komünist Partisi, fiyat probleminin hak gözetilerek çözümü için bir program hazırladı. Bu program, tarım üretiminde köylülerin emeğinin ödenmesine uygun bir düzey sağlayacak istikrarlı fiyatlar konmasını; emekçi köylüler gereksindikleri en önemli malların elverişli fiyatlarla sağlanmasını; üretim harcamaları ile mal fiyatları arasında, tarım ürünleri fiyatları ile endüstri malları fiyatları arasında oranlılığın garantilenmesini; hububat üzerine toptan ticaretin devletçe ele alınmasını; satınalma ve satış fiyatları arasındaki tutarsızlığın azaltılmasını toprak sahipleri ve zengin köylüler için müterakki ve ayrımlı vergi sistemi uygulanmasını ve yoksul ve orta halli köylülerin vergiden büsbütün başışık tutulmalarını; halkın gereksinimleri için mal üreten endüstri kollarının ve aynı zamanda en önemli mallar ve bunların üretimi için gerekli hammaddeler üstüne toptan ticaretin millileştirilmesini öngörüyor.

Tarımda çalışanlar için yeterli gelir sağlayacak, en önemli endüstri mallarının olduğu gibi, tarım üretimi için gerekli hizmet ve malların da elverişli fiyatlarla edinilmesi olanağını sağlayacak istikrarlı fiyatları amaçlayan hareket, gerçekte, köylülerin tekeller tarafından sömürülmesine karşı savaşım demektir.

Hindistan köylülerinin durumunun bir diğer karakteristik çizgisi, yabancı tekeller tarafından sömürülmeleridir. Bu tekeller, özellikle kötü ad yapmış olan uluslar-arası korporasyonlar, Hindistanın ekonomik hayatında köylülerin çıkarlarıyla ilişkili önemli alanlarda egemenliklerini sürdürüyorlar. Bu egemenlik, her şeyden önce, petrol ve petrol ürünleri, madeni gübreler, salgın hastalığa yol açan mikropları yoketmeye yarayan kimyasal maddeler, ilaçlar, besleyici bitkisel yağlar, köy ekonomisi donatımı vb. gibi önemli malların ihracatı üzerinde kontrollerini sürdürüyor ve Hint köylülerine çeşitli eşitsiz mübadele biçimleri dayatmaya çalışıyorlar.

Hayat ve deney, yoksul ve orta halli köylülerin durumunun giderek sarsıldığını, yıkıma sürüklendiklerini ve devlet-tekeli karakterli çeşitli tedbirlerin bunların geçimine yararlı olmadığını gösteriyor. Köylüler ancak birleştikleri ve kendi sınıfsal örgütlerini meydana getirdikleri takdirde, tekelci sermayeye karşı, köy ekonomisine ilişkin bütün devlet gücünü ellerine almış olan büyük toprak sahipleriyle zengin köylülerin soyguncu

eylem ve dolaplarına karşı başarılı bir savaşım yürütme olanağına kavuşacaklardır.

Ortada bir sonuç daha var: Hindistanda toprak problemini kapitalist yöntemlerle çözmeye çalışan burjuvazinin politikası suya düşmüş bulunuyor. Bu politika gelecekte de başarısızlığa hükümlüdür. Burjuvazinin en enerjik karşı tedbirlerine karşın, köy ekonomisinde bunalımın yeniden yaygınlaşması olayı, problemin ancak kapitalist olmayan gelişmeyle çözülebileceğini kanıtlıyor.

Özcesi, köy ekonomisindeki bunalımı demokratik yolla giderebilmek için, Hindistan, kendisine emperyalistlerin dayattığı eşitsiz mübadele sistemine son vermeli, bunalım içindeki emperyalist memleketler ekonomisine bağımlılığını azaltmaya bakmalı, sosyalist ülkeler ve genç bağımsız ülkelerle karşılıklı yarar temeline dayalı çok yanlı ticareti geliştirmelidir. Bu hedeflere varma savaşımı, genellikle demokratik hareketin, özellikle de toprak reformu amaçlı hareketin önemli bir doğrultusudur.

Köy proleterlerinin sınıfsal bilincinin yükseltilmesi

Hindistan'da tarımsal ilişkilerin özelliklerinden biri, toplam işgücü içinde tarım işçilerinin büyük bir ağırlığı olmasıdır. Bu özellik, işçi sınıfı ile köylülerin bağlaşıklığını genişletip güçlendirme savaşının strateji ve taktiklerini belirlemektedir. 1971 sayımına göre, tarım işçileri, köy ekonomisindeki toplam işgücünün % 30,7'sini buluyordu. Tarım işçileri, yoksul köylülerle birlikte köylü nüfusun çoğunluğunu oluşturuyorlar. Bunların sosyal durumu birçok bakımdan yoksul köylülerin durumunun benzeridir. Hem tarım işçileri, hem de yoksul köylüler, en ağır sınıfsal ve sosyal ezgi biçimlerinin, köle durumuna düşüren çeşitli bağımlılık türlerinin kurbanlarıdır.

Memlekette kapitalizmin gelişmesi, tarım işçilerinin yaşama düzeyine karşı alabildiğine kıyıcı bir saldırıyla atbaşı gidiyor. Bu saldırı onları da, çoğu yoksul köylüler de, geçinme araçlarından yoksun etti. Onları babadan oğula yarıcı, kesimci veya kiracı olarak işliyegeldikleri toprak parçalarından sürüp çıkarıyor. Küçük toprak sahiplerini yıkıma uğrattıyor. Böylece onlardan kalan parça-buçuk topraklar da büyük toprak sahiplerinin ve giderek zengin köylülerin arazisine katılıyor. Süregen topraksal bunalımın, sürekli besin maddeleri ve en gerekli mallar yetersizliğinin, fiyat yükselişlerinin acısını en çok tarım işçileri çekiyor, Hindistan'da geçim zorluğuyla en çok onlar kıvranıyorlar.

Tarım işçilerinin emeği çokluk ayniyatla ödeniyordu. Bu ödemenin evvelcede çok düşük olan ölçüleri, alıp yürüyen enflasyon koşullarında, paralı ödemeye geçildikten sonra bütütün dayanılmaz bir durum yarattı.

Üstelik bu ödeme çoğu hallerde düzenli ve garantili de değildir. Tarım işçileri tamamiyle bu ağaların egemenliği altındadırlar ve çalışıp çalışmayacakları bütübütün ağalarının iradesine bağılıdır. Yılda en azından sekiz ay işsiz kalmak onların artık kaçınamdıkları bir yazgıdır.

Olağanüstü ağır sosyal durumlarına karşı, gelecek, köy proletaryasının. Sanayi işçilerinin yanısıra, tarımda yapılacak devrimde yönetmenlik rolü oynamak köy proletaryasına düşüyor. Son yıllar, tarım işçilerinin sınıf bilincinin uyanışı ve örgütlülüğünün yükselişi yılları oldu. Yakın geçmişte, tarım işçileri, ücretlerinin arttırılması isteğıyle Hindistan çapında bir grev yaptılar. Bu grevi Hindistan Tarım İşçileri Birliğı örgütledi. Memleketin dört bucağından milyonlarca köy proleterleri bu hareketi heyecanla destekledi. Tarım işçileri, seçimlerde sağın «büyük bağlaşma» sını oluşturan partilere karşı oy kullandılar. C. Narayan'ın yaptığı karşıdevrimci ajitasyona karşı mücadele ettiler.

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi, tarım işçilerinin isteklerini içeren bir yasa hazırladı. Bu yasa'da tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin ortak isteklerinden başka, köy proletaryasının ertelenmeye gelmez nitelikte şu istekleri yer alıyor: Asgari ücretlerin esaslı olarak yükseltilmesi; işe alınma koşullarını ve işgünü süresini ayarlayan, kadın ve erkek işçilerin eşit emeğinin eşit ücretle ödenmesini sağlayacak normların kanunla belirlenip uygulanması; «tavan» üstü olarak el konulan «fazla» topraklarda ve işçilerin savaşımla elde ettikleri yoz topraklarda örnek kooperatifler kurulması . . .

Kamünistlerin stratejisi

Köylülerin ve köy proletaryasının objektif durumunun çözömlenmesi, köyde devrim sürecinin gelişmesinin karakter, doğrultu ve etkinliğinin anlaşılmasına yardım ediyor. Bu çözömleme, sanayi proletaryasının köydeki çeşitli sosyal zümrelerle bağlaşmasına temel olacak fikirlerin saptanmasını, aynı zümrelerin demokratik devrimden önce, bu devrim sırasında ve daha sonraki devrimci olanaklarının değerlendirilmesini kolaylaştırıyor.

Hindistan Komünist Partisi, memlekette köy ekonomisinin çok yanlış yapısal karakterini gözönünde tutarak, köylülerin ve tarım işçilerinin bütün tabakalarını kapsayan yığınsal köylü hareketini geliştirip yaygınlaştıracak bir politika belirledi. Bu hareket, aynı derecede hem feodalizm artıklarına, hem de köylülerin kapitalistler ve emperyalist tekeller tarafından gitgide daha kıyasıya sömürölmesine karşı yöneltilmiş bulunuyor. Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi'nin «Köylü hareketinin bazı problemleri ve bizim ödevlerimiz» başlıklı kararında (Nisan 1975), Komünist Partisinin, birbirine bağılı üç ana sorunun çözömlünü öngören bir taktik hattı izlediğı söyleniyor. Bu üç ana sorun şunlardır:

a) Köklü bir toprak reformu için, toprak için, tefeciliğe karşı, kast ayrımcılığı ve sosyal ezginin bütün biçimlerine karşı, kölece bağımlılık biçimlerine karşı savaşım;

b) Tarım üretiminin yükseltilmesi için, tarım ürünleri ile köylülerin gerekse olduğu sanayi mallarının istikrarlı ve adil fiyatlarla işlem görmesi için savaşım;

c) Tarım işçilerinin adil bir ücretle çalıştırılması için, toprak için, kölece bağımlılıktan, borçlanmayla köleleşmekten, kast ayrımcılığı ve sosyal ezgiden kurtarılmalrı ve insana yaraşır yaşama koşullarına kavuşturulmaları için savaşım.

Bu sorunlardan her birinin hafife alınması veya küçümsenmesi, köylü hareketini zayıflatır, işçi-köylü bağlaşıklığının yaratılmasını geciktirir ve köylüleri kendi öz çıkarlarına karşı çevirmeye çalışan sağcı gerici güçlerin ekmeğine yağ sürer.

Sözkonusu parti hattı, tarım işçilerine ve yoksul köylülere dayanma, orta halli köylülerle birliği güçlendirme, yenilgiye uğratılmaları gereken büyük toprak sahiplerinden, tefecilerden ve tekelcilerden ayırmak amacıyla varlıklı köylüleri de kazanmaya çalışma ve işçi sınıfının diğer demokratik güçlerle bağlaşıklığı yoluyla toprak devrimini başarma esaslarından oluşuyor. Bu hat, partiyi, Hindistan Köylü Birliği ve Hindistan Tarım İşçileri Birliği gibi yığınsal köylü örgütleriyle ilişkilerini geliştirmeye yönelten bir politikayla destekleniyor.

HKP Onuncu Kongresi, partinin etkisi ile kontrol etmekte olduğu köylü yığın örgütlerinin sayıca büyüklüğü arasında kayda değer bir tutarsızlık bulunduğu, çeşitli eyaletlerde bu örgütlerin üye sayısının partideki üye sayısından epey daha az olduğuna dikkati çekti ve yığın örgütleri içindeki çalışmanın küçümsendiğine işaret etti. Hindistan Tarım İşçileri Birliği ve Hindistan Köylü Birliği'nin yığınsal ve demokratik işlevli sınıfsal örgütler haline getirilmeleri gerekiyor. Biz, bunun, yığın örgütlerinin parti ile yığınlar arasında «transmisyon kayışı» rolü oynadığına ilişkin Leninci görüşü canlandırmakla, bütün partiyi bu prensipi anlama ruhunda eğitmekle, köylülerin ve tarım işçilerinin yığın örgütlerini güçlendirmek üzere yeter sayıda bilgili ve deneyimli parti kadroları gönderilmekle yapılabileceğine inanıyoruz. Parti Beşinci Kongresinin bugüne kadar hayata geçirilmemiş olan «Partice yüzümüzü köylülere çevirelim» sloganının yerine getirilmesi ancak bu suretle sağlanabilir.

Sağcıların demokrasiye karşı saldırıya geçmelerinden doğan politik bunalım, köyde emekçi yığınlarının kazanılmasını, örgütlenmelerini, işçilerle köylüler arasındaki bağlaşmanın güçlendirilmesini partinin ertelenmez bir ödevi haline getiriyor.

HKP'nin stratejisi, yalnız köylülerin ve tarım işçilerinin ertelenmez ge-

reksinmelerinin giderilmesi için değil, aynı zamanda memlekette köy ekonomisinin gelişme genel doğrultusunun kesinlikle değiştirilmesi için savaşımı öngörüyor. Ulusal burjuvazinin köy ekonomisinde kapitalist gelişmeye yönelik siyaset hattı, görüldüğü gibi, başarısızlığa uğruyor; tarım ürünlerinde ortalama yıllık artış tempoları düşüyor; köy ekonomisinde bunalım tüm ekonomide durgunluğa, işsizliğin, açlığın ve yığınsal yoksulluğun artmasına yol açıyor. (7) Büyük toprak sahipleri, yarıcılık ve diğer yarı-feodal kiracılık biçimleri, köylülerin yoksulluğu, köy ekonomisinin teknik bakımdan modernleştirilmesini destekliyor. Geniş ölçüde reklam edilen «yeşil devrim», Hindistan'da köy ekonomisini kökünden değiştiremedi. Bu dava Hindistan ekonomisinin en zayıf noktası olarak kalıyor. Burjuvazinin sağ kanadı tarafından izlenen toprak – tarım politikasının, Hindistanın politik ve ekonomik bağımsızlığını güçlendirmeye yönelik ulusal hedeflerin gerçekleştirilmesine engel olduğu apaçık ortadadır.

Hint köyünde sınıf çelişkileri ve sınıfsal savaşım sertleşiyor. Şimdi büyük toprak sahipleri bir an önce «çiftçi birlikleri»nde örgütlenmeye çalışıyor, silâhlı gruplar meydana getiriyorlar. Emekçi köylüler ve tarım işçileri de, kendi çıkarlarını savunarak örgütleri etrafında sıkı bir topluluk meydana getirmeye çalışıyorlar. Birçok eyaletin bazı bölgelerinde gerçek bir iç savaş yürütülüyor. Kırsal cephedeki bu çetin savaşımın temelinde Hindistan köy ekonomisinin gelişme yolunu seçme davası yer alıyor.

Partimiz kapitalist olmiyan gelişme yolundan yanadır. Bu gelişme, tarımda yarı-feodal sömürünün ortadan kaldırılmasına yol açacak, toprağın bir grup büyük toprak sahibinin elinde birikmesine son verecektir.

Kapitalist olmiyan gelişme yolu, yoksul ve küçük köylülerin kooperatiflerde örgütlenmesini gerektiriyor. Bu tedbir, demokratik halk devrimi sırasında meydana getirilecek demokratik devletin zorunlu yardımıyla çağdaş tarım tekniği temeli üzerinde köy ekonomisinin geliştirilmesini kolaylaştıracaktır.

Kapitalist olmiyan yol, köy ekonomisinde kredi ve diğer üretim yatırımları dağıtım organlarının örgütsel bakımdan yeniden düzenlenmesini, köy kesimi vergi organlarının, taban köylü kurullarının ve kooperatiflerin, kapitalist elemanlara daha öte gelişme olanağı vermek ve kapitalist olmiyan elemanlara bilinçli ve amaca yönelik bir destek göstermek üzere, yenilenmesini öngörüyor.

Parti, kırsal cephede savaşımı artırıyor. Köylülere kardeşçe yardım et-

(7) Hükümetçe yayımlanan «Ekonomik Bülten»de, «Ulusal gelir artışındaki durgunluğun, 1972–1973 yıllarında başgösteren şiddetli enflasyonun ana nedeni, tarım üretiminin yeterli olmayışı» gösteriliyor. («Economic Survey, 1974–1975, p. 6.) 1951–1961 yıllarında yıllık ortalama $\frac{0}{100}$ 4 olan tarım üretimi artış tempoları, 1961–1971 döneminde $\frac{0}{100}$ 2,3'e kadar düşmüş bulunuyor.

mek işçi sınıfının borcudur. Biz, köylüleri ve tarım işçilerini, ileri sürdükleri isteklerin bir an önce gerçekleştirilmesi uğrunda savaşıma seferber etmek ve örgütlemek amacıyla, yakın köylere, fabrika ve işletmelerdeki sendika örgütlerinden en aktif işçileri gönderiyoruz. İşçi sınıfı bugün yalnız genel destekleme ve köy hareketine dayanışma gösterme aksiyonlarıyla yetinemez. Bu sınıf artık köylülerin savaşımını günü gününe örgütleyici eylem gücü haline gelmektedir.

İşçi sınıfının önderlik ettiği işçi-köylü bağlaşıklığı, tüm demokratik hareketin ve bu arada köylü hareketinin başarısının önkoşuludur.

Barış savaşçılarının jübilesi

Okuyucu mektupları

Sayın yazı kurulu!

Geçenlerde gazetelerde Dünya Barış Konseyinin 25. yıl-dönümüne ilişkin bir haber okudum. Kıbrıs halkı adanın bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünü savunmada dünya kamuoyunun seferber etmesinden ötürü bu örgüte şükran borçludur. Ben, olanağı varsa, Dünya Barış Konseyi'nin doğuşu ve tarihçesi, şimdiki tasarısı ve eylemleri hakkında bilgi edinmek istiyorum. Böyle bir enformasyonun yalnız Kıbrıs'ta değil, diğer ülkelerde de ilgiyle karşılanacağını umuyorum.

Lefkoşe, Kıbrıs

V. Kupriyanu

Romeş Çandra

Dünya Barış Konseyi Genel Sekreteri

Dünya Barış Konseyi (DBK), barış taraftarlarının 1950 Kasımında Varşova'da yapılan İkinci Dünya Kongresi'nde kuruldu. Birinci Dünya Kongresi (!) üzerinden geçen birbuçuk yıllık süre boyunca, birçok memlekette ulusal hareketler meydana gelmiş, barışı savunma ulusal örgüt ve komiteleri kurulmuştu. Bunların tek bir plâtfom üzerinde birleşmeleri, bu birleşme için de daimi bir uluslararası organın meydana getirilmesi gerekiyordu.

Dünya Barış Konseyi'nin kurulması, insanlığın üçüncü dünya harbini bertaraf etme savaşımında önemli bir aşamaydı. Yine 1950 yılında 500 milyon barış taraftarı erkek ve kadının imzasıyla, atom silâhının yasak edilmesini isteyen Stokholm Çağrısı kabul edildi. Barışı savunmak yalnız hükümetlerin ve diplomatların ödevi değil, aynı zamanda her insanın dâvasıdır. Daha Birinci Dünya Kongresi'nden sonra stratejimize temel olan ve Stokholm Çağrısı'na imza toplama kampanyasında eylemselliğini gösteren bu demokratik prensip, geçen 25 yıl boyunca bütün çalışmasında DBK'nin kılavuzu oldu. Dünya Barış Konseyi'nin yönettiği hareket bütün halklarca benimsendi.

Barışı savunma ve koruma, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerilik savaşımından ayrılamazdı. DBK halkların yazgısıyla ilişkili problemlerin çözümüne katkıda bulunmaya çalışıyordu.

(!) Bak: «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 4, 1974.

Cezayir, Angola, Bangladeş, Viyetnom, Gine-Bisau, Yunanistan, Zimbabve, Hindistan, İspanya, Kamboç, Kıbrıs, Kore, Küba, Laos, Mozambik, Namibiya gibi ülkelerin savaşılan halklarıyla, Filistin Arap halkıyla, Portekiz, Şili, Güney Afrika ve diğer ülkeler halklarıyla dayanışma kampanyaları DBK tarihinin şanlı sayfaları oldu.

Faşizm ve gericilik nerede başkaldırıysa, emperyalizm nerede saldırıya geçtiyse, nerede halkların egemenlik ve bağımsızlığı tehlikeye düştüyse, DBK ve ona bağlı ulusal örgütler daima orada uluslararası dayanışma eylemsel silâhını kullanarak anti-emperyalist, anti-faşist ve barışsever güçlerin ön saflarında yer almışlardır.

DBK barış savaşımı ana doğrultularında ilerlemeye yardım eden uluslararası aksiyonlar örgütlenmesine büyük bir önem veriyor. Bu doğrultuları, uluslararası güvenlik, silâhsızlanma, sömürgecilğe, yeni-sömürgecilğe, ırk ayrımına ve ekonomik bağımlılığa son verilmesi, insan haklarının savunulması olarak sıralıyabiliriz.

DBK'nin ve Avrupa ulusal örgütlerinin eylemi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın yapılabilmesi için gereken kamuoyunun oluşturulmasında önemli bir rol oynadı.

Helsinki'de 33 Avrupa devleti, Kanada ve ABD yöneticilerinin yaptıkları tarihte eşi görülmedik toplantı ve imzaladıkları Sonuç Belgesi'yle uluslararası gerginliğin azalması maddi bir içerik kazanmaya başladı. Barış savaşımının başarıları, büyük ölçüde, Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin barışsever politikalarının ürünüdür. Son yıllarda, halklar, SBKP XXIV. Kongresi tarafından kabul edilen Barış Programı'nın gerçekleştirilmesine tanık oldular. Bu, SBKP Merkez Komitesinin ve MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in dirençli ve somut girişimlerinin sonucudur.

Helsinki'de alınan kararlar, Avrupa ve diğer kıtalar halklarının uluslararası hayatta yeni normların benimsenip yerleşmesi uğrundaki savaşımında güçlü birer atılım etmenidir. Bu kararlar tarihsel gelişmenin akışını ciddi surette etkileyecektir. 1975 Eylülünde Dünya Barış Konseyi Prezidyumu Bürosu, Gine-Bisau'da, Helsinki anlaşmaları ve prensiplerinin evrensel önemi sorununu ayrıntılı olarak gözden geçirdi. Bu toplantı dönemi oturumlarında söz alan Gine-Bisau devlet yöneticileri, Helsinki Toplantısı üzerinde özel bir dikkatle durdular ve bu toplantının Afrika ve bütün dünya bakımından önemine büyük bir değer biçtiklerini belirttiler. Afrika kurtuluş hareketleri temsilcileri, Helsinki anlaşmalarının, sömürgecilğe ve ırkçılığa karşı yürüttükleri savaşta kendilerini esinlediğini söylediler. Asya ülkeleri temsilcileri, Finlândiya başkentinde belirlenen devletler-arası karşılıklı ilişkiler prensiplerini, bir kolektif güvenlik sistemi kurulması sorununun gündem konusu olduğu kendi kıtaları için önemli bir etken saydıklarını belirttiler.

Avrupa'da barışı koruma ulusal komitelerinin Helsinki'de kararlaştırılan prensipleri ve varılan anlaşmaları hayata geçirmek üzere giriştikleri kampanyalara Dünya Barış Konseyi aktif olarak katılıyor. Helsinki kararlarını gerçekleştirmeye çalışan bütün güçlerin duydukları güven ve iyimserlik ne kadar haklı ve temelli olursa olsun, kendi kendimize avunma ve gevseme asla doğru olmaz. Avrupa genel konferansının başarısını engelleme yönündeki kötücül denemeleri suya düşürülen «soğuk harp» yandaşları, şimdi bu konferansın sonuçlarını hiçe indirme çabasında dırlar.

Bugünkü uluslararası hava DBK'nin kurulduğu zamankinden çok farklıdır. Biz barış ve yumuşama dâvasının utkuları çağında yaşıyoruz. Emperyalizm, sömürgecilik, faşizm ve gerici güçlerine ezici darbeler indirilmiştir. Bir nükleer dünya savaşı tehlikesi azalmaktadır.

Bu yeni aşamada DBK'nin bütün girişim ve eylemleri, bir tek amaca, gerginliğin azaltılması sürecine kalımlı bir karakter kazandırılması amacına yöneltilmiş bulunuyor. 1976 yılı, silâhlanma yarışına son verme, politik yumuşamayla askersel yumuşamayla bütünleme eylemleri yılı olacaktır.

Bu yıl Haziran ayında, silâhlanma yarışına son verilmesi amacıyla yeni Stokholm hareketi başlatıldı. DBK'nin 25. yıldönümü, bu hareketin bütün dünyada gücünün arttığı durum ve koşullar içinde kutlanıyor. Barış taraftarları ulusal hareketleri temsilcilerinin 21-24 Kasım günleri Leningrad'da yapılacak jübile toplantısında, yeni Stokholm hareketini nasıl gerçekten yığinsal hale getirebileceğimiz sorununu ele alıp görüşeceğiz.

Silâhlanma yarışına karşı giriştiğimiz dünya ölçüsündeki taarruzun belgileri şunlardır: «Yumuşamanın kalımlı olabilmesi için, *silâhlanma yarışı durdurulmalıdır!* Yeni uluslararası ekonomik düzenin bir an önce yaratılabilmesi için, *silâhlanma yarışı durdurulmalıdır!* Barışın korunması ve yeni dünyanın kurulabilmesi için, *silâhlanma yarışı durdurulmalıdır!*»

1975 Stokholm Çağrısı artık birçok memleketin tanınmış eylem adamları, barış hareketi, partiler, sendikalar, toplumsal ve politik örgütler, gençlik ve öğrenci örgütleri, kadın hareketi lider ve yöneticileri tarafından imzalanmış bulunuyor. Ulusal örgütlere, ülkelerinin en önemli gereksemeleri uğrındaki savaşımı yeni Stokholm Çağrısı'nı gerçekleştirmek için gerekli eylemlere geçilmesi sorunuyla bağlama ve bağdaştırma yollarını arama işi düşüyor.

Yeni uluslararası havanın ayırmedici nitelik çizgisi, 1973'te Moskova'da yapılan Dünya Barışsever Güçler Kongresi'nde doğan işbirliği ruhudur. Moskova Kongresi'nin eylemlerini sürdürme komitesi, en geniş çapta politik görüşlerini yansıtan gayriresmi çeşitli uluslararası ve ulusal örgütlerin ortak eylemlerinin girişimcisi olarak önemli bir rol oynuyor. Bu komitenin

girişimiyle, barış dâvası için çok büyük önemi olan uluslararası toplantılar yapıldı. Bu toplantılarda ele alınıp görüşülen problemlerin en önemlilerini, silâhsızlanma, Yakın-Doğu, Kıbrıs, Viyetnam, Şili problemleri ve Asya'da barış ve güvenlik sorunu olarak sıralayabiliriz.

DBK'nin plân ve programlarında, diğer uluslararası ve ulusal toplumsal hareket ve örgütlerle, özellikle BMT'yle, UNESCO'yla, Afrika Birliği Örgütü'yle ve diğer hükümetler-arası örgütlerle işbirliğine büyük bir yer ayrılıyor.

Kuruluşu üzerinden geçen 25 yıl boyunca Dünya Barış Konseyi önemli değişikliklere uğradı.

Birincisi,, sayıca çok büyüdü. Konsey şimdi 125'ten fazla memleketin ve milyonlarca üyesi olan birçok uluslararası örgütün temsilcilerinden oluşuyor.

İkincisi, konseyin politik yelpazesi bir hayli genişledi. Şimdi üyeleri arasında birçok memleketin başlıca iktidar ve muhalefet partilerinin tanınmış eylem adamları da var.

Üçüncüsü, vaktiyle konseyin birçok üyesi bireysel olarak çalışıyorlardı; şimdiyse bunlar uluslararası ve ulusal örgütlerin temsilcileri olarak güven mektubu taşıyor ve itibar görüyorlar.

Dördüncüsü, DBK'nin 1975 görüş alanına BMT'nin konu edindiği birçok problem, insanlığı ilgilendiren bütün sorunlar giriyor. Gerek barışın korunmasına, gerekse özel deyimiyle barışın kurulmasına büyük bir önem veriliyor.

Beşincisi, kendi eylem alanını yıldan yıla genişletmekten başka, diğer örgütlerle (kükümetler-dışı ve hükümetler-arası) vaktinin ve kaynaklarının yarısını alan işbirliği de DBK için daha büyük bir önem kazanıyor.

Ve en son, Dünya Barış Konseyi bütün kıtaları kapsayan gerçek bir dünya örgütü haline gelmiş bulunuyor.

Aydınların sosyal-politik görüş ve tutumları

Alberto Escala

Arjantin sosyologu

SSCB Bilimler Akademisi'ne bağlı Uluslararası İşçi Hareketi Enstitüsü'nün «İşçi sınıfı ve bağlaşıkları» (1) konulu tezlerinde haklı olarak belirtildiği üzere, şimdiki bunalımın sonuçlarını işçi sınıfıyla beraber orta tabakaların büyük bir bölümü de derinden derine yaşıyor. Arjantin'de bunlar 1,7 milyon kişi olup, aktif nüfusun % 20'sini oluşturuyor. Bunların ulusal gelir dağılımındaki payı durmaksızın azalıyor ve bu da nüfusun bu kesiminin halkçı savaşıma katılma objektif sosyal-ekonomik koşullarını genişletiyor.

Yüksek öğrenimli uzmanlar orta tabakaların önemli bir bileşen ve dinamik bölümüdür. Burada şöyle bir soru doğuyor: Bu zümre, toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel rolü ve aynı zamanda bilimsel-teknik işlevleri gözönüne alınarak, devrimci süreçte iktidar savaşımının çeşitli aşamaları boyunca işçi sınıfının önemli ve gerekli bağlaştığı sayılabilir mi?

Bu problem bizim partimiz için nispeten yenidir. Doğru bir çözüme kavuşturulması çok önemlidir. Çünkü ekonomik gelişmenin ve bilimsel-teknik ulaşımların üretimde ve hizmetler alanında yürürlüğe konması tem-polarındaki artışın yanı sıra, toplumda yüksek öğrenimlilerin göreceli payının yükseltilmesi yönünde açık-seçik bir eğilim de göze çarpıyor. Arjantin'de son yıllarda genel nüfus ortalama olarak yılda % 1,5 artmışken üniversitelerdeki öğrenci sayısının her yıl yaklaşık olarak % 10 arttığı görülüyor. Özellikle son yıllarda üniversiteleri bitirenlerin sayısı da çok çabuk artıyor. 1935 yılında 2.313 uzman, 1955'te 6.074 uzman yetiştirilmişken, bunların sayısı 1965'de 11.244'e çıkmış, 1971'deyse 17 bini aşmış bulunuyor. Yüksek öğrenimli uzmanlar sayısı da buna göre artış gösteriyor.

Arjantin'de 8,5 milyon kadar çalışan nüfus içinde 350 binden fazla yüksek öğrenimli var. İstatistik verilere göre, memleket üniversiteleri 1935 yılından 1971 yılına kadar 256 bin diplomalı uzman yetiştirmişlerdir. Bunlar bilim dallarına göre şöyle ayrılıyor: (2)

teknik ve dakik bilimler	– 80.965 – % 31,6
toplumsal bilimler	– 73.584 – % 28,7
sosyal bilimler	– 16.219 – % 6,3
tıp bilimleri	– 85.664 – % 33,4

(1) «Yeni Çağ» dergisi, sayı 7, s. 608, 1975.

(2) A. Escala. Los Profesionales y la Liberación Nacional. Buenos Aires, 1974.

Bu uzman gruplardan her birinin sosyal durumuna ve sosyal yapısına ilişkin güvenilir istatistik veriler bulunduğunu söyleyemeyiz. Ne var ki üniversitelerde (sosyal durumla sosyal köken arasında tam uygunluk olmadığı ve girdikleri fakülteyi bütün öğrencilerin bitirmedikleri göz önüne alınarak) yapılan olağan öğrenci sayımına bakılarak, bunların sınıfsal kökeni hakkında belirli bir fikir edinilebilir. Buenos Ayres Üniversitesinde 1969'da yapılan sayım, her 100 öğrenciden 52'sinin ana-babalarının ya görünüşte bağımsız ve ücretli emekten yararlanmayan küçük mülk sahipleri olarak emeklerini satmadıklarını, ya da belirli bir aylık karşılığında emekle özeli pratiği bağdaştıran uzmanlar olduklarını; 21'inin en çok 50 kişi çalıştıran küçük sermayeci; 3'ünün büyük sermayeci; 10'unun memur; 5'inin de işçi olduklarını gösterdi.

Demek ki üniversitelerdeki öğrencilerin çoğunun orta tabakalardan oldukları ve yüksek öğrenimlerini tamamladıktan sonra da çoğunlukla bu sosyal tabakaya katılacakları söylenebilir. Biz bu yazımızda orta tabakalara mensup olan bu bölüm uzmanlardan söz edeceğiz. Orta tabakaların, özellikle 1973'te iktidardan uzaklaştırılmış olan askersel diktatörlük döneminde alıp yürüyen ve şimdi de devam etmekte olan sosyal-ekonomik, kültürel ve politik durumlarının kötüleşmesi, sözkonusu uzmanları, ilerici, demokratik ve anti-emperyalist dönüşümler için savaşıma git-gide daha çok itiyor.

Toplumsal hayatta uzmanların rolünü, doğal olarak, yalnız sayıları değil, aynı zamanda üretimde ve devlet cihazındaki yerleri, toplumsal otoriteleri, geleneksel partilerdeki yönetici durumları, yani nicel etkenlerden çok, nitel etkenler belirliyor.

Daha önce biçimsel olarak bir yere kadar büyük sermaye ve devlete bağımlılıktan azat görünen eylem alanlarının bunların eline geçmesiyle atbaşı giden ulusal ekonomi bunalımı ve kapitalist birikim süreci, uzmanların emeğinin karakterinde önemli değişimlere yol açtı, onların çevresinde sosyal ayrımlaşmaya hız verdi. «Bağımsız» emeğin ve özel mesleksel pratiğin payı azalıyor. Bunların yerini ücretli emek ve bağımlılık ilişkileri alıyor. Şimdi örneğin Arjantin'de özel pratikle geçimlerini sağlayan doktorların sayısı, toplum doktor sayısının % 10-15'ini geçmiyor. Doktorların % 60'ından çoğu, devlet, yarı-devlet kuruluşlarında veya özel dairelerde (böylesi ağır basıyor) çalışmayı, özel pratikle bağdaştırıyorlar. Genç doktorların % 25-30 kadarı sadece bir tek veya birkaç küçük aylıkla geçiniyorlar.

1973 yılında Buenos Ayres'te ve dolaylarında çalışma yeri ve durumu konusunda yapılan anket te buna benzer bir eğilimin varlığını gösteriyor. İşte sonuçlardan biri: Mimarların yalnız % 48'i çalışmaları göreceli olarak bağımsız sayılabilecek «serbest meslek» sahipleri kategorisini oluş-

turuyor, geri kolon $\frac{0}{10}$ 52'si – tamamen veya kısmen – ücretli emek kişileri haline gelmiş bulunuyor.

Geleneksel olarak «serbest meslekli» kişiler kategorisine giren diğer uzman gruplarında da koşullar yavaş yavaş değişiyor. Çoğu mühendis ve teknisyenler büyük devletsel ve özel kuruluşlarda çalışıyorlar. Daha çok yabancı kuruluşlarla ilişkili olup, bir çoğunda yüzlerce uzmanın çalıştığı özel muhasebe daireleri ve danışman-ekonomistler servisleri ortaya çıkıyor.

Esas uzmanlar yığınının sosyal durumunda ve mesleksel eyleminde oluşan objektif değişimlerin sonuçları bir hayli karmaşık ve çelişkilidir. Ama genel eğilim, uzmanların giderek proleterleşmelerinin etkisi altında, aralarındaki çelişkilerin keskinleşmesi ve Arjantin'de şimdiki sosyal-ekonomik yapılışın zorlanması ve bunun sonucu olarak uzmanların daha esaslı, bilinçli ve sol görüş ve tutumlara geçmeleridir. Uzmanların istihdamı olanaklarının, üretim güçlerinin gelişme tempolarına, ekonominin boyutlarına, devlet kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda bilim ve tekniğin başarılarından yararlanma ölçülerine doğrudan doğruya bağlı olduğunu söylemek gereksizdir. Ekonomik, sosyal, politik genel bunalımın içinde olan, kültürde, öğrenimde ve bilimde bunalım geçirmekte olan bir memlekette, çalışma yeri edinme ve meslekte yükselme perspektifleri hiç de parlak değildir; aydınların belirli bir bölümü için böyle perspektifler sadece bir hayaldir; bunalım, uzmanların durumu üzerinde de kaçınılmazlıkla etkisini göstermektedir.

Bunlar, memleketi candan ilgilendiren problemlerin çözümü yolunda, çağdaş bilimsel-teknik devrimin açtığı çok büyük olanaklar ile memleket ekonomisinin dar grup çıkarlarına, oligarşik-emperyalist çıkarlara bağımlı kınlanması yüzünden sahip oldukları bilimsel-teknik bilgileri kullanma olanaksızlığı arasındaki çelişkiyi her gün ve gitgide daha açık olarak hissediyorlar. Bir yandan, mesleksel eylemlerinin özelliklerinden, daha doğrusu bilimsel araştırma ve proje hazırlama çalışmalarının gitgide daha da belirginleşen toplumsal karakterinden, çeşitli bilim dalları ile değişik profilli uzman kolektiflerinin eyleminde daha büyük ölçüde etkilendirme ve uyumlaşma gerekliliğinden; öte yandan şimdiki toplumsal yapılış çerçevesinde bu gereksemeyi gerçekleştirme olanağının sınırlı olduğundan doğan özel çelişkiler de uzmanların daha esaslı mevzilere geçmelerine, sola kaymalarına yardım ediyor.

Memleketin sosyal-ekonomik gereksinimleri, bilimle üretimin gitgide artan karşılıklı ilişkisi, kapitalist dünyanın genel bunalımı, bu aydın tabakalarını şu veya bu biçimde daha başka toplumsal gelişme perspektifleri aramaya yöneltiyor. Buna, emperyalizmin mevzilerinin dünya çapında kötüleşmesi; sosyalizmin başarıları ve bu arada sosyalist ülkelerin bilimsel-teknik ulaşmaları; geniş halk tabakaları üzerinde Marksizmin etkisinin

artması; diktatörlüğün yenilmesinden sonra başlayan süreci gericiliğin her araca başvurarak durdurma çabalarına karşın, yığınların politik bilinçlenme ve savaşkanlık boyutunun elle tutulur bir gerçek haline gelmesi de yardım ediyor.

Deney gösteriyor ki, uzmanların büyük bölümünün daha esaslı mevzilere geçmelerine objektif ve sübjektif olarak yardım edecek koşullar var olsa bile, onların görüş ve tutumlarının devrim davası için arzu edilen yönü almasına bu koşulların her zaman kendiliğinden etki yapabileceği düşünülemez. Partinin amaca yönelik ve plânlı çalışması olmadan, gelecekteki örgütlerin demokratik, ilerici ve anti-emperyalist, demokratik cepheye katılma koşulları başarıyla gerçekleştirilemez. Kaldı ki, uzmanların demokratik ve anti-emperyalist mevzilere geçmelerine karşı gerici güçler ve emperyalizm aktif bir direniş gösteriyor, üstelik burjuva toplumu aydınına özgü ikircim ve kararsızlık da olumsuz bir rol oynuyor. Esasen, toplumun kapitalistçe örgütlenmiş olmasından doğan birçok ideolojik ve politik tutumların, sosyalist fikirler temeline dayalı toplum düzenine kısmen veya tamamen ters düşen görüşlerin böylesine dayanıklı ve dirençli oluşunun nedeni de budur. Bu karşıt yargılar çürütülmedikçe, yüksek öğrenimli uzmanların bilincinde olumlu değişimler yaratılamaz. Onların bilincine gereken özü kazandırmak da, partinin varlığı, eylemi ve Marksist ideoloji olmadan başarılabilir iş değildir.

Son yıllarda Arjantin'de sol güçlerin eyleminde bir canlanma göze çarpıyor, Marksizmin ve Komünist Partisinin etkisi artıyor. Bu koşullarda, gerek partinin, gerekse diğer ilerici çevrelerin aydınlatıcı çalışmaları sayesinde, uzmanların bilincinde olumlu değişimler, somut olarak bunların ekonomik ve politik nedenlerini kavrama konusunda, üretim ilişkilerinde köklü devrimci dönüşümlerin gerekli olduğunun bilincine varma ve bunların gerçekleştirilmesi için halkın verdiği mücadeleye örgütlü olarak katılma gereğini kavrama konusunda değişimler sağlanabiliyor. Sosyal-politik bilincin gelişmesi, uzmanların gerek halkın savaşımına, gerekse kendi isteklerinin yerine getirilmesini sağlama yönündeki harekete aktif olarak katılımının genişletilmesine yardım ediyor. Son yıllarda bütün mesleklerden uzmanlar arasında birçok aksiyon örgütlendi ve bu cümleden olarak, doktorlar, avukatlar, eczacılar, dişçiler vb. memleket çapında grevler yaptılar.

Uzmanların örgütlülük düzeyi hissedilir bir yükseliş gösteriyor. Onların meslek kolu ve bölge sendika örgütlerinin yaratılması süreci tamamlandı. Daha önce kurulmuş olan yersel, bölgesel ve ulusal çaptaki meslek kolu örgütlerine, çeşitli meslekler temsilcilerini birleştiren taşra federasyonları eklendi. Bu cümleden olarak, Arjantin Cumhuriyeti Yüksek Öğrenimli Uzmanlar Genel Konfederasyonu kuruldu. Bu konfederasyon, 20'den fazla ulusal ve bölgesel örgütü ve bunlara mensup 200 bin kişiyi birleştiriyor.

Memlekette, geçmişte aydınlar için karakteristik olan geleneksel ekonomik ve uzlaşıcı görüş ve tutumların aşıldığını gösteren nice çıkışlar örgütlendi. Bu çıkışlarda, uzmanların özel istekleri ile ulusal problemlerin, yani yurttaş özgürlüğünün korunması, devletin demokratikleşmesi, tekellerin egemenliğinin sınırlandırılması gibi bütün halkı ilgilendiren problemlerin çözümü zorunluğu bağdaştırılıyor. Savaşımın etkisi altında ve savaşımın içinde, uzmanlarla halk yığınları arasında eylembirliği kuruluyor. Netekim, son aylarda, memlekette durumun gerginleşmesiyle ilgili olarak, Uzmanlar Genel Konfederasyonu, bir ortak görüş ve tutuma varabilmek amacıyla, diğer toplumsal örgütlerle ve Komünist Partisi de dahil olmak üzere çeşitli politik partilerin yöneticileriyle temaslara geçti. Önemi hiç de küçümsemeyecek olan bu politik davranış, aydınların önemli bölümünün olgunluğuna işaretir. Bu, aynı zamanda komünistlerin uzmanlar arasında ve onların örgütleri içindeki çalışmalarının bir sonucudur.

Uzmanların ve onların örgütlerinin, demokratik, ilerici ve anti-emperyalist güçlerden yana kazanılabilmesi ve bunların en savaşkan ve bilinçli bölümünün proletaryanın ve proletarya partisinin ideolojik mevzilerine geçebilmesi için sürekli ve çetin bir ideolojik savaşım yürütülmesi gereklidir. Kendi başına objektif koşullar, savaşım mâneviyatının varlığı ve savaşıma katılım deneyi, önemi büyük etkenler olmakla beraber, yeterli değildir. Uzmanlar üzerinde etki yapan, memleketin durumunu ve kendi durumlarını kavramalarına, bunalımın nedenlerini ve bundan çıkış yollarını kestirmelerine engel olan çeşitli görüşlerin açığa vurulması veya bir kenara itilerek etkisiz bırakılması önemli bir sorundur. Burjuvazinin etkisi asıl bilinçte, bireysel veya toplumsal bilinç alanında güçlüdür, olumsuz etkenler bu alanda en büyük güçle belirir.

Uzmanların ideolojik görüş ve tutumları epey alacalıdır. Onlarda burjuva-liberal görüşler, «desarolizm»in (İspanyolca «desarrollismo», yani gelişme sözcüğünden) çeşitli varyantları, peronist ve neo-peronist ideoloji ve diğer sözde Marksist ve aşırı sol fikirler hep bir aradadır. Nice uzmanlar, maddi geçimin güvenilir «garanti»si olarak hâlâ başlıbaşına özel pratiğe bel bağlıyor, «devletçilik» ve «kolektivizm»i eleştiriyor, onmaz bir bunalımın kıvrandırmakta olduğu kapitalist sistemin temellerinin temeli olan özel girişimi ve özel mülkiyeti savunuyorlar. Sosyalizmin iç niteliğine, yaşamdaki sosyalizmin uzmanlara sağladığı insancıl ve sosyal olanaklara dair gerçek-dışı uydurmalarla kafaları karıştıran uzmanların anti-sovyetik önyargı ve saplantıları da hâlâ güçlüdür. Öte yandan, burjuva-liberal görüşleri paylaşan birçok uzman da, yurttaş özgürlüklerini, demokratik yasallığı, kişi haklarını savunmakta, politik ayrımcılığa karşı savaşmaktadırlar.

«Desarolizm»in ve bunun teknokratizm gibi türlerinin yandaşları, sosyal ilerlemeyi sırf üretim düzeyiyle ve üretim güçleriyle bağlı görüyor, top-

lumda varolan çelişkilerin, sosyal-ekonomik toplum yapısı değiştirilmeden, sadece etkin «bilimsel tedbirler»le çözülebileceğine inanıyorlar. Bunlar devletin sınıfsal karakterini gerektiği gibi kavrayamıyor ve «sosyal dünya» ideolojisini kabule yatkınlık gösteriyorlar. Peronist yöneticilerin aşıladığı burjuva milliyetçiliği ideolojisinin etkisi altında bulunan bir grup uzman, öncelikle gençler, aydınların sosyal işlevlerini ve verdikleri emeğin karakterini bilimsellikten anlamaktan uzak bulunuyorlar.

Biz her uzman grubunun ideolojik tutumuna somut olarak yanaşıyoruz. Deneyimizde, partinin uzmanlar arasındaki ideolojik çalışmasının belirlenmesine temel olan ideolojik ayrılıklarla birlikte, her uzman grubunun anti-emperyalist savaşında aldığı somut tutumu, emekçilerle eylembirliği konusundaki davranışını objektif olarak dikkate almaya çalışıyoruz.

Arjantin Komünist Partisi, halkça yürütülen savaşıma uzmanların bilinçli katılımına büyük bir önem veriyor ve bu noktadan hareket ediyor. AKP Genel Sekreteri A. Alvares'in belirttiği gibi, aydına özgü emekle topluma katılanlar, sanat alanında çalışanlar, yüksek öğrenimli uzmanlar, bilginler, ulusal kurtuluş uğrunda savaşmada güvenilmeye değer önemli bağlaşıklardır. Arjantin komünistleri, bir yandan uzmanlar konusunda nihilistçe tutuma karşı kesinlikle savaşıyor, öte yandan bunların demokratik ve devrimci sürece celbedilmeleri için, bir ulusal demokratik cephe yaratılması için, elden geldiğince büyük sayıda uzmanın proletarya ideolojisinden ve işçi sınıfının devrimci partisinden yana kazanılması için ideolojik, politik ve örgütsel savaşıma genişletmeye çalışıyor.

Bilimsel-teknik devrimin doğurduğu bilgilerden en geniş ölçüde yararlanmadan, devrimci programın gerçekleştirilebileceğini düşünmek zordur. Çağdaş bilimsel-teknik ilerleme düzeyine uygun nitelikte üretim güçleri yetiştirmede tarihsel süreleri kısaltma sorununun çözümünde, yüksek öğrenimli uzmanların, bilginlerin ve teknisyenlerin önemli bir rol oynadıklarını herhalde kabul etmemiz gerekir. Proletaryanın partisi, bu kadroların saflarında çalışma sorunu üzerinde daimi bir dikkatle duruyor. Bu çalışmanın ne kadar önemli olduğunu yakın geçmişteki Şili deneyimi de göstermiş bulunuyor. Bilindiği gibi, Şili'de bazı uzman örgütleri Halk Birliği hükümetine karşı eylemde bulunmuş, faşistlerin hükümet darbesi yapmalarına elverişli bir havanın yaratılmasına yardım etmişlerdir.

Yüksek öğrenimli uzmanların esas yığını, bilginleri ve çeşitli sanat alanında çalışanları işçi sınıfından yana kazanma sorunu, komünistleri, bunların karakteristik özelliklerini, ilgi ve isteklerini temelli ve sürekli olarak incelemekle, örgütlenmeleri için en etkin pratik biçimler bulmakla yükümlüdür. A. Alvares yoldaş, bunun, aydınlar arasında yeni kadro komünistler ve partisizler hazırlama çabalarımızı artırmamızı, bunlar arasından memleketin ilerilik yoluna, ulusal ve sosyal kurtuluş yoluna yönelmesi için savaşıma hazır yöneticiler yetiştirmemizi gerektirdiğini belirtti-

yor. Partimiz, XIV. Kongre'mizin belirlediği politik hattı ve aldığı kararları hayata geçirme çabasıyla, uzmanlar arasında memleket çapında çalışmayı örgütlemiş bulunuyor; orta tabakaların bu ayrımlı ve aktif bölümlünün demokratik ve anti-emperyalist olanaklarını küçümseyen görüşlere de kesinlikle karşı koyuyor.

Arjantin, sosyal-politik tarihinde sorumluluğu büyük bir dönemi yaşıyor. Memlekette çelişkilerin sertleşmesi, Arjantin'in en önemli politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hayat kaldıraçlarını ellerinde tutan emperyalizmin, pomeşçik oligarşisinin ve büyük aracı sermayenin dayattıkları şimdiki gidişin değiştirilmesi uğrunda halkça yürütülen savaşımın güçlenmesine yol açıyor. Memlekette bugünkü durumdan demokratik ve anti-emperyalist çıkışı güven altına alacak biricik yol, Arjantin halkının geleneksel düşmanlarını bozguna uğratmak üzere, önemli bir gücü oluşturan bütün sosyal tabakaları halkça savaşıma çekmektir. Ulusal ve sosyal kurtuluş fikirleri, bunalımın ağır sonuçlarını sırtında hissetmiş ve hissetmekte olan geniş halk tabakalarını görüş ve eylemlerinde esinlemektedir.

Arjantin Komünist Partisi, yığınlar arasında etkisini genişletme, politik savaşıma katılmakta olan yeni sosyal zümreler arasında bu etkiyi yayma bakımından büyük olanaklara sahip bulunuyor. AKP'nin, ana hedeflerinden birini, gerçek bir yığın partisi haline gelme hedefini gerçekleştirmeye çalıştığı günümüzde bu sorunu çözüme kavuşturmanın özel bir önemi vardır.

ABD komünistlerinin memleketin gelişmesine ilişkin görüşleri

John Pittman

ABD Komünist Partisi Merkez Komitesi

Politik Komitesi üyesi

Birleşik Amerika 1970 yıllarının ikinci yarısında hangi yoldan yürüyecektir? Bütün soruların başında gelen bu soru bugün her Amerikan ailesini düşündürüyor. Ve dünya kamuoyunu da meraklandırıyor, endişeye düşürüyor.

Amerikan komünistlerine göre, bu merak ve endişe ABD'nin gelişmesinde nazik bir dönemi yaşamakta olmasından ileri geliyor. Birleşik Amerika kapitalizmi, kapitalizmin genel bunalımının sarsıntı ve değişimlerin sürat ve gücü bakımından eşi olmıyan yeni aşamasının sonuçları içinde çalkanıyor. Genel bunalım, çevrimsel ekonomik bunalımla, sosyal-politik bunalımla örülüyor. Kapitalizmin ekonomik, politik ve ideolojik bütün çelişkileri, yani üretimin toplumsal karakteri ile kapitalistçe, özel benimseme arasında durmadan keskinleşen çelişkinin doğurduğu ve beslediği çelişkiler daha sert ve şiddetli bir nitelik almış bulunuyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler için karakteristik olan bütün kriz olguları Birleşik Amerika'da kendini gösterdi. Bununla birlikte, ABD'nin dünya kapitalist sistemindeki özel durumu dolayısıyla, aynı zamanda bilim ve tekniğin daha yüksek oransal gelişmesi ve bazı tarihsel ulusal özellikler sayesinde, bunalımın yeni aşaması ABD için alabildiğine ağır bir durum yarattı.

ABD KP Merkez Komitesinin Parti XXI. Ulusal Kongresi için hazırladığı esas politik karar tasarısında, memleketin durumu «görülmedik şiddette bunalım belirtileri» çizgileriyle değerlendiriliyor. Bu belgede daha öteye şöyle deniliyor: «Tekelci sermaye, bu ağır durumun içinden, sonuçları emekçi yığınlarının sırtına sararak, yeni sömürüyü artırarak, ırkçılığı ve ırksal çatışmaları körükliyerek, yeni politik baskılara başvurarak, demokratik hakları ve kurumları çiğniyerek sıyrılıp çıkmaya çalışıyor. Öte yandan, dünya alanında güçler dengesinin Birleşik Amerika için gitgide daha elverişsiz bir değişme göstermesi, aynı zamanda memleketin kendi içindeki demokratik hareketlerin ve savaşımın giderek büyüyen boyutları ve gücü, onu bir yere kadar gerilemek ve bazı mevzilerini terketmek zorunda bırakıyor.

Bundan ötürü, şimdiki dönem için, bir yandan Amerikan emperyalizminin yabancı ülkelerde serüvenci saldırıya geçmesi tehlikesinin büyümesi, memleket içinde de baskıların ve faşizm tehlikesinin artması doğal-

dır. Öte yandan, ABD, anti-manopolist savaşının yükselişi, anti-monopolist güçlerin kapasitesinin büyümesi ve birliğinin daha da sağlamlaşması, yeni utku ve başarılarla açık, büyük patansiyel alanaklar dönemini yaşamaktadır.»

Savaşım deneyi değiş tokuşu forumu

Bu yılın 26–29 Haziran günlerinde Şikaga'da yapılan ABD Komünist Partisinin XXI. Ulusal Kongresi, partiyi böyle bir savaşıma seferber edebilmek üzere, XX. Ulusal Kongre'den (18–21 Şubat 1972) sonraki dönemde uluslararası alanda ve memleket içinde oluşan değişimleri ayrıntılı ve etraflı biçimde çözümlemeye çalıştı. 1970 yıllarının ikinci yarısında partinin karşı karşıya bulunduğu prblem ve sorunlar, partinin gelişip büyümesine ve eyleminin etkinliğine ilişkin değer yargıları kongrenin 19 sekisyonunda görüşüldü. Dört gün süren gergin çalışmalar boyunca, kongreden önceki üç aylık görüşmelerin ürünü olan esas politik karar tasarısı tekrar tekrar ele alındı. Delegeler bu belgede bir dizi değişiklikler yaptılar. Tüzüğü yeniden gözden geçirdiler ve çağdaş koşullara uygun yeni bir parti programının hazırlanmasını kararlaştırdılar. Ve ayrıca parti çalışmasının somut sorunlarına ilişkin birçok kararlar aldılar.

Kongre delegeleri memleketin 50 eyaletinin 37'sini temsil ediyorlardı. Çoğu işçi sınıfından ve bu sınıfın bağlaştığı olan diğer emekçi tabakalarından gelmeydiler. Hemen hemen hepsi, halk savaşına aktif olarak katılmış savaşçılardı; sendikaların, çeşitli halk örgütlerinin geniş üye yığınlarını, memleketin ırk ve ulus bakımından çok çeşitli halkını temsil ediyorlardı. Delegelerin $\frac{0}{10}$ 30'u kadındı. Yüzde 33 kadarı otuz yaşından daha gençti. Kongreye katılanların $\frac{0}{10}$ 32'si Afrika, Meksika, Porto Riko ve Asya kökenli Amerikalıların en çok gadre uğrayan ırksal ve ulusal azınlıklarının ve Amerikan kızıl derililerinin (çoğu afra-amerikan) temsilcileriydiler.

Anti-emperyalist dayanışma ve proletarya enternasyonalizmine hasredilen oturumda, Porto Riko Komünist Partisi Genel Sekreteri Felix Ohjeda, Kanada Kamünist Partisi Merkez Komitesi üyeleri William Ross ve Claire Demers birer konuşma yaptılar. Birleşik Amerika'ya girmelerine izin verilen bu kardeş partiler delegeleri (çoğu kardeş partiler delegelerine ABD Dışişleri Bakanlığı giriş vizesi vermedi), kongremizde kendi halklarının savaşımını anlattılar. Aynı oturumda, aralarında devlet adamlarının, milletvekillerinin, öğretim üyelerinin, bilginlerin ve sendika önderlerinin bulunduğu 200 kadar temsilcisine ABD'ye girme izni verilmeyen 62 komünist ve işçi partisinin kutlama mesajları okundu. Çoğu kardeş partiler delegelerine Amerikaya giriş vizesi verilmemesi, ABD hükümeti-

nin gezi ve enformasyon alışverişi özgürlüğüne saygılı olduğu yolundaki beyanlarını yalanlayan bir kanıt oldu. Bunu, gerek Birleşik Amerika'da gerekse yabancı ülkelerde komünist olmayan birçok gözlemci de böylece belirttiler. Sözü geçen oturumda, ABD Komünist Partisi MK Uluslararası İlişkiler Sekreteri Helen Winter, yakın gelecekte bir komünist ve işçi partileri uluslararası danışma toplantısı yapılması fikrini partimizin desteklediğini bir kez daha dile getirdi.

Kongre partinin yeni Merkez Komitesini ve Ulusal Konseyini seçti. Henri Winston partinin Ulusal Başkanlığına, G. Hall'de Genel Sekreterliğine yeniden seçildiler. 29 Haziranda «International Amphitheater» salonunda, partimizi kuran komünistleri andığımız Amerikan Devriminin 200. yıldönümü münasebetiyle yığinsal bir tören yapıldı. Tören mitingi için, memleketin dört bucağından özel otobüslerle 6 bin kişi geldi. Mitingte H. Winston, G. Hall, Angela Davis ve diğer parti yöneticilerimiz, aynı zamanda komünist olmayan bazı toplum adamları söylevler verdiler.

Kongrenin kapanış konuşmasında, G. Hall, komünistleri, 1776 Amerikan Devrimi'ni yaratan savaşıların vasiyetlerini hatırlamaya ve öncelikle insan haklarının, yani çalışma hakkının, ırksal ezgiden azat koşullar altında yaşama hakkının, ihtiyaçların güvenlik içinde bir emeklilik hakkının, gençlerin çalışma, öğrenim, yaşama ve sevmeye hakkının, diğer halklarla barış ve eşitlikle yaşama hakkının yer aldığı ulusal istekleri gerçekleştirmek üzere çalışmaya çağırıyor.

Kongrenin kararları ve belgeleri, gelecek bir kaç yıl için partinin elinde teorik ve pratik birer silâh olacaktır. Bu karar ve belgelerde, ABD işçi sınıfı ve halk yığınları için daha iyi bir yaşam uğrunda yürütmekte olduğumuz savaşımın çok çeşitli ve değerli deneyi Marksist-Leninist öğretisi temelinde genelleştiriliyor. Böyle bir genelleme zor ve karmaşık bir sorundur. G. Hall yoldaşın «Amerikan kapitalizminin bunalımı ve bizim savaşımız» konulu raporu bir sorunun çözümünü kolaylaştırıyor. Kongrenin birinci oturumunda okunan ve onaylanan bu politik hesap verme raporunda ileri sürülen fikirler, esas politik karar üzerindeki görüşmeler, Merkez Komitesinin ve diğer parti organlarının kongreden önceki plenumları partinin ana sorunları çözmeye yönelmesine yardım ettiler. Bundan başka, H. Winston'un ek raporu, yersel parti organları, seksiyon ve komisyonlar yöneticilerinin konuşmaları da aynı amaca hizmet etti. Kongremizin çalışması, partiyi örgütlenme ve parti işlerinde kolektivism bakımından demokratik santralizm prensibinin ne kadar yararlı ve etkili olduğunu bir kez daha gösterdi. Bu prensip, partimizin yeni tüzüğüne tesbit edildiği üzere, «partinin politikasının belirlenmesine ve parti yönetim organlarının demokratik yoldan seçilmesine bütün parti üyelerinin azami ölçüde katılımını, belirlenmiş genel politik hattın gerçekleştirilmesinde tüm partinin eylemini koordine eden tek ulusal merkezden yö-

netimle» bağdaştırıyor. Kongrece kabul edilen ve gelecek birkaç yılı kapsayan savaşım programı, Birleşik Amerika için barış ve ilerilik yolunu çiziyor.

Bugünkü Birleşik Amerika

Partimizin kongresi, ABD yönetici sınıfı saflarında bozuntu ve karışıklığın alıp yürüdüğü, memleketi güvensizlik, hoşnutsuzluk ve endişe dalgasının kapladığı bir dönemde yapıldı. ABD emperyalizminin Çin-Hindistan'da uğradığı yenilgi, «Watergate» davasıyla ilgili açıklama ve fiyat-kolar, CIA ve FBI tarafından yasallığın kabaca bozulması olayları, suçların ve yolsuzlukların alıp yürümesi hükümete ve devlet kurumlarına güveni daha da sarstı ve güven bunalımını alabildiğine derinleştirdi. Kendi seçim bölgelerinde incelemeler yaparak merkeze dönen Kongre üyeleri, Amerikan yurttaşlarının politik yaşantısının aldığı bütün biçimlerden son derece düş kırıklığına uğradıklarını ve memleketin geleceğinden endişe duyduklarını anlatıyorlar. Başkan Ford'da bir an önce «ulusal hedef»in bulunmasından söz ediyor. Ama kamuoyu yoklama enstitülerinin verilerine göre, ABD halkı artık Beyaz Saray'da sağduyu ve bilgeliğin hüküm sürdüğüne inanmıyor. Burjuva basını, ekonominin gelişme perspektiflerini değerlendirmede «uzmanlar»ın oydaş olmadıklarını bildiriyor. Bütün memlekete yayılan nüfuzlu dergilerde, «Birleşik Amerika'da kapitalizmin geleceği var mı?» sorusunun ileri sürüldüğü yazılar yayımlanıyor.

Ne var ki, kapitalizmin batmağa yüz tutmasından doğan kuşku ve şaşkınlık virüsü bizim kongremizi etkileyemedi. Kongre delegeleri memleketin her yanında yığınların aktif eylemler isteklerinin, halka yeni çileler getiren her şeye karşı direnme azminin olgunlaşmakta ve güçlenmekte olduğunu biliyorlardı. Delegeler, işçi sınıfının da, bağlaşıklarının da, bir bütün olarak halk yığınlarının da, geniş ölçüde yaygın işsizliği, dayanılmaz fiyat ve kira yükselişleriyle günlük hayat bunalımına karşı, sendikalarda görülmekte olan sınıfsal uzlaşmacılığa karşı, ırkçılığa ve ulusal azınlığa uygulanan ve bir bumerang gibi dönüp gelerek eni-sonu bütün azınlıkların her renkten işçilerini vuran özel ezgi biçimlerine karşı, kadınlara uygulanan ayrıma karşı, gençliğin öğrenim ve çalışma olanağından yoksun edilmesine karşı, ihtiyarların durumunu umursamayan resmi tutuma karşı, tekellerin iki ana politik partiyi de ağına düşürdükleri ve seçim sistemini sömürdükleri küstahlığa karşı, yılda 100 milyar doları aşan harp bütçesine ve Pentagon'un ilk darbe stratejisi için bir nükleer silâh depoları meydana getirme amaçlı plânlarına karşı bütün cephelerde savaşıma geçtiklerini kendi deneyleriyle biliyorlardı.

Delegeler, taşra bölge ve kentlerinde örgütlenen ve ulusal yığın halini alan binlerce kampanyaya katılmış ve bu kampanyalar boyunca, fiyatların ve kiralardan indirilmesini, işsizlere iş sağlanmasını amaçlayan sava-

şımı yürütmüşlerdi. Delegeler, grevcilerin iş yeri kapılarından grev kırıcıları uzaklaştırma eylemlerine, ve protesto yürüyüşlerine katılmışlardı. Hepsi, sayıları artık geçen yılı rekoru da kıran grevciler arasından geliyorlardı. Kapitalist basının girişiyle başlayan tahmin oyununa, yani ekonominin bunalım çevrimi «taban»ına düşüp düşmediğini kestirme demesine katılmayı reddetmişlerdi. Bütün memlekette yığınsal bir protesto hareketinin gelişmekte ve Birleşik Amerika'nın eşi görülmedik sosyal çatışmalar ve sınıf çarpışmaları eşliğinde olduğunu biliyorlardı.

Bu bilgi, kanı ve deneye sahip olan delegeler, kongrede G. Hall'ün halkın ruh halini karakterize eden sözlerini heyacanla karşıladılar. G. Hall şöyle dedi: «Memlekette tekellere ve tröstlere düşman bir ruh halı yığınları sarıyor. Bütün yığın hareketlerine gitgide güçlenen bu ruh hali sınıyor. Harp düşmanı ve barış yanlısı ruh hali hiçbir zaman bugünkü gibi güçlü değildi . . . Anti-emperyalizm Birleşik Amerika'da önemli bir yığınsal duygu ve davranış halini aldı . . . Gitgide daha büyük sayıda Amerikalının esaslı tedbirler isteğinde birleşmeleri, yığınları, memleketin problemlerini çözmenin temeli olarak sosyalist alternatifi kabul etmeye hazırlıyor. Bu durum, partinin varlığını sürdürdüğü 55 yıldır galiba ilk defa ortaya çıkmaktadır.»

Barış savaşımı programı

Halkın davası için savaşımда üstün gelmenin objektif ve sübjektif koşullarının anlaşılması, kongrede, kendi güçlerimize yeni bir güvenle, gerçek olanaklara dayanmakta olan bir güvenle bağdaştırıldı. Parti saflarının büyümesi ve parti yayınları tirajının artması, yakın geçmişte gizlilikten tamamen çıkarak açık eyleme geçme ve 50 eyalette de seçimlere katılma hakkını elde etme savaşımında ulaşılan başarılar, yersel seçimlerde komünistlere verilen oyların çoğalması, komünistlerin bütün ilkesel politik sorunlar üzerinde ulaştıkları birlik partinin bütün güçlerine güvenin kaynaklarıdır. Bu güven, aynı zamanda, ABD Komünist Partisi'nin dünya tarihine ve ülkemizin tarihine ayak uydurarak yürümekte olduğu, bizim de şimdi halkın ve toplumun selâmeti için uluslararası ilişkileri de değiştiren büyük kapasiteli tümel güçlerin bir kolunu oluşturduğumuz bilincinden ileri geliyor. Biz, bundan başka, tarihin partimize büyük bir sorumluluk yüklediğini, halkın biz komünistlere güven ve ümitle bakmakta olduğunu da biliyoruz.

Kongre, dünyada yeni güçler dengesini ve bunun ABD emperyalizmi üzerindeki etkisini gözönünde bulundurarak, halkın harp tehlikesine karşı savaşımına partinin daha büyük ölçüde ve daha büyük bir güçle katılmasına karar verdi. G. Hall ve H. Winston yoldaşların raporlarını ve barış, uluslararası gerginliğin azaltılması ve anti-emperyalist hareketler sorun-

larını görüşen kongre seksiyonunun raporunu kılavuz edinen delegeler, gerginliği azaltmanın kalımlı bir süreç haline getirilmesine, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin ABD'nin dış politikasında da uygulanmasına yönelik bir eylem programı kabul ettiler.

Biz bu ödevi yerine getirme yolundaki güçlükleri görmezlikten gelemez. Gerçi, genellikle emperyalizm, özellikle de Amerikan emperyalizmi artık dünya halklarına kendi iradesini dayatabilecek durumda değildir ve giriştiği saldırgan politik aksiyonların başarısına güveni gitgide azalmaktadır. Fakat, H. Winston yoldaşın defalarca tekrarladığı uyarıyı kongrenin tamamiyle kabul ederek bir daha belirtmesi yerindedir. Şöyle ki, «çağdaş koşullarda nükleer savaşa dönüşecek olan bir üçüncü dünya savaşı tehlikesi Birleşik Amerikanın devlet-tekel kapitalizminden gelmektedir.» Bugün ABD emperyalizmi, G. Holl'un deyimiyle, bütün askersel-diktatörlük ve faşist rejimleri için, gerici, sömürge yöneticileri için silâh deposu durumundadır. Bu emperyalizm, çağdaş gericilik ve karşı-devrimciliğin ideolojik kalesi, politik cinayetler örgütleme merkezi, bütün kapitalist dünyanın içine gömüldüğü yolsuzluk ve ahlâksızlık batağıdır. Bu emperyalizm, bütün Lâtin Amerikada Şili'de başardığının benzeri yeni aksiyonlara girişme çareleri arıyor. Afrikada bu emperyalizm aparteyd rejimlerinin ve «ayır-buyur» politikasının ana dayanağıdır. Bu emperyalizm, petrol tekelcilerinin kazançlarını artırmak, İran'da, Suudi Arabistan'da ve Etiyopya'da yeni askersel üsler kurmak üzere, Dışişleri Bakanı Kisincer'e ve onun «mekik diplomasisi»ne bel bağlıyor. Güney-Doğu Asyada bozguna uğratılan bu emperyalizm, Hint Okyanusu'nda yeni bir dayanak noktası hazırlıyor, Hindistan ve Bangladeş'in iç işlerine karışıyor, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ni bir nükleer saldırıyla tehdit ediyor. Uluslararası gerginliği azaltma yönünde bazı adımlar atmakta, stratejik nükleer silâhların sınırlandırılması görüşmelerine ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na katılmakta olsa bile, bu emperyalizm, bir yandan Portekiz'de devrimi sarsıp zayıflatmaya, Kıbrıs'ta NATO üslerini korumaya, kuvvete dayalı politikayı, «soğuk harp»i sürdürmeye çalışıyor. Ve Pentagon'a, ilk darbe için bir nükleer potansiyel yaratması için, harp bütçesini yıldan yıla daha da kabartması için izin ve yetki veriyor.

ABD dış politikasının bütün bu özellikleri emperyalizmin hedeflerinden vazgeçmediğini gösteriyor. Bu böyle olsa da, kongre, uluslararası gerginliği azaltma savaşımından zaferle çıkma olanağının varolduğuna güvenini belirtti. Emperyalizmin Güney-Doğu Asyada, Lâtin Amerikada, Batı Avrupa'da ve Birleşmiş Milletler Örgütü'nde uğradığı yenilgiler anın gitgide izole duruma düştüğünü göstermekle kalmıyor. Bunlar aynı zamanda bütün yeryüzünde barış ve ilerlemeden yana güçlerin kapasitesinin arttığını ve birliğinin sağlamlaştığını gösteriyor. Bu güçlerin saflarında, ABD'nin Çin-Hindi kesimindeki saldırısına karşı savaşım sırasında memleketi-

mizde güçlü bir politik etken haline gelmiş olan barış taraftarları hareketi de onursal bir yer alıyor.

Barış ve ilerlemeden yana güçlerin birliğinin sağlamlaşmasına, sosyalist ülkelerin yeni başarıları, insanlığın ilerlemesi için savaşımı amaçlayan bütün hareketlerin içinde işçi sınıfının yönetmenlik rolünün büyümesi ve özellikle Marksist-Leninist öğretinin ve komünist partilerinin etkisinin artması gibi etkenler temel oluyor. G. Hall yoldaş «dünya devrim sürecinin devrim güçlerine yeni birlik yeni bir enerji kazandırıyor» diyerek, komünistleri, ABD'nin yabancı topraklardaki bütün askersel üslerinin ortadan kaldırılması için savaşılmaya, «soğuk harp»e ve askersel saldırıya dönüş denemelerini suya düşürmeye, ırkçı, askersel ve faşist rejimlere her türden yardımın yolunu kesmeye, her türden ekonomik ve ticari ablukanın kaldırılması için harekete geçmeye, askersel amaçlar için büyük ödenekler ayrılmasına engel olmaya, ABD hükümetini stratejik silâhları sınırlandırma anlaşmaları imzalaması için, bütün ülkelerle eşit haklı ticareti engelleyen setleri kaldırması için. CIA'nin, FBI'nın ve Pentagon'un kapılarına «kilit vurma»sı için zorlamaya çağırırdı. Kongre, Dünya Barış Konseyi'nin yeni Stokholm Çağrısı'na imza toplamayı yararlı bulduğunu ve bunun silâhlanma yarışına karşı yeni ileri hareketin başlangıcı olacağı kanısını belirtti.

G. Hall'ün dediği gibi, bu hedefler için savaşım, gerçekte gerginliğin azaltılması savaşımının özünü oluşturuyor. Bu da, hem emperyalist kamptaki aşırı-sağlara, hem de Maoistlerin kişiliğinde «aşırı-sollar»a ve siyonist hareketleri yöneticilerine, yani zamanımızda emperyalizm yanlısı ve militarist güçlerin omurgasını oluşturanların hepsine karşı direniş gösterilmesi gereğini ortaya koyuyor. Belirlediğimiz hedefler uğrunda savaşımı dünya halklarının çoğu destekliyor. Birleşik Amerika halkının temel menfaatlerine uygun bir dış politika için savaşımda işçi sınıfının başarısının garantisi de bunda gizleniyor.

Gerginliği azaltma savaşımı ne gibi biçim ve somut yönler almalıdır? Bu soruya, kongremizin barış problemlerini görüşen seksiyonu cevap verdi. Seksiyon, ABD hükümetinin Paris Anlaşması yükümlerini yerine getirmesinde, saldırının açtığı yaraları sarıp ondurabilmesi için Çin-Hindî'ne yardım etmesinde, Güney Kore'den silâhlı birliklerini ve teknik araçlarını (ve bin tane olduğu bilinen taktik atom silâhını) çekmesinde, BMT'nin Yakın-Doğu hakkındaki 242 ve 338 sayılı kararları ruhunda hareket etmesinde, Küba etrafındaki ekonomik ablukayı kaldırmasında ve Guantanamo üssünden bütün askerlerini ve silâhlarını geri çekmesinde, Sovyetler Birliğinin barışçı girişimlerine olumlu cevap vermesinde ve onunla uzun vadeli bir ticaret anlaşması imzalamasında direnmek üzere bir kampanya açılmasını salık verdi.

Seksiyon, partinin iki kampanyayı desteklemesini önerdi. Birincisi, Şili

cuntasının BMT'ndan koğulmasını, Şili'de insan haklarının canlandırılmasını, Luis Korvalan'ın ve diğer politik tutukluların derhal serbest bırakılmalarını isteyen toplu dilekçe için 500 bin imza toplanması kampanyası. İkincisi, Güney Afrika Cumhuriyetinin BMT'ndan çıkarılması, ırkçı rejimle bütün kültürel, sportif ve diğer ilişkilerin kesilmesi isteğini içeren toplu dilekçe için bir milyon imza toplama kampanyası . . . Seksiyon, partiyi, Birleşik Amerikada yaygınlaşan bağımsız Porto Riko hareketine elden geldiği kadar geniş ölçüde destek olmaya, Panama halkının Panama Kanalı bölgesinde tam egemenlik hakkının tanınması isteğini desteklemeye çağırırdı. Ve Lâtin Amerika ülkelerinde bütün politik tutukluların serbest bırakılması isteğini ısrarla ileri dürdü.

Fakat kongre, uluslararası gerginliği azaltmayı ve barışçı hedef tutan aksiyon programında, 105 milyarlık askersel bütçeye karşı savaşımı en birincil ödev olarak benimsedi. Barış problemleri seksiyonunun kararında şöyle deniliyor: «Askersel ödeneklerin yarı yarıya azaltılması, halkçı nite-likte bir barış bütçesinin kabul edilmesine yol açabilir. Bu da milyonlarca yeni işyeri açabilir, kiralari halk için elverişli ölçüde olacak yığınsal bir konut yapıcılığına girişilmesine olanak verebilir, toplumsal taşıt araçlarından yararlanma ücretlerinin asgariye indirilmesini sağlayabilir, çeşitli ırklardan çocukların birarada eğitim görmeleri, sağlık hizmetlerinden herkesin tam olarak yararlanması, yıkıma uğramakta olan kentlerin yenilenmesi ve ekonominin askersel raylardan barışçı raylara geçirilmesi olanağını yaratabilir.»

İşçi sınıfının öncü rolü

Kongrenin kararları somut olarak nasıl hayata geçirilebilir? Kongre diğer önemli sorunların yanısıra, bu sorun üzerinde de büyük bir dikkatle durdu. Bu sorunun cevabı kongrenin bütün kararlarına organik olarak girdi ve hepsini bir bütünde birleştirdi. Delegeler, kongrenin kararlarını hayata geçirmeye yönelik bir pratik eylem programı olmadan, en iyi tanımlama ve niyetlerin de kâğıt üzerinde kalacağını biliyorlardı.

Bundan ötürü, çeşitli seksiyonların halkın güncel somut problemleriyle ilgili eylem programları hazırlama çalışmalarıyla birlikte, bunları gerçekleştirme metotları da görüldü. Partinin sanayi kuruluşlarındaki eyleminin yoğunlaştırılması, ırkçılığa ve faşizm tehlikesine karşı savaşım, partinin bağımsız politik eylemlerini güçlendirme ve etkisini artırma tedbirleri alınması, Marksizm-Leninizmin propaganda edilmesi, tekellerin egemenliğine karşı savaşım yürütülmesi komünistleri bu hedefe götürecektir yol olarak çizildi. Bu beş yönde dirençli ve yarılmak bilmez bir çalışma, alınan kararları yerine getirme savaşımının başarısı için zorunlu kâşıldır.

Bu beş yönün organik olarak bağıntılı olduğu ve birbirini koşulladığı

söz götürmez. Ama kongre, partinin sanayi kuruluşlarındaki çalışması üzerinde özel bir dikkatle durdu. Ayıksız olarak bütün delegeler, Amerikan toplumunun geniş yığınlar yararına yeniden kuruluşunda öncülük rolünün işçi sınıfına ait olduğunu anlıyorlardı. Partimiz, küçük burjuva radikalleri ve milliyetçilerinin, çağdaş ütopyacıların ve diğer benzerlerinin uydurdukları sözümona bilimsel teorileri ve kuşku götürür istatistik cetvelleri silkip attı. Sol güçlerin yalancı peygamberden ayırsız öğütçüleri, işçi sınıfının kendi devrimci potansiyelini yitirdiğini, devlet-tekel kapitalizmi sistemi içinde entegre olduğunu ve rolünün artık lümpen proletaryaya, üniversitelilere, teknisyen aydınlara, menajerlere ve diğer orta tabakalara geçtiğini ispatlamaya çalışıyorlar. Parti kongresi, geçtiğimiz yıl boyunca savaşımında en aktif gücün işçi sınıfı olduğunu tespit etti. Büyük sayıdaki grevler ve eylemlerin öncelikle sendikaların sıra üyelerinin girişimiyle başlatılmış ve geliştirilmiş olması, yani sendika yöneticilerinin bir bölümünü bu çıkışları desteklemek zorunda bırakan durum işçi sınıfının bu etkenliğinin kanıtıdır.

Kongrenin kararı gereğince, partinin, her şeyden önce memleketin Illinois, Indiana, Michigan, Ohio, Pensilvanya ve Alabama gibi başlıca endüstri bölgelerinde, öncelikle de demir-çelik üretimi, otomobil yapımı, elektro-teknik, enerji, kömür madenleri ve ulaştırma gibi en önemli sanayi kollarında çalışmalar üzerinde çabalarını yoğunlaştırması gerekiyor. Ulusal azınlıklardan işçiler, işçi kadınlar ve genç işçiler özel bir dikkat ister. Partinin bu yöndeki çabalarının başarılı olabilmesi için, G. Hall'ün deyişiyle, «sınıf bilincinin yükselmesi, sınıfsal uzlaşmaya karşı savaşım, sendikaların sıra üyeleri arasında gruplar örgütlenmesi, ırkçılığa karşı, işçi sınıfının ve sendikaların birliği için savaşım, sendika hareketinin sınıf savaşımına doğru yöneltilmesi, komünistlerin doğrudan doğruya atelyelerde çalışmayı örgütlemeleri» gereklidir.

Kongre, 1919 Eylülünde Komünist Partisinin kurulduğu şehir olan, sekiz saatlik işgünü isteğiyle gösteri yürüyüşüne çıkan işçilere ateş açılması dolayısıyla 1 Mayıs bayramının doğduğu büyük sanayi merkezi olan Şikago'da yapıldı. Böylece, kongrenin toplanma yeri olarak Şikago'nun seçilmesi rastgele olmayıp, partinin sanayi işçileri arasındaki çalışmalar üzerinde çabalarını yoğunlaştırma niyetinin bir ifadesidir. Zira kongrece kabul edilen dört yıllık eylem planında, sanayi işçileri arasında çalışma sorunu üzerinde özel bir dikkatle durulmaktadır.

Tekellere, ırkçılığa ve aşırı-sağlara karşı savaşım

İrkçılığa ve faşist tehlikeye karşı savaşım üzerinde, bu sorunlar kongrenin öteki seksiyonlarının gündemine girmekte olsa da, en çok 19 seksiyondan sekizinin çalışmalarında özel bir dikkatle duruldu. Partimizin var-

lığını sürdürdüğünü 55 yıl boyunca, ırkçılığa ve faşizme karşı savaşım daima dikkati üzerinde toplayan ana sorunlardan biri oldu. Kongre bunun önemini bir kez daha belirttikten sonra, komünistlere yeni ödevler verdi. G. Hall, ırkçılığı «halkın bilincini körletmede ve 'ayır-buyur' prensipine dayalı bir politika uygulamada kapitalizmin kullandığı başlıca araç» olarak niteledi. Ve keza, ırkçılığı «sömürü sisteminde tekellerin aşırı kârlarını sağlayan özel etken» olarak tanımladı. Bu niteleme ve tanımlama, geniş ölçüde yaygın ve yanlış olan bir düşünceyi, yani ırkçılığın sırf bir üstyapı olgusu, sırf sübjektif ilişkilerin belirtisi olduğu düşüncesini yalanlıyor. ırkçılığa karşı savaşımın, üretim ilişkilerinde yapısal değişimler, örneğin işbölümünde değişimler için savaşım gerektirmesi de bundan ileri geliyor. Bu değişimler için savaşım olmazsa, ırkçı ayırımın kurbanı olan, her zaman en ağır, kirli ve en düşük ücretli işlere yavaşıtılan, hep de «en son işe alınan ve en önce işten çıkarılan» işçilerin ayırmalı işlem görmelerine son verilemez. Bundan başka, beyaz işçilerin, ırkçılığa karşı savaşımın aynı zamanda kendi menfaatlerine olduğuna inandırılması gerekiyor. Bunun da birçok eğitimsel ve örgütsel tedbir gerektirdiği söz götürmez.

ırkçılık, faşizmin ideolojik omurgası ve kaldıracıdır. Bu nedenle, ırkçılığa, büyük devlet özentili şovenizme ve anti-komünizme karşı savaşım, tekelsel sermaye tarafından faşizmin politik ve ideolojik temellerinin hazırlanmasına karşı savaşımından ayrılamaz. Böyle bir hazırlığın bazı belirtileri ortadadır. Nitelik çizgileri «Watergate dâvası» sonucunda bir daha beliren polis devleti mekanizması dokunulmadan yerli yerinde kalıyor. Hükümet gizli servisleri, elektronik hesap makineleri kullanarak, ABD halkının büyük bölümünü polis gözetimi altında bulunduruyorlar. Hükümet, afrika-amerikanların, «çikanos»un, Portorikanlar'ın ve Amerikan kızıl derililerinin ırkçı tutum ve yöntemlerle kovuşturulmalarını teşvik ediyor. Şimdi Amerikan Kongresi'nden, Makkartizm dönemi kanunlarından alınma işçi düşmanı, anti-komünist hükümleri içeren bir dizi kanunun geçirilmesi hazırlıkları yapılıyor. Açık Nazi tipinden örgütler ve Ku-Kluks-Klan başlarını kaldırıyorlar. ırkçılar ve işçi düşmanı elemanlar, türlü demagojilere başvurarak, halkın orta tabakaları arasında yığınsal bir politik temel yaratmaya çalışıyorlar.

Kongre, G. Hall'ün uyanıklığı artırma, bu eğilimleri daha enerjik biçimde açığa vurma, ırkçılığa karşı savaşım ve «yarınki faşizm tehlikesine karşı savaşımın bugünkü ırkçılığa karşı savaşım gerektirdiği» bilincini geliştirme çağrısına cevap olarak etraflı bir eylem programı kabul etti.

Biz Amerikan Kongre'sinden baskı kanunları geçirilmesine yol veremeliyiz. Bu bizim birincil ödevimizdir. Kongre, partinin tamamen açık çalışmaya geçmesi savaşımına da hız verilmesini kararlaştırdı. Biz bu yönde mahkemelerde ve seçim cephesinde, aynı zamanda yığın örgütleri çerçevesinde harekete geçeceğiz. Parti, yerel ve federal seçimlerde 50

eyalette de aday gösterme hakkını savunacaktır. 1976 yılı başında Ulusal Konferans'ımızı yapacak ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ileri süreceğimiz adaylarımızı belirliyeceğiz. Kongre, ayrıca, politik göçmenlerin haklarının savunulması için, işçi hareketinin birliği için ve özellikle ırksal ve ulusal azınlıkların hakları için bir kampanya açılmasını kararlaştırdı. Birleşik Amerikada tekeli sermayeyi yenme savaşımı, işçi sınıfı ile ırksal ve ulusal ezginin kurbanları arasında bağlaşma temeline dayalı bir geniş koalisyona yaratılmasını gerektiriyor.

Kongrenin anti-monopolist savaşım kararları, en büyük üretim kollarından hemen hemen her birinde kontrolün ancak üç, bazan da daha az sayıda korporasyonun elinde bulunduğu, tekellerin sınırsız bir dikta iktidarına sahip oldukları konusundaki çözümlemeye dayanıyor. Öte yandan, Birleşik Amerikada şimdiye kadar eşi görülmedik işsizliğin, enflasyonun ve kentleri saran bunalımın doğurduğu bir anti-monopolist psikoloji güçleniyor. ABD devlet-tekeli kapitalizminin ekonomik ufkunda şimdilik durumun istikrara kavuşacağına dair en küçük bir ümit bile görünmüyor; ekonominin durumunu ancak sürekli durgunluk ve düşüş çizgileri karakterize ediyor. İşte bu koşullarda bile, tekeli sermaye, Birleşik Amerikada hayat seviyesinin bir hayli yüksek olduğunu, iş ücretlerinin alabildiğine yükseldiğini ve halkın hertürlü ölçü çizgisini kaybedecek gerçekte sağlanması olanaksız bir hayat seviyesi için çırpındığını savlamaya kalkışıyor. Başkan Ford'un önerdiği «Gelecek programı», hayat seviyesinin ve niteliğinin düşürülmesini amaçlıyor. Bu yönde uygulamanın, itirazlara ve muhalefete karşı baskılarla atbaşı yürütüleceği kuşkusuzdur.

İşte bunun içindir ki, kongre, anti-monopolist savaşımı partinin bütün strateji ve taktiğinin ana doğrultusu haline getirmeyi, bunun bütün hareketlerden kırmızı bir leitmotif olarak geçmesini, bütün savaşım biçimlerini belirlemesini sağlamayı kararlaştırdı.

Memleketimizde en geniş eylem cephesi ekonomi alanıdır. Bu nedenle, kongre, işsizliğe ve enflasyona karşı savaşımı, ekonomik güçlük ve sosyal felâketlerin herkesten fazla acısını çeken ulusal azınlıkların, kadınların ve gençlerin çıkarlarının savunulmasıyla bağdaştırmaya karar verdi. Biz yine anti-monopolist güçlerle bir koalisyona örgütlemeyi deneyeceğiz. Kongre, G. Hall'ün önerisiyle, anti-monopolist hareket programını ve bu hareketin örgütlenmesi işini görüşmek üzere geniş bir danışma konferansı yapılmasına önayak olmayı kararlaştırdı. Kongre, enerji üretiminin ve toplumun yararlandığı kuruluşların millileştirilmesi, bunlar üzerinde demokratik kontrol kurulması yönünde gitgide artan isteklere katıldığını açıkladı, iş ücretleri azaltılmadan 30 saatlik iş haftası uygulamasına geçilmesi ve askersel bütçenin azaltılması isteklerini de destekledi. Bunlar bizim anti-monopolist savaşım programımızın en önemli sorunlarıdır.

Kongre politik sorunlar ve seçim sorunlarıyla ilgili kararlar aldı. Tama-

men açık çalışmaya geçişin sağlanması için savaşımdan başka, tüm partiyi, seçmen yığınının biran önce demokratlardan ve cumhuriyetçilerden, yani tekelci sermayenin bu geleneksel ikizlerinden uzaklaştırılması ve geniş bir halkçı seçim plâtformu yaratılmasına geçilmesi amacıyla, önümüzdeki genel seçimlere aktif olarak katılmaya yöneltti. Bizim amacımız anti-monopolist politik partinin örgütlenmesidir. Bunun için, kongrenin ilgili sekiyonu, her düzeyde politik görev yerleri için gösterilecek işçi sınıfı ve ulusal azınlıklar adaylarının desteklenmesini kararlaştırmış bulunuyor.

Kongrenin bütün kararları, parti yöneticilerinin konuşma ve tavsiyeleri, en önemli sorunumuzun, yani partiyi ve parti basınını güçlendirme, işçi sınıfı ve bağlaşıkları arasında Marksizm-Leninizm öğretisini propaganda etme sorununun çözümünü amaçlıyor. Bu cümleden olarak, kongre, XXII. Ulusal Kongreye kadar, parti üye sayısının 3–5 defa arttırılmasını, saflarında öncelikle sanayi işçilerini ve ulusal azınlıklar gençlerini birleştirmekte olan Genç İşçiler Kuruluş Birliği'nin ulusal çapta bir örgüt haline gelmesine yardım edilmesini kararlaştırdı. Parti öğrenimine ilişkin etraflı plânlar onaylandı.

Kongre sırasında, çoğu delegeler, kongrenin Şigago'da yapılmasının, ABD Komünist Partisinin işçi sınıfının devrimci partisi olarak, aynı zamanda bütün ezilenlerin ve bütün ulusların çıkarlarını dile getiren bir parti olarak kurulmasında ilân edilen prensiplere Amerikan komünistlerinin gösterdikleri bağlılığı da simgelediği kanısında olduklarını belirttiler. Biz XXI. Kongremizin memleket için önümüzdeki dönemde uygulanacak doğru bir siyaset hattı çizdiği kanısındayız. Kongre, partimizi, savunduğumuz prensipleri, belirlemiş olduğumuz barış, özgürlük ve sosyalizm hedeflerini gerçekleştirmek için savaşıma seferber etmiş bulunuyor.

Frankizm'in son silâhı terör

Luis Zapirain

İspanyol gazetecisi

İspanya'da anti-faşistlere verilen yeni ölüm cezaları ve bunların yerine getirilmesi dünya kamuoyunda endişe ve öfke uyandırdı. 2 Ekim'de, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun, Avrupa'daki uluslararası ve ulusal sendika örgütlerinin girişi ve Avrupa komünist ve işçi partilerinin desteğiyle, Frankizm'e karşı, İspanya'da özgürlük ve demokrasi için Ey-lem Günü örgütlendi ve o gün yığinsal gösteri ve mitingler yapıldı. Bu anti-faşist çıkışı destekliyen «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi Yazı Kurulu, Avrupa kıtasında son faşist rejime karşı savaşmakta olan İspanya halkıyla dayanışmasını bir kere daha belirtir.

Geçen yılın başında Franko rejimi bir «liberalizasyon» kaftanına bürünerek diktatör özlüğünü gözlerden saklama çabasına girişti. Rejimi bu manevraya zorlayan neden, İspanya'da iç politik durumun gerginleşmesi, uluslararası ilişkilerinin ve bu arada Avrupa Ekonomik Topluluğu'yla ilişkilerinin karmaşık bir hâl almasıydı. (1) Dış ülkelerde kesin bir suçlamayla karşılaşınca, hükümet, özellikle «politik birlikler» kurulması hakkının tanınmasını öngören bir «apertura» (2) politikasına geçileceğini geniş ölçüde ilân etti. Ne var ki, pratikte kabul edilen «birlikler» kanunu sözkonusu hakkın sadece kaba bir taklidini içeriyor, politik birlikler kurma hakkı yalnız İspanya'nın biricik legal politik partisi olan faşist falanj'ın uzantısı durumundaki Ulusal Hareket çerçevesi içinde tanınıyordu. Düşünülen manevra başarısızlığa uğradı. Bunu esinliyen ve uygulamak isteyenler, ancak zaten rejime bağlı olan bazı elemanların desteğini sağlıyabildiler.

«Liberalizasyon» vaatleri ardına gizlenen Franko rejimi pratikte baskıları daha da artırdı. Yakın geçmişte artık «Liberalizm» palavraları da bir yana bırakıldı. 22 Ağustos 1975'te hükümet itibari olarak «terörist eylem»e karşı yöneltilen yeni bir kararname çıkardı. Birkaç gün sonra bu kararname Franko tarafından imzalandı ve yürürlüğe girdi.

Yeni kararnamenin anlamı ve hedefi neydi? Düne kadar, ceza kanunu, askeri ceza kanunu ve aynı zamanda toplumsal âsaiye ve güvenliği koru-

(1) Ortak Pazar üyesi birçok ülke, İspanya'nın AET'ye alınabilmesi için Franko'nun iktidardan uzaklaştırılması koşulunu ileri sürüyorlar. Not. red.

(2) «Apertura», burada kapakları aralama anlamında. Not. red.

ma kanunları, «terörizm» sayılan suçlar için ölüm cezası da içinde almak üzere en şiddetli cezaları öngörüyordu. «Teröriz»le ilgili dâvalara, olağan mahkemeler, askersel mahkemeler ve sözümona Toplum Mahkemesi gibi üç yargı organı tarafından bakılıyordu. Böylece ilk bakışta, rejim, baskı politikasını yürütmeye yeterinden fazla silâha sahip bulunuyorken, bu yeni kararname gereksinmesi nereden çıkıyordu? Öyle görülüyor ki, bu anti-faşist muhalefeti sindirmek, rejime karşı olanlara verilen cezaları daha kıyasıya şiddetlendirmek üzere girilen bir deneydi.

Teröre gelince, İspanya'da bunu her şeyden önce devlet yargı ve güvenlik organları uygulamaktadır. Son aylarda, gösteriler, grevler sırasında veya düpedüz sokakta, en az 12 kişi, sadece «asayiş koruyucuları»na şüpheli göründükleri için, polis ve «sivil muhafızlar» ⁽³⁾ tarafından öldürülmüşlerdir. Yüzlerce kişi tutuklanmakta ve işkencelere tabi tutulmaktadır. Bu güvenlik ve ceza organları, özellikle sıkıyönetime geçilen Guipuzcoa ve Vizcaya illerinde gemi aızıya almışlardır.

Bilindiği gibi, İspanya'da bazı muhalefet grupları bu baskı güçleri temsilcilerine karşı yer yer hücumlarda da bulunmuşlardır. Ne var ki, grupların hedefleri ve eylemlerinin nedenleri, aynı zamanda politik çehreleri çoğu kez şüphe uyandırmaktadır. Netekim, hükümet temsilcisi Karero Blanco'nun öldürülmesi veya Madrid'de «Del Carrero» sokağında bomba patlaması olayları bugüne kadar da açıklanmamıştır. Zaten hükümetin asıl zoru bu taktik olaylar da değildir. Hükümeti, memlekette demokratik muhalefetin güçlenmekte olması, hakları uğrunda savaşmakta olan emekçi yığınlarının eylemleri endişeye düşürmektedir.

Yeni baskı kanunu, faşizmin, iç savaş sırasında ve savaşın bitmesinden sonraki kanlı saldırılarını anımsatıyor. Kararnamede «terörizm» kavramı o kadar geniş yorumlanıyor ki, bunu hazırlayanların daha uzak hedefleri öngördükleri besbelli oluyor. Binlerce din adamının imzasıyla kardinal Enrigne y Tarancon'a gönderilen mektupta şöyle deniliyor: «bize bu kanun hedefi terörizmi bertaraf etmek değildir gibi geliyor.» Basın çevrelerinde de en çok şu konuşuluyor: «Evvelce, her İspanyol, tersini ispat edemedikçe, suçlu sayılıyordu. Şimdi, tersini ispat etsek de hepimizi terörist sayıyorlar.»

Yeni kanun polis, jandarma, askersel görevli, güvenlik servisleri temsilcisi vb. gibileri öldürenlere «azami derecede şiddetli» cezalar verilmesini öngörüyordu. İlgili madde aynen şöyledir: «Eğer terörist eylem, yu-karda sayılan kişilerden birinin ölümüne sebep olursa, suçluya ölüm cezası verilir.» Bu gerekçe ölüm cezalarının otomatik olarak verileceği anlamındadır.

⁽³⁾ Rejime sadakat bakımından titizlikle seçilmiş özel polis güçleri. Not. red.

Kararname, «zorkullanım öğütlemek»le ve «sosyal-politik eylemler aracı olarak kullanılmak»la suçlandırılan «komünist, anarşist, ayrılma taraflısı ve diğer grup ve örgütler»i kanun dışı ilân ediyor. İktidardakiler, bu grup ve örgütleri «kuran, yöneten, bunlara üye olan, para sağlayan, maddi araçlar sağlayan ve diğer yardımlarda bulunanların en şiddetli cezalara çarptırılmaları»nı öngörüyorlar «Terörist eylem»le suçlanan kimselere en küçük bir sempati beslediklerinden şüphe edilenler de yargılanma tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyorlar. Rejimin işine gelmiyen haberlerin yayılmasına karşı da, yayın materyallerinin toplatılmasından şu veya bu gazete ve derginin kapatılmasına kadar, çeşitli cezalar öngörülüyor. Böylelikle yeni baskı kanunu, rejime muhalefette bulunanların hepsine karşı yönelmiş bulunuyor.

Kararname, bir tutuklunun, aleyhinde henüz her hangi bir suçlama olmadan, 3 günden 10 güne kadar poliste alakonusmasına izin veriyor. Polis, bu süre boyunca, istediği kimseleri, kendilerinden gereken «bilgiler»i alabilmek üzere zındanda tutabilecektir.

Gerçekte konut dokunulmazlığı kanunu da yürürlükten çıkarılıyor. Polise, «en gerekli hallerde» (bu gerekseme derecesini belirleme yetkisi de kendisine bırakılıyor), konutta arama-tarama yapma hakkı veriliyor.

Yeni kararnameye dayanılarak suçlananların dâvalarına derhal sivil veya askersel mahkeme tarafından bakılması gerekiyor. Sanığa, avukat tutma ve avukatının yedeklerinden birini seçme hakkı tanınıyor; ikinci yedeği mahkeme belirliyor. Fakat kanunda hukukçular ve öncelikle avukatlar için şöyle bir korkutmaca hüküm var. «Yargılamanın yürütülmesini ve yöntemini bozan hukukçu (avukat) derhal değiştirilir ve bir yıl boyunca mesleğinde çalışma hakkından yoksun edilir.»

Bu kıyıcı baskı kanununun sonuçları geçikmedi. Daha kanunun kabulünden sonraki ilk hafta içinde askersel mahkemeler 11 ölüm cezası verdiler (ikisi gebe kadın). Memleketin çeşitli bölgelerinde polisler süre avına çıkar gibi kovuşturmaya geçerek 300 kişiyi tutukladılar. Madrid ve Barselona'da, polisle çarpışmalarda iki genç öldürüldü ve bir genç de ağır surette yaralandı. Birkaç derginin bütün tirajı toplatıldı, bir dergi de dört ay süreyle kapatıldı.

Ne var ki, iktidardakiler İspanya halkını korkutamadılar. Toplumun en geniş tabakaları, aydınlar ve kilise çevreleri de dahil olmak üzere faşist teröre karşı çıktılar. Yeni kanun özellikle, grev ve gösterilere 200 bin kişinin katıldığı Bask Ülkesi'nde büyük bir öfke ve tepki uyandırdı. Madrid, Barselona ve Galisiya kentlerinde ve diğer bölgelerde protesto eylemlerine girişildi. Bütün dünyayı İspanyol halkıyla güçlü bir dayanışma dalgası kapladı.

Bütün bunlara karşın, Frankocular yeni bir kanlı cinayet işlediler. 27 Ey-

lül sabahı 5 ölüm cezası yerine getirildi. Can çekişen diktatörlük, ölümcül yara almış bir canavar gibi davranıyor; sonunun yaklaştığını hissettikçe, elinden geldiği kadar çok sayıda cinayet işlemeye çalışıyor. Ama bütün halkı öldürmek, onun özgürlük istek ve atılımını yoketmek olanaksızdır.

Yeni baskı kararnamesi yürürlüğe girer girmez, memlekette demokratik güçleri birleştirmekte olan iki birlik (İspanyol Demokratik Cuntası ve «Demokratik Birlik» (4) Bloku), bir ortak bildiri yayınlıyarak, rejimin durmadan artan terörünü yerdider ve yığınları buna karşı geniş eylemlere geçmeye çağırdılar. Bildiride şöyle deniliyor: «Memlekette her hangi bir ayırım gözetilmeksizin demokratik temel üzerinde örgütlenecek, hiç bir şeyin sınırlamıyacağı politik ve sendikal özgürlüklerin, yurttaş haklarının gerçekleştirilmesini garanti edecek, böylelikle de yurdumuzda demokratik hakların canlandırılması dönemini açacak geniş bir koalisyonun bir an önce yaratılmasına ancak yığınların birliği olanak verebilir. Demokratik Cunta ve Demokratik Birlik, kamuoyu önünde, böyle bir birliğe ulaşılması için elinden geldiğince çaba gösterme yükümünü üzerine alıyor. Söz konusu dönem, demokrasiyi canlandırma döneminin, devletin yönetim biçimini belirliyecek bir halk referandumuyla sona ermesi uygun olur.»

Daha Ağustosta Demokratik Cunta ile «Demokratik Birlik» arasında görüşmelerin başlamasını olumlu karşılayan İspanya Komünist Partisi, bu bildiriye, memlekette diktatörlüğe son vermek üzere demokratik güçler arasında ulaşılması gerekli olan birliğin yaratılmasına doğru çok önemli bir adım gözüyle bakmaktadır.

(4) «Demokratik Birlik» Bloku (diğer adıyla «Demokratik Konverjans Plâtformu») bu yıl kuruldu. Bu birlik, İspanya Sosyalist İşçi Partisi'nden, Hristiyan-Demokratik Parti'den ve diğer politik gruplardan oluşuyor. *Not. red.*

Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler

Peru Komünist Partisi (PKP)

7 Ekim 1928'de Peru'nun tanınmış Marksisti Hose Karlos Mariategi tarafından kuruldu. Komünistler, Peru'daki karmaşık koşullarda, yurtlalarının tamamen kurtuluşu uğrunda, sosyalizm uğrunda özveriyle savaşa-geldiler.

Peru komünistleri, Mariategi'nin vasiyetlerine bağlılıkla çalışarak, Marksizm-Leninizmi ulusal yaşam koşullarına yaratımla uyguluyarak, 3 Ekim 1968'de silâhlı güçler devrimci hükümetinin başlamış olduğu anti-emperyalist, anti-oligarşik dönüşümleri korumak ve derinleştirmek için savaşıyorlar. 1973'de yapılan VI. Ulusal Kongre, devrimci hükümeti destekleme ilkesel sorunuyla ilgili olarak açık bir devrimci siyaset hattı çizdi. Kongrede, işçi sınıfının ideolojik bakımdan ödün vermeden ve politik esneklik göstererek, Marksist olmadığına da bakmaksızın, hükümetin etrafında sıkı bir birlik meydana getirmesine ve henüz işçi sınıfının yön vermediği devrimci süreci desteklemesine komünistlerin taraftar oldukları belirtildi. Parti, anti-emperyalist ve anti-oligarşik savaşında birlik bayrağını yükseltmekte, geniş yığınları hükümetin devrimci çalışmalarını desteklemeye seferber etmektedir.

1975'te yapılan IV. Ulusal Konferans, partinin örgütte güçlendirilmesi sorunlarını ele aldı. Bu konferansta, PKP'nin siyaset hattını gerçekleştirmenin partinin daha öte gelişmesi koşullarını yarattığı belirtildi. PKP memleketin nitel ve nicel bakımdan gelişmekte olan biricik politik örgütüdür. Partinin üye sayısı altı yıl içinde dört defa arttı. Partinin işçi sınıfı üzerinde en büyük etkiyi yapmakta olduğunu belirten konferans, PKP'nin daha da gelişip serpilmesini sağlayacak çok büyük olanaklara işaret etti. Şimdi, konferansın belgelerinde belirtildiği üzere, şehir ve köy orta tabakaları arasında, serbest meslek sahipleri ve aydınlar arasında, siviller ve askerler arasında, dindarlar ve dindar olmayanlar arasında, giderek yabancılık tekeller ve yerli oligarşi tarafından şu veya bu ölçüde sömürülen küçük mülk sahipleri, esnaf ve tüccarlar arasında, hepsini işçi sınıfından yana kazanmayı amaçlayan çalışmalar da büyük bir önem kazanıyor.

Komünistler, Peru Emekçileri Genel Konfederasyonu'nun, daha 1929'da Hose Karlos Mariategi tarafından kurulmuş olan, 1971'de resmen tanınan ve şimdi yarım milyondan fazla emekçiyi birleştiren İşçi Sendikaları Birliği'nin canlandırılmasında büyük bir rol oynadılar.

PKP kuruluşunda demokratik santralizm prensibine dayanıyor. Partinin en yüksek organı Ulusal Kongre; kongreler-arası dönemde de Merkez Komitesi ve bu Komitenin ulusal komisyonlarıdır.

PKP MK'nin organı haftalık «Unidad» («Birlik») gazetesidir.

Reünyon Komünist Partisi (RKP)

1959 Mayıs'ında, adada varolan Fransız Komünist Partisi Federasyonu temeli üzerinde kuruldu. RKP Reünyon'un en etkili politik gücüdür ve adaya Fransa'yla bağlaşma çerçevesinde politik özerklik verilmesi savaşımının başında yürümektedir. Bu isteğin gerçekleştirilmesi bir yasama meclisinin toplanmasını ve halkın iç durumuna ilişkin bütün sorunları başlıbaşına çözme hakkına sahip bir yürütme organının meydana getirilmesini, aynı zamanda Fransa'yla ilişkileri koordine edecek bir organın kurulmasını gerektiriyor.

Komünistlerin programı, şeker sanayiinin millileştirilmesini, köklü bir toprak reformu yapılmasını, dış ticaret ve aynı zamanda diğer sosyal-ekonomik tedbirler üzerinde bir kontrol sağlanmasını öngörüyor. RKP Hint Okyanusunda adaların militarize edilmesine ve buralarda Amerikan, İngiliz ve Fransız askersel üsleri kurulmasına karşıdır.

Reünyon emekçilerinin, ekonomik isteklerinin gerçekleştirilmesi için, seçim özgürlüğünün ve diğer demokratik özgürlüklerin çiğnenmesine karşı yürüttükleri savaşıma ardıcıl olarak önderlik eden RKP, Reünyon Genel Emek Konfederasyonu'nda birleşmiş olan sendikalar, Reünyon Kadınlar Birliği'ne, özerklik savaşımı veren gençlik örgütüne ve diğer demokratik örgütlere dayanıyor.

İktidardakilerin partiyi sistemli olarak kovuşturmalarına karşı, komünistler, sömürge ezgisine ve keyfiliklere karşı, emekçilerin yaşamsal çıkarları için savaşıma devam ediyorlar. RKP'nin halk arasındaki etkisinin artmasına, Reünyon sosyalistleri ve sol katolikleriyle eylembirliğini ve Fransa'nın denizaşırı illerinin demokratik güçlerinin kendilerine özerklik tanınması isteği, Fransız sol güçlerinin ortak programına da alınmış bulunuyor.

RKP'nin yönetim organları Parti Kongresi, Merkez Komitesi, Politbüro ve Sekreterlik'tir. Partinin son III. Kongresi 1972 Temmuzunda yapıldı. Kongre'de partinin, politik özerklik uğrunda savaşımda adanın demokratik güçlerini birleştirme yönündeki güncel ödevleri görüşüldü.

Partinin merkez organı «Temoignages» («Gözlem») gazetesidir.

Meksika Komünist Partisi (MKP)

Parti, Kasım 1919'da, Meksika burjuva demokratik devriminin (1910–1917) sarsıntıları ve Büyük Ekim Sosyalist Devriminin etkisiyle işçi ve köylü yığınlarında uyanan bağımsız politik faaliyetler sonucu kuruldu. MKP'si, aynı yıl Komünist Enternasyona'ya girdi.

1929'da, komünistlerin yönetiminde, işçi sınıfının birliğinin güçlen-

mesinde ve sınıf bilincinin artmasında büyük katkıda bulunan Meksika Birleşik Sendikalar Konfederasyonu, işçi-köylü bağlaşıklığının kuvvetlenmesine yardımcı olan İşçi Köylü Cephesi kuruldu.

Komünist Partisinin artan etkenliğinden korkan Meksikadaki egemen çevreler, 1919 yılında MKP'ne karşı saldırıya geçtiler. Komünistler kovuşturuldu, zindanlara atıldı, öldürüldü. Fakat parti çalışmalarını sürdürdü. Onun merkez organı «El Machete» gazetesi, 6 yıl süreyle hiç aksamadan illegal çıktı. MKP, 1935'de legal çalışmaya başladı. O, diğer demokratik ve anti-emperyalist güçlerle birlikte emekçilerin yığınsal eylemlerini örgütledi. Bu eylemler karşısında hükümet petrol endüstrisini ve demir yollarını millileştirmek, tarımda dönüşümler yapmak, ülkede politik hayatı demokratikleştirmek zorunda kaldı.

1940 yıllarında, Browder revizyonizminin ideolojik etkisiyle kabul edilen sağ oportunist karakterli yanlış politik tutum partiye büyük zararlar verdi.

MKP'nin Mayıs 1960'ta yapılan XIII. Kongresi, partinin güçlenmesi ve gelişmesi yollarını temizledi, Marksizm-Leninizm ilkeleri temeline dayanarak birliğini sağladı, parti programının işlenip değiştirilmesi kararını aldı. Kongrenin en büyük başarısı, partinin, Meksika devrimi ve yeni devrimin başlatılması zorunluluğu gibi burjuva ideolojisi ve politikasıyla her türlü ilişkisini kesmesi oldu.

MK'nin XIV. Kongresi (Aralık 1963) partinin temel politik yönünü belirledi, yeni program ve tüzüğü kabul etti.

MPK'nin XV. Kongresi (Haziran 1967) parti programının bazı yönlerini değiştirdi ve geliştirdi. (Gelecek devrimin ilk aşamadaki karakterini, onun itici güçlerini, partinin diğer gruplarla ve Meksika burjuvazisiyle ilişkilerini). MKP, ülkedeki devrimci hareketin şimdiki aşamasını, güçlerin yeni bir devrim için birikimi ve aynı zamanda çetin ekonomik, politik ve ideolojik savaş aşaması olarak niteliyor.

MPK'nin 27 Ekim – 1 Kasım tarihleri arasında yapılan XVI. Kongresinde partinin yeni program ve tüzüğü kabul edildi. Derin yapısal ve politik bunalımlara sebep olan Amerikan emperyalizmine bağımlı Meksika kapitalizminin sosyal-ekonomik ve politik çelişkilerinin tahlil edildiği programda, devrim sürecinin bu aşamadaki niteliği belirleniyor.

Bu demokratik ve sosyalist devrim süreci, ABD emperyalizmi ile ilişkilere son verecek, gerçek politik demokrasi rejimini sağlayacak, köklü bir tarım reformu yapacak, ulusal büyük burjuvazinin ve uluslararası tekelin egemenliğini yıkacak, sosyalist dönüşümlere temel hazırlıyacaktır. Bu devrim sürecinin gelişmesi için, bugünkü rejimin bir alternatifi olarak parti, işçi sınıfını, köylü hareketini ve orta tabakaları, özellikle ilerici aydınları içine alan bağımsız bir cephe kurulmasını zorunlu görüyor. Bu sürecin ilk devresinde, devrimci sınıf ve güçlerle birlikte emperyalizme

bağımlı olmayan orta burjuvazinin bazı çevreleri de belirli bir rol oynayabilir.

Partinin en yüksek organı kongredir. Merkez Komitesi ve ulusal konferans iki kongre arasında partinin en yüksek yönetim organıdır.

MKP, «Oposicion» («Muhalefet») adlı haftalık gazetesi «Socialismo» (Sosyalizm) adlı teorik dergi ve diğer sürekli gazete ve dergiler çıkarıyor.

San-Marino Komünist Partisi (SMKP)

Şubat 1921'de, İtalyan Komünist Partisi'nin bir kolu olarak kuruldu. Parti, polislin kovuşturması yüzünden geçici bir zaman için eylemlerini durdurdu. 7 Temmuz 1941'de, SMKP'nin kurulduğu açıklandı. Bugün partinin bin üyesi vardır.

Komünist Partisi, faşizmin yenilgesinden sonra biricik örgütlü politik güç olarak legale çıktı. «Kurtuluş komitesi»nde temsil edilen San-Marino'daki sol güçler: komünistler, sosyalistler, cumhuriyetçiler ve katolikler SMKP'nin yardımıyla Mart 1945 seçimlerinde kesin başarıya ulaştılar. Komünistler ve San-Marino Sosyalist partisi (SMSP) parlamentoda çoğunluğu elde ettiler. (60 sandalyeden 35'ni). 1945–1957 yılları arasında yürütmeye kuvveti olan ve kaptan sıfatını taşıyan her iki başkanlık da komünistlere ve sosyalistlere aitti. O yıllarda, bu iki partinin oluşturduğu cephe ülkede toprak reformunu gerçekleştirdi, ezcaneleri millileştirdi, emekçilerin demokratik haklarının güçlenmesine yardımcı olan kanunlarda birçok değişiklikler yaptı.

1957 yılında, cumhuriyete karşı boykota geçen İtalyan gericilerinin yardımıyla hristiyan-demokratlar, sosyal-demokratların ve sosyalist partisindeki döneklelerin de desteğiyle tertipledikleri darbeyi gerçekleştirdiler ve parlamentodaki çoğunluğu ele geçirdiler. 1957 yılındaki hükümet darbesinden sonra SMKP, işçi sınıfı ve halk yığınlarının hükümet bunalımına, hristiyan-demokrat ve sosyal-demokrat partilerinde bunalıma yol açan ağır savaşını yönetti.

Şubat 1973'te SMKP'nin VIII. Kongresi yapıldı. Kongre, partinin demokratik dönüşümler ve sosyalizme geçiş hükümetinin kurulması amacına yönelik emekçilerin ve orta tabakaların birliğini güçlendirme konusundaki hattı çizdi. Komünist Partisi, çalışmalarında yığinsal örgütlere, bu arada San-Marino Emek Konfederasyonuna dayanıyor.

8 Eylül 1974 seçimlerinde komünistler büyük başarı elde ettiler. Parlamenta 15 temsilci sokabildiler. Hristiyan-demokratlarla, Sosyal-demokratlar parlamentoda dört yer kaybettiler. Seçim sonuçlarını gözönünde bulunduran SMKP, ekonomik, sosyal, politik ve ideolojik alanlarda dönü-

şümler yapacak sol güçlerden kurulu bir hükümetin işbaşına getirilmesi çağrısında bulundu.

Partinin yayın organı «La Shintilla» («Kıvılcım») gazetesi ayda bir çıkar.

Kosta-Rika Öncü Halk Partisi (KÖHP)

Parti 1931'de kuruldu. 1973 yılına kadar Komünist Partisi adını taşıyordu. KÖHP, işçi sınıfının, sanayi işletmelerinde, kahve ve muz çiftliklerinde çalışanların, köylü ve ilerici aydınların öncü temsilcilerini saflarında örgütlüyor.

KÖHP'nin program ve belgelerinde partinin devrimci dönüşümleri gerçekleştirecek halk hükümetinin kurulmasından yana olduğu belirtiliyor. Komünistlerin çabası sonucu 1943'de Merkezi Amerika tarihinde ilk defa olarak Kosta-Rika'da tek, ilerici sendikalar merkezi kuruldu: Kosta-Rika Emekçiler Konfederasyonu. 1948 yılında, gericilerin başlattığı vatandaş harbinde sol güçleri yenmesinden sonra KÖHP kanun dışı ilân edildi. Vatandaş harbinde ve daha sonra yürütülen terör döneminde yüzlerce komünist öldürüldü, ya da tutuklandı, birçokları da göç etmek zorunda kaldı. 1950 yıllarına doğru parti yeniden saflarını sıklaştırmaya başladı, yarı-legal duruma geçti.

Bugün KÖHP'si legal eylem yürütüyor. Kosta-Rika Emekçiler Konfederasyonu, Ulusal Kadınlar Birliği, Kosta-Rika Üniversite Öğrencileri Örgütü ve daha başkaları KÖHP'nin yönetiminde çalışan kuruluşlardır.

KÖHP'nin son XI. Kongresi Mayıs 1971'de yapıldı. Kongre, demokratik, anti-emperyalist, ondan sonra da sosyalist devrimin geri dönüşü olmayan bir süreç olarak gerçekleştirilmesi, demokratik halk hükümetinin kurulması sorununu ortaya atan parti programını kabul etti.

Bugün KÖHP'nin Yasama Meclisinde iki temsilcisi vardır. Bunlar sosyalist hareket yanlısı partilerin listelerine göre seçilmişlerdir.

Yasama Meclisi, 1975'de ülkedeki demokratik güçlerin baskısı sonucu KÖHP'ni ve diğer solcu örgütleri kanun dışı bırakan Anayasadaki gerici maddeyi kaldırmak zorunda kaldı. Partinin bugünkü legal durumu Anayasa ile garanti altına alınmıştır.

Parti demokratik santralizm ilkeleri temeline oturtulmuştur. Partinin en yüksek organı kongredir. KÖHP Merkez Komitesi Plenumları partinin iki kongre arasında en yüksek yönetim organıdır. Pratik yönetimi Politik Komisyon ve MK'si Sekreterliği gerçekleştirir.

«Libertad» («Kurtuluş») gazetesi partinin merkez organıdır.

Guadelup Komünist Partisi (GKP)

Parti, 1944'te Fransız Komünist Partisi'nin bir federasyonu olarak kuruldu. 1958 yılında Guadelup Komünist Partisi adını aldı.

GKP program belgelerinde, yakın amaç, bugünkü aşamada, Guadelup'ta politik özerkliğinin sağlanması, yani Guadelup halkına adanmış iç işlerini Fransa ile birlik içinde kendinin yönetmesinin sağlanması olarak belirlenmektedir. GKP'nin önerdiği Özerklik statüsünde genel oylamayla seçilecek bir Kurul'un, bu Kurul'a bağımlı olacak yürütme organının ve Fransa ile işbirliği organının kurulması öngörülmektedir.

GKP'nin V. Kongresi (1972), partinin, «Guadelup'a özerklik sağlanmalıdır» belgisinin doğru olduğunu belirtmiş ve tüm komünistleri parti sıralarını sıklaştırmaya, sömürücülüğe karşı olan tüm güçlerin birliğini sağlamak için savaşılmaya çağırmıştır. Kongre, GKP'nin, Marksizm-Leninizm ilkeleri temeli üzerinde dünya komünist hareketinin güçlenmesine yardım edeceğini kesinlikle belirtti.

Guadelup'ta 32 belediyeden sekizinin (ki bu belediye sınırları içinde hal-kin yarısından fazlası yaşamaktadır) başında komünistler bulunmaktadır. GKP, Genel Kurul'daki 36 yerden dokuzuna sahiptir. 4 Mart 1973 seçimlerinde GKP temsilcisi E. İbene Fransa Millet Meclisine sayılab seçildi.

Parti örgütleri, bölgesel-üretimsel prensipe göre kurulurlar. Parti alt örgütleri işletmelerde, iş kollarında ve oturma yerleri sistemine göre kurulurlar. Partinin en yüksek organı dört yılda bir toplanan kongredir. Kongre, Merkez Komitesini seçer. Merkez Komitesi de Politik Komisyonu, Sekreterliği, Genel Sekreteri seçer. GKP'nin 1.500 üyesi, 11 şubesi ve 50 kadar da alt örgütü vardır. Komünistlerin çoğu işçidir. Partinin merkez organı haftada bir çıkan «L'Etincelle» (Kıvılcım) gazetesidir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid İliç Brejnev yoldaşa

Çok değerli L. İ. Brejnev yoldaş!

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 58. yıldönümünü Türkiye Komünist Partisi, Türkiye proletaryası adına en sıcak duygularımızla yürekten selâmlarız!

Sovyetler Birliği, batır Sovyet halkı, Komünist Partisi'nin Leninci yönetimi altında, gelişmiş sosyalist düzeni komünizme götürme yolunda yeni yeni dev adımlar atıyor. 24. Kongre kararları, Beşyıllık Plân somut biçimleriyle, büyük başarılarla uygulanıyor, bitiriliyor. Böylesi bir utku, bütün yeryüzü komünistleri için olduğu gibi, bizim için de savaşta en yenilméz güç kaynağıdır.

Teknik gelişmede, bilimde devrimler yapan, uzay çağını açan Sovyetler Birliği, bu yolda da göz kamaştırıcı yeni yeni utkular kazanıyor. Ardısıra iki Sovyet uzay istasyonunun Venus gezegenine – Çobanyıldızı'na indirilmesi bu sıçrayışların en taze örneğidir. Bu olay, Sovyet bilim ve tekniğinin bu başarısı ileri insanların en kutsal imgelerini, somut biçimleriyle, gerçeklere çeviriyor.

S.B.K.P.'nin somut barış programı, Türk-Sovyet halklarının dostluğunu güçlendirme eylemleri, dünyada gerginliği yumuşatma savaşımı, 58 yıldır ardıcıl sürdürülen bu Leninci barış politikası yayılcı emperyalist çevreleri, zorbalığı, yeniden faşizmi halklara dayatmak isteyen azılı gerici güçleri gemliyor. Büyük komşumuzun bu uğurdaki dev savaşı Türkiye halkını da ulusal bağımsızlık, ileri bir Türkiye, barış, demokrasi ve sosyal kurtuluş için olan direnişinde yüreklendiriyor, esinliyor.

Biz, Türkiye komünistleri Türkiye işçi sınıfı, ve halkımız adına, Sovyet halkına, Lenin'in partisine, onun Leninci yönetimine yeni yeni büyük başarılar dileriz!

Yaşasın Yüce Sovyetler Birliği!

Yaşasın komünizm!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri İ. Bilen*

3 Kasım 1975

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi'ne

Çok değerli yoldaşlar!

Hindistan Komünist Partisi'nin 50. yıldönümünü Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfı ve halkımız adına en derin duygularla kutlar!

Kardeş Hindistan Komünist Partisi, bu 50 yıl içinde çok çetin, öylesine de şanlı bir savaş yolu geçmiştir. Bu parti Marksçı-Leninci ilkelere içtenlikle bağlı kalmış, proleter enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde tutmuştur. Hindistan Komünist Partisi yeryüzünde gerginliğin gevşetilmesi, barışın kuvvetlenmesi, salgıncı emperyalist güçlerin geriletilmesi savaşını aktif biçimde yürütmektedir.

Hindistan Komünist Partisi her zaman Hindistan proletaryasının, işçi sınıfının, geniş halk yığınlarının en kutsal istem ve istekleri uğrunda savaştan geri durmamıştır. Ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış, sosyal ilerleme ve sosyalizm için olan savaşta her zaman ön sıralarda yer almıştır.

Bununla birlikte, her soydan ve boydan oportünistlere, Marksizm-Leninizm düşmanlarına: Maoculara, Troçkistlere karşı savaşımın arasını kesmemiştir. Böylesi bir savaş TKP uzun yıllardır sürdürüp gidiyor. Mao-culukla savaş emperyalizmle, koyu gericilikle, uluslararası tekellerle bağlı burjuvaziyle savaştan, saldırgan bloklara – NATO'lara karşı savaştan ayrılmıyor.

Hindistan proletaryasının, tüm halkının en savaşkan, en devrimci öncü kolu olan Hindistan Komünist Partisi'ne, bundan böyle de savaşlarda büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Hindistan Komünist Partisi!

Yaşasın Türkiye ve Hindistan Komünist Partilerinin savaş kardeşliği!

Yaşasın Leninizm!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri İ. Bilen*

25 Kasım 1975

İşçi sınıfının birliği ve ona bağlı sorunlar

A. Saydan

Geçmişte olduğu gibi bugün de Marksçı-Leninci düşünürler işçi sınıfının birliği sorununu çözmek için büyük bir çaba harcamaktadırlar. Bunda da haklıdırlar. Çünkü, işçi sınıfının birliği toplum düzeninin demokrasiye, sosyalizme yönelme, kapitalizmden sosyalizme geçme savaşımında başta gelen bir unsur olarak belirlemektedir. Öylesine ki, burjuva ideologları için bile bu, önemle ele alınan bir konudur. Burjuva ideologları, işçi sınıfının birliği sorununu sınıf savaşında burjuvaziye üstünlükler sağlamak amacıyla ele alırlar. Bundan ötürü de esas gayeleri, işçi sınıfının birliği değil, işçi sınıfının birliğini parçalamak, bölmek, işçi sınıfını değişik burjuva, küçük burjuva akımlara bağlamaktır.

Hemen ilâve etmek gerek: İşçi sınıfının birliği sorunu, bu sınıfın iktidarda olduğu, toplum düzeninin başıçeken gücü durumunda bulunduğu ve esas amacının sosyalist toplum düzeninin kurulmasını bütünlük ve komünizmin maddi temellerini atmak olan sosyalist ülkelerde başka ve şüphesiz ki, olumlu bir yönde belirlemektedir.

Bu ülkelerin çoğunda işçi sınıfının gerçek ve öncü partileri olan komünist partileri, işçi sınıfının bir kısmını örgütleyen sosyal demokrat veya sosyalist partilerle birleşerek yine Marksçı-Leninci temel üzerinde sosyalist veya işçi partileri adlarını aldılar. Böylece, işçi sınıfının birliği, sosyalist ülkelerde en yüksek seviyesine ulaşmış oldu. Sosyalist toplum düzenini kurmanın temel dayanağı haline geldi.

Bulgaristan, Çekoslovakya gibi ülkelerde ise, işçi sınıfının öncü örgütleri olan komünist partileri, sosyalist, sosyal-demokrat, çiftçi partileri gibi işçi sınıfının bir bölümünü, köy emekçilerinin, orta tabakaların önemli bir kısmını örgütleyen partilerle cephe kurma ve iktidarı onlarla paylaşma yoluna gittiler.

Gerek komünist partilerinin, sosyalist veya sosyal-demokrat partilerle organik olarak birleşmesinin, gerekse onlarla cephe kurmalarının tarihsel koşullarına göz attığımızda bunların Nazi işgaline uğramış ülkelerini kurtarmak, ulusal bağımsızlıklarına kavuşmak, aynı zamanda bu kurtuluş savaşını sosyal kurtuluşa dönüştürmek, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilen sosyalist düzene geçmek gibi büyük sınıfsal ve ulusal hedefler etrafında gerçekleştiğini görürüz.

Bu ülkelerin uğradığı Nazi işgali bir yandan da yerli faşist hükümetlerinin Nazilerle birlikte yürüttüğü kanlı terör, devrimci güçlerde büyük yıkımlara sebep oldu. Militan kadroların, çok değerli yöneticilerin kırıl-

masına, telef olmasına yol açtı. Ama bir yandan da, yerli-yabancı, daha doğrusu işgalci faşizmin kanlı terörü, birleşmeleri, cephe kurmaları kolaylaştıran açık bir hedef haline geldi. Bu durumda komünist partileri, sosyalist ve sosyal-demokrat partileri faşizme, teröre, kapitalizme karşı, özgülüklerden, sosyalizmden yana olan bütün akımları ve bireyleri birleştirme, cepheleştirme olanaklarını daha kolaylıkla buldu.

Buna rağmen komünist partileriyle sosyal-demokrat veya sosyalist partiler arasındaki birliğin veya cephe kurmanın başlıca şartı bu değildir. Bunun başka şartı işçi sınıfının iktidarı alması, egemenliğe yerleşmesi, daha geniş bir deyimle işçi sınıfının diktaturasının kurulmasıdır. Yani, işçi sınıfının birliğinin en yüksek aşamasına ulaşılabilmesi için başlıca şart, işçi sınıfının iktidara ve egemenliğe yerleşmesi, burjuvazinin saldırılarına iktidarı ve egemenliği teslim etmemek veya onu tekrar geri almak eğilimlerine karşı işçi sınıfının kazanımlarını koruyacak ve sürekli olarak demokratik hakları genişletecek bir düzenin kurulması ve sosyalizme yönelmektir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sosyalist ülkelerin elde ettiği bu deney, yalnız o ülkeler için değil, bütün dünya komünist ve işçi hareketi için geçerlidir. Boyutları evrenseldir.

Kapitalist ülkelere gelince: Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının birliğini kurma sorunu bu ülkelerin bir birinde değişir. Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinin dünya ölçüsünde geçerli olması, her ülkenin üretim ilişkilerine, sınıfların karşılıklı durum ve tutumlarına, yani toplumsal gelişmenin koşullarına göre değişir. Fakat bütün kapitalist ülkeler için hiç değişmeyen bir şart varsa, o da, komünist partilerinin güçlü olduğu oranda bu birliğin gerçekleşebileceğidir. Komünist partilerinin güçlü olduğu, toplumun gelişmesini daha temelli bir şekilde etkilediği gelişmiş kapitalist ülkelerde bile işçi sınıfının sayısal birliği kurulamamıştır. İşçi sınıfı, komünist partilerinin dışında sosyalist, sosyal-demokrat partilerde de örgütlenmiştir. Bu durum bazıları için şaşırtıcıdır. Bunlar, evvelâ işçi sınıfının birliği için komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerine işbirliğini şart koyuyor. Daha sonra da işçi sınıfının bir kısmını örgütlemiş olduklarından ötürü, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerini «işçi sınıfının partisi» sayıyorlar. Tabii sosyalist veya sosyal-demokrat partilerin sağ kanatlarına karşı tenkitçi bir tavır takınıyor, bunlara karşı ideolojik savaşımdan geri kalmamayı öneriyorlar. Hattâ sosyalist ve sosyal-demokrat yöneticilerle bunlara bağlı yığınları birbirinden ayırıcı bir tutumları da vardır. Fakat sosyalist ve sosyal-demokrat partiler içinde sağ kanat nerde başlar, nerde biter? Sol kanadın sağ kanada karşı savaşımının sınırları nelerdir? Yığınla, yöneticileri birbirinden ayırarak yığını tam bir Marksçı-Leninci bir düzeye götürmek mümkün müdür? Üretim ilişkileri açısından, kapitalist toplumun genel gelişme yasallığı yönünden bakıldığı takdirde bu sorulara olumlu cevap vermek zordur. Batı Almanya'da, Fransa'da ve

Batı Avrupa'nın daha başka kapitalist ülkelerinde komünist partileri, sosyal-demokrat yığınla bağlar kurmak, anları aydınlatmak yönünde çok önemli başarılar kaydetmişlerdir. Fakat bu başarı her zaman düz bir hat biçiminde gelişme gösterememiştir. Yöneticilerle bağ kurmadan, yalnız yığınları aydınlatmanın her zaman gereken sonuçları vermediği de görülmektedir. Bu bakımdan komünist partileri için, sosyalist ve sosyal-demokrat partileriyle gerçek bir işbirliğini kurabilmenin şartlarından biri de, o partilerde egemen olan yöneticilerle de bağ kurmak zorunludur.

Yukarda belirttiğimiz şu sorunların üzerinde bir daha durmamız gerekiyor: İşçi sınıfının birliğini sağlamak için komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle işbirliği şart mıdır? Sosyalist ve sosyal-demokrat partiler işçi sınıfının partileri midir?

Önce birinci soruyu ele alalım. Kapitalizm şartlarında, yukarda da belirttiğimiz gibi işçi sınıfının sayısal birliği hiçbir zaman ve hiçbir yerde kurulmamıştır (ikinci Dünya Savaşındaki faşist işgaller, faşist iktidarlara karşı yürütülen savaş devri hariç). Bu koşullarda işçi sınıfının komünist partileri için sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle ilişkilerde şu biçimler beliriyor:

- Komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle somut ve kısa vadeli hedefler etrafında diyaloglar kurması, dayanışması;
- Komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle somut hedefler etrafında eylembirliği;
- Komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle somut uzun vadeli hedefler etrafında cephe kurması;
- Komünist, sosyalist veya sosyal-demokrat partilerin, ortak bir hükümet programı etrafında somut ve daha da uzun vadeli hedefler etrafında bir araya gelmeleri (Fransa, Suriye ve Irak'ta olduğu gibi).

Komünist partilerinin küçük burjuva nitelikteki sosyal-demokrat ve sosyalist partilerle bu dört ilişki biçiminin koşulları başka, elde ettiği, edeceği sonuçlar da başkadır. Fakat bu ilişkilerin hepsinde de gerek örgütsel, gerekse ideolojik bakımdan işçi sınıfının birliğini sağlamaya, bugüne kadar olanak olmamıştır. Bunun başlıca nedeni, sosyalist ve sosyal-demokrat partilerinin işçi sınıfının ideolojisine değil, burjuvazinin, hattâ bazen büyük burjuvazinin ideolojisine bağlılığı ve onların sınıfsal çıkarlarına hizmet etmeleridir. Bu gibi partilerin yöneticilerinin işçi sınıfı yararına bazı haklar elde etmekle etkili oldukları, bazı demokratik reformların gerçekleştirilmesinde katkıları bulundukları doğrudur. Bunların «demokratik sosyalizm», «güler yüzlü sosyalizm» gibi deyimleri kullandıkları sık sık görülmektedir. Fakat, gerek İskandinav ülkelerinde, gerek Batı Almanya'da, gerek İngiltere ve Fransa'da bu partilerin, bu reformları işçi sınıfının egemenliği için değil, burjuvazinin yaşamını uzatmak amacıyla

yaptığı, veya yapmak istediği görülmektedir. Fransız Sosyalist Partisi Birinci Sekreteri Mitterrand Kasım ayı sonlarında Birleşik Amerika'ya yaptığı gezeide Press Clüb'de tertiplendiği basın konferansında şunları söylemiştir: «Kissinger komünist dünyasıyla bir denge arıyor. Onu sevdiğinden değil, gerçekler zorladığından ... Ben de öyle. (!)» «Mitterrand'ın Fransız Komünist Partisi'ni kemirmek ve Sosyalist Partisini Fransa'nın en büyük partisi haline getirmek iddiaları da biliniyor. Portekiz'de Sosyalist Partisi yöneticilerinin ve en başta parti başkanı Soares'in Komünist Partisine karşı saldırıları ve onu vurmak için gösterdiği çabalar ve bu çabaların Batı Alman, Fransız, İtalyan ve İskandinav ülkelerindeki sosyalist partilerce, bizzat Sosyalist Enternasyonal tarafından her bakımdan desteklenmesi, komünist partilerinin sosyalist partilerle işbirliği sayesinde işçi sınıfının birliğini kuramayacaklarını, böyle bir iddianın işçi sınıfının küçük burjuvaziyle, burjuvazinin başka bir koluyla sınıf savaşını inkâr etmesi ve bu savaşımı yok sayması anlamına gelir. Ama bu, komünist partilerinin, sosyalist ve sosyal-demokrat partileriyle yukarda tespit ettiğimiz ilişki şekillerini uygulamaktan kaçınması, bu partilerle ilişkileri kesmesi anlamına gelmez. Tamamen aksine, komünistler, bu partilerin hem yöneticileri, hem de yığınlarıyla diyaloglar kurmanın, işbirliği olanaklarını aramanın gereğini her zaman kabul etmişlerdir ve bundan böyle de edeceklerdir. Bu gibi bir işbirliği, büyük tekellere, kapitalizmin en sömürücü gruplarına karşı emekçi yığınları arasında eylem birlikleri kurmak ve kapitalizmin en aşırı kanadını tecrit etmek, toplumun demokratik yönde gelişmesine yardım etmek anlamına gelir. Bu yoldan sosyalist ve sosyal-demokrat partilerin saflarına girmiş olan işçileri uyarmak, onları sınıf savaşına daha aktif olarak yöneltmek, o savaşta eğitmek ve işçi sınıfının partisi içine çekmek olanakları açılır.

Bundan ötürü, işçi sınıfının birliğinden anlaşılan, kapitalist ülkelerde onların sayısal birliği değil, işçi sınıfının Marksçı-Leninci ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine dayalı partisinin güçlenmesi, onun daha geniş ölçüde işçi ve emekçi yığınlarını kapsaması, öncü savaş gücünün birliği anlamına gelir.

İkinci soruya gelince: Sosyalist ve sosyal-demokrat partileri, işçi sınıfının bir kısmını saflarında örgütlemeleri bu partilerin işçi sınıfının partileri olduğu anlamına gelmez. Bu partiler, burjuvazinin işçi sınıfını parçalamak ve bölmek politikasına alet olma durumundadırlar. Bir politik örgütün işçi sınıfının partisi olması için, bir kısım işçileri saflarında toplaması şartı yeterli değildir. Aynı zamanda bu örgütün işçi sınıfının ideolojisini Marksçı-Leninci ilkeleri de belirlemiş olması gerekir. Bugün hiçbir sosyal-demokrat partide veya kapitalist ülkelerdeki sosyalist partilerde bu nitelikleri görmüyoruz.

(!) «Le Monde», 27. Novembre 1975.

Türkiye'de sınıf savaşında gelişmeler

A. S.

Türkiye'de toplumsal gelişme gittikçe hızlanıyor. Üretim ilişkilerinin kendine öz koşullarda gelişmesi, değişmesi, işçi sınıfına yeni kuşakların katılması, büyük burjuvazinin bunalımlarının artması, faşist yöntemlere tırmanma çabalarına kuvvet vermesi, anti-komünizmi devlet politikası haline getirmeye çalışması, Amerika'ya, NATO'nun egemen çevrelerine yeni yeni «eğitim» üsleri vermek taktiğiyle emperyalist silâhlı kuvvetlerinin daha geniş ölçüde Türkiye'ye girmelerinin sağlanması sınıf savaşının gelişmesinin genel hatlarıdır. Büyük burjuvazi sosyal demagojiyle, din sömürücülüğüyle, anti-komünizmle orta tabakaları, küçük burjuvaziyi, hatta işçi sınıfının bir kısmını etkilemek, işbirlikçi politikanın dayanağı haline getirmek çabalarına hız vermek kararındadır. Sıkıyönetim tehditleri de, bu tabakaları etkilemek, ürkütme, sindirme amacını taşıyor. Fakat 12 Ekim seçimlerinin de gösterdiği gibi büyük burjuvazinin bu çabalarının sonuçları kısırdır. Çevre ve çerçevesi de gittikçe daralmaktadır. Bu durumda diyebiliriz ki, büyük burjuvazi toplum katmanlarında yeni yeni müttefikler kazanma olanağını önemli ölçüde yitirmiştir. İşçi sınıfının sanayi kesimindeki kolunun kuvvetli olduğu bölgelerde bu yitirme süreci daha da hızlıdır. Büyük burjuvazinin emperyalizme daha geniş olanaklar sağlamaya, «eğitim» üsleri vermeye kalkışması Türkiye toplumsal gelişmesinde tecrit olma sürecinin hızlanmasının da sonucudur. Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel Amerikan «TIME» dergisine verdiği demeçte şöyle diyor: «Biz ABD'de olup bitenlerden ekonomik yönden sıkıntı çekmedik. Ancak Avrupa'da olup bitenden, enflasyon ve petrol fiyatları nedeniyle sıkıntı çektik. ABD'nin ekonomik krizi atlatması, Avrupa'ya yardım edecek ve Avrupa'da olup bitenlerin ekonomik etkisini duyan diğer ülkelerdeki durumu da düzelterek. İhtiyaçlarımızın $\frac{0}{10}$ 45 ile $\frac{0}{10}$ 50'sine yakın bir oranını Batı Avrupa'dan alırsak. Böylece Batı Avrupa ekonomik yönden sağlığa dönerse bu bizim için çok iyi olacaktır.»

Demirel bu demeciyle işbirlikçilerin esasta memleketi ekonomisi ve politikasıyla Amerikan emperyalizmine, daha sonra da NATO'ya, Ortak Pazar'a egemen çevrelere bağladığının yeni bir delilidir. Amerikan emperyalizminin, Ortak Pazar'daki emperyalistlerin işleri yoluna girdi mi Türkiye'deki ortakları da bundan kendilerine düşen payı alacaklardır. Ama, ne Amerikan emperyalizminin, ne de Ortak Pazar emperyalizminin işleri düzelmeyecektir. Emperyalizmin bunalımında bazı zikzaglar olabilir, fakat genel hatlarıyla emperyalizmin bunalımının gittikçe derinleştiği bizat birçok burjuva ekonomistleri tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Türkiye'nin işbirlikçiler eliyle nasıl emperyalizm yararına ve onun genel politikasının paralelinde bir sanayileşmeye zorlandığını şu rakamlarla daha açık görebiliriz: 1975 yılı bütçesinde ithalat için öngörülen toplam 4 milyar doların 1 milyar 350 milyon doları yatırım malları, 2 milyar 300 milyon doları hammadde, 350 milyonu da tüketim mallarına ayrılmıştır. Fakat ithalat bütçedeki seviyesinde kalmamış 6 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin 1975 yılı devlet bütçesi 108 milyar liradır. Devlet bütçesine hemen hemen yakın bir miktarda ithalat yapan bir ülkenin ekonomisinin ayakta duramayacağına, bunalımlara, depremlere uğrayacağına şüphe yoktur. Ayrıca bütçe de dengeli değil, 20 milyar lira kadar açığı var.

Türkiye, makine ithali için bu yıl içinde 1 milyar 350 milyon dolar, fabrikaların çalışması için hammadde ithaline ise, 2 milyar 300 milyon dolar vermiştir, yani işbirlikçilerin gayri milli, emperyalizmin, uluslararası şirketlerin ve onların Türkiye'deki ortaklarının yararına işliyen bir sanayileşmeye yöneltilmiştir. Emperyalizm işbirlikçi ortaklığının bu halk düşmanı politikası, hiç olmazsa İkinci Dünya Savaşından bu yana, halk yığınlarını işsizliğe, yoksulluğa sürüklemiştir. Demirel Batı Alman «Quick» dergisine verdiği demeçte «Bir milyon Türk işçisine daha Batı Almanya'da iş olanağı sağlanmasını» önermiştir. İşbirlikçi burjuvazi bir yandan memleketin zenginliğini, halkın emeğini yukarda tablosunu çizdiğimiz ihracat – ithalat mekanizmasıyla yağma etmesinin doğal sonucu olarak dış ülkelere göç etmek zorunda kalan bir milyon işçiye bir milyon daha katmak, işçi ve emekçileri emperyalizmin sömürüsüne terkederek başından savmak politikasını uyguluyor. Öte yandan astronomik rakamlara ulaşan, milyarlara ölçülen ihtalat-ihracat vurgunları, iktidar ve onun etrafında halkanmış talancı çevrelerin, uluslararası şirketlerin kasalarına akıyor.

Bunlara silâh ticaretinin, silâhlanma yarışının gerektirdiği milyarları da katmak, Türkiye'nin emperyalizmin elinde hem ucuz işgücü hem de ucuz hammadde kaynağı olduğunu unutmamak gerek.

Büyük burjuvazinin memlekete derin ekonomik, politik bunalımlar dayatması, bu dayatma yolunda yürüyebilmesi için faşist tırmanma sürecine girmesinin, gittikçe tecrit duruma düşmesinin nedeni emperyalizmle bütünleşmedir.

İşçi sınıfı hareketindeki yeni gelişmelere gelince: Türkiye'de işçi sınıfı hareketi birkaç yönde gelişiyor. Bir yandan yetersiz ve yanlış yönde de olsa, sanayileşme süreci işçi sınıfının nicel ve nitel bakımdan gelişmesine yardım ediyor. Genç kuşaklar işçi sınıfına katılıyor. Bunların bir kısmı aileden, babadan gelme işçidir. Ve Türkiye işçi sınıfının devrimci geleneklerini işçi hareketine beraber getirmektedirler. Bunların yanında küçük burjuvaziden, köy emekçilerinden işçi sınıfına katılanlar da vardır. Bunlar da, şüphe yok ki, küçük burjuva geleneklerini, kör inançları, tutu-

culukları birlikte getirmektedirler. Fakat bunların önemli bir kısmı sınıf savaşının ateşi içinde nispeten kısa sürede bilinçlenmekte, işçi sınıfının devrimci, savaşkan geleneklerine ayak uydurmaktadır. Şüphe yok ki, bir kısmı da bu bilinçlenme sürecine gereği gibi ayak uyduramamakta, sarı sendikacılığın, oportünizmin, sınıfsal uyuşmanın tabanını teşkil etmektedir. Ne var ki, işçi sınıfı içindeki gelişmeler bu kolun kabardığını değil, aksine gittikçe azaldığını göstermektedir. Türk-İş tabanının gittikçe daralması, sendikaların bu konfederasyondan ayrılarak DİSK'e geçme sürecinin hızlanması işçi sınıfı içindeki bu olumlu gelişmenin üstün geldiğini gösteren başlıca delildir.

Bu gelişmenin sağlanmasında TKP'nin işçi sınıfı içinde örgütlenmesi ve bu savaş içinde işçi sınıfını, emekçi yığınlarını, sendikaların militan kadrolarını eğitmeye ve örgütlemeye koyulması, yani Türkiye'deki sınıf savaşının genel niteliğine uygun taktik ve stratejiyi uygulaması başlıca etken olmuştur.

Bu oluşma süreci içindedir ki, işçi sınıfı yeni yeni müttefikler kazanmış veya eskiden beri etrafında olan müttefikler çevresini genişletmiştir. Demirel hükümetinin kanlı bir terörle gençlik hareketini hem ezmek, hem de 12 Mart öncesinde olduğu gibi silâhlı eylemlere sevk etmek taktiği bugüne kadar boşa çıkmıştır. Bu durum, Türkiye'deki devrim hareketi için hiç de küçümsenmeyecek bir kazanımdır. Aynı zamanda Maocuların ve değişik sapık akımların devrim hareketi içinden atılma sürecinin hızlanması da TKP'nin ve işçi sınıfının güçlenmesiyle yakından bağlıdır. Maocu grupçuklar gerçek politik yönlerini, polisin, MIT'in, CIA'nın ajanı olduklarını ancak devrim hareketinde tecrit edildikten sonra açıkça göstermeye başlamışlardır. Bu da, devrim hareketi için bir kazanımdır.

Burjuvazi bir yandan da kendi parlamentosunu çalışamaz hale getirdi. Kendi yaptığı Anayasayı, Anayasa Mahkemesi'nin kanun dışı saydığı Devlet Güvenlik Mahkemelerini işleterek, ağır cezalar kestirerek çığnedi. Komünistler zaman zaman burjuvazinin bazı demokratik ve parlamenter kurumlarını savunmak zorunda kalırlar. Bu tutum, burjuvazinin kurumlarına sahip çıkmak anlamına gelmez. Komünistler bunu, faşizmi önlemek ve daha geniş ölçüde demokratik, anti-faşist güçleri bu hedeflere yöneltmek için yaparlar. Bugün Türkiye'de de böyle bir politik ortam içindeyiz. İktidar en gerici, faşizan güçlerin elindedir. Tehlike öylesine büyüdü ki, TOB-DER bile faşist tırmanmalara dayanak olmamak, hükümete, militarist klişe sıkıyönetimlerle devrimcilere yeniden yüklenme olanağını vermemek için Türkiye çapında faşizme, pahalılığa ve kısımlara karşı tertiplemeyi kararlaştırdığı gösterileri iptal etti.

Bir yandan da hükümet işçi sınıfına karşı saldırılarını yoğunlaştırdı. İşçi haklarının kısıtlanması, hatta onların olumlu biçimde kullanılmasının engellenmesi büyük sermaye çevrelerinin, aşırı sömürücülerin, yabancı

sermayenin, emperyalist tekellerin başta gelen hedeflerinden biridir. Hükümetin de ödevi, büyük sermaye çevrelerinin bu isteklerini yerine getirmektir.

Türkiye'de işçi sınıfının hakları, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçilerin haklarına kıyasla kısıtlıdır. Grev hakkı yasalarla kısıtlanmıştır. Dayanışma grevleri ve genel grev yasaktır. İşçi sınıfı bu yasalar çemberini kırmıştır. Sarı sendikacılık değişik yön ve yöntemlerle burjuvazi tarafından ayakta tutulmaya çalışılmaktadır. Türk-İş'in başını tutan sendika ağaları, sendikacılığı yalnız bir toplu sözleşme pazarlıkçılığı boyutlarına indirmişlerdir. İşçi sınıfını politik savaşımdan geri tutarak, onun ekonomik savaşını da frenlemek istemektedirler. Durum buyken büyük sermaye çevreleri işçi haklarını daha da kısıtlamanın çarelerini aradılar. Hükümet bir ara sıkıyönetim ilân etme yollarını denedi. Ama buna karşı işçi sınıfının, komünistlerin, bütün yurtseverlerin direnişi, silâhlı kuvvetlerdeki bazı komutanları tereddütlere sürükledi. Hükümet bu durum karşısında başka yöntemlerle işçi haklarını kaldırmayı daha uygun buldu. Taktik, işçiyi memur durumuna getirmektir. 12 Mart döneminde memurların sendika kurmak ve grev yapmak hakları alınmıştı. İşçiyi memur durumuna getirmekle, pratik olarak grev hakları elinden alınıyordu. Hükümet bu kararnameyle sadece kamu kuruluşlarında 400 bin kadar işçiyi memur statüsüne aldı. Türk-İş yöneticileri, hükümetle birlikte olduklarını ilân ettiler. Gerçek sendikalar bu duruma karşı savaş bayrağını açtılar.

Türkiye Komünist Partisi, işçi haklarının çiğnenmesini önlemek için sendikalar arası bir işbirliğinin kurulmasını zorunlu buluyor. Çünkü, hükümetin işçileri memur durumuna getirmek taktiği, bütün sendikalara, Türk-İş'e, DİSK'e, bağımsızlara bağlı tüm işçileri tehdit eden bir tutumdur. Bu bakımdan hükümetin bu kararına karşı savaşmak bütün sendikaların, bütün işçilerin ortak davasıdır. Bu gibi ortak eylemlerle işçi sınıfının birliğini güçlendirmenin, daha geniş perspektifleri de vardır. İşçi sınıfı birliğine ve bu birlikten doğan gücüne ulaştıkça, toplumun demokratik yönde gelişmesine öncülük yapmak gibi tarihsel ödevini daha güvenle yerine getirecektir. Devrimci gençliği, aydın çevreleri, burjuvazinin ilerici kolunu, silâhlı kuvvetlerdeki yurtseverleri anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik haklardan yana savaşımında daha aktif olmaya yöneltecektir. Demokratik bir hükümeti işbaşına getirmek ödevini, daha kolaylıkla bu yurtsever güçlere maletmek olanaklarını bulacaktır.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuru-
yor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için
önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler
çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica
ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz
bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mek-
tuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Herbert Mies</i>	
Büyük Oktobr ve zamanımız	933
<i>Petr Mladenov</i>	
Sosyalist diplomasi – halkçı diplomasi	945
<i>Erki Tuominen</i>	
Parlamentar savaşım ile yığınların hareketi arasındaki bağıntı	956
<i>Indradip Sinha</i>	
Köylülerin durumu ve devrimci olanakları	966
<i>Romeş Çandra</i>	
Barış savaşçılarının jübilesi	977
<i>Alberto Eskala</i>	
Aydınların sosyal-politik görüş ve tutumları	981
<i>John Pittman</i>	
ABD komünistlerinin memleketin gelişmesine ilişkin görüşleri	988
<i>Luis Zapirain</i>	
Frankizm'in son silâhı terör	1000
xx: Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler	1005

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı	1010
xx: TKP Merkez Komitesinin Hindistan Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	1011
<i>A. Saydan</i>	
İşçi sınıfının birliği ve ona bağlı sorunlar	1012
<i>A. S.</i>	
Türkiye'de sınıf savaşında gelişmeler	1016

